

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ХЕ Сіньї

УДК 747+725:640.412]: 7.025.5(510)(043.5)

ДИСЕРТАЦІЯ
ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНИХ ГОТЕЛІВ У СПОРУДАХ
АДАПТИВНОГО ПОВТОРНОГО ВИКОРИСТАННЯ
(НА ПРИКЛАДІ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ)

022 Дизайн

02 Культура і мистецтво

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)

Дисертація містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ С.Хе

Науковий керівник: Бондаренко Ірина Володимирівна,
кандидат архітектури, професор

Харків 2023

АНОТАЦІЯ

Сіньї Хе. Дизайн середовища сучасних готелів у спорудах адаптивного повторного використання (на прикладі промислових об'єктів). Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з мистецтвознавства за спеціальністю 022 дизайн. Робота виконана на кафедрі Дизайн середовища Харківської державної академії дизайну і мистецтв. захист відбудеться у Харківській державній академії дизайну і мистецтв. Харків, 2024.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше обґрунтовано розширення дослідницького апарату з теорії дизайну, шляхом застосування конструкту «ідентичність місця» по відношенню до характеристик дизайну середовища у об'єктах адаптивного використання; визначено знакові атрибути архітектурно-конструктивного рішення промислової споруди та її оснащення, що застосовуються як дизайнерський інструментарій у середовищі сучасного бутик-готелю з метою трансляції минулої функції об'єкту; систематизовано дизайнерські прийоми, що виступають засобом репрезентації минулого в інтер'єрах бутик-готелів, організованих у спорудах адаптивного повторного використання; встановлено композиційні засоби, що дозволяють інтегрувати артефакти промислового минулого у середовище сучасного готелю. Дістало подальшого розвитку обґрунтування щодо важливості матеріальних характеристик промислових будівель та їх інтер'єрів для адаптивного використання. Вдосконалено уявлення про дизайн бутик-готелів як таких, де ексклюзивність середовища будується завдяки здатності репрезентації знакових ознак старої споруди.

Особливість визначеного в роботі предмету дослідження передбачає вивчення об'єкту із виявленням різноманітних типів зв'язків, що в ньому існують, зокрема людина-об'єкт-середовище. У роботі застосовано системний підхід, де кожна складова системи, розглядається у взаємозв'язку,

враховуючи вплив властивостей окремих частин системи на її функціонування в цілому. В процесі ведення роботи були використані як загальнонаукові методи (емпіричний, узагальнення, порівняльно-історичний, порівняльно-типологічний), так і спеціальні методи (структурно-функціональний, морфологічний, композиційний, феноменологічний). Це дало змогу розглянути інтер'єри як складну композиційну структуру, де встановлюється взаємозв'язки між функціональними, морфологічними та конструктивними складовими, а також дослідити художньо-образні характеристики середовища.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків.

Опрацювання наукових джерел щодо повторного використання нефункціонуючих будівель засвідчило те, що цей процес є актуальним способом гуманізації міського середовища. Висвітлено, що перепрофілювання, зокрема промислових споруд, є ключовим і важливим етапом у розвитку міст. Підґрунтям для визначення термінологічного апарату була обрана публікація канадійських вчених Ш.Шахі, М.Есфакані, К.Бахманн і К.Хаас. Дослідження ґрунтується на розумінні того, що адаптивне використання споруди є процесом зміни її функції із максимальним збереженням й використанням існуючих у ній матеріалів і конструкцій. Характеристики процедур адаптивного використання викладено у публікаціях вітчизняних та закордонних науковців, зокрема: О.Кащенко, Д.Чайко, Б.Черкеса, Н.Нетужилова, Д.Місірлісой, К.Генса, П. Черчі, Л.Євремівича, М.Васича, М.Йордановича, С.Рандхави, К. Дзуси та ін.

У роботі позначено витoki та формування сучасної тенденції перетворення колишніх промислових будівель у суспільні та житлові простори. Наведено приклади успішної реалізації цієї практики і на території України. Систематизовано наукові публікації щодо класифікації методів адаптації промислових будівель і споруд. Означено переваги повторного використання історичних споруд в контексті реалізації концепції сталого

розвитку. Відмічена роль екосистемної парадигми та окремих її питань, що отримало своє розкриття у публікаціях С.Рин, С.Коуэн, Х.Кунья, Л.Фариа, К.Йеанг. Схарактеризовано соціокультурні переваги, що надає повторне використання та позначено чинники, які визначають доцільність процедур рефункціоналізації, згідно концепції сталого розвитку.

Обґрунтовано, що на тлі активізації цікавості до місцевої та національної культур, відбувається процес відкриття по усьому світу сучасних готелів в історичних спорудах, які стають джерелом нових вражень та натхнення. Така трансформація історичної будівлі в музей-готель сприяє активізації залучення туристів.

З'ясовано, що на сьогодні у Китаї, як і по всьому світу, є актуальними процеси збереження промислової спадщини. Сучасний підхід до роботи зі старими спорудами у Китаї ґрунтується на розумінні того, що міські історичні будівлі є провідними елементами соціального розвитку територій.

Виходячи зі специфіки об'єкту дослідження, висвітлено проблематику існування конструкту «ідентичність місця» у середовищному дизайні. Історичні будівлі є виразниками культурної спадщини як носії інформації про архітектуру, культуру, мистецтво, традиції, звичаї та спосіб життя суспільства. При взаємодії людини із довкіллям особливі риси середовища відіграють вагомую роль у процесі творення ідентичності. Її характеристики містять категорію «місця», що розуміється як особливий простір, який наповнюється змістом та цінностями користувачів. Гуманістичний аспект цього поняття ґрунтується на наявній прихильності людей до певних місць, що характеризуються своєю ідентичністю.

Позначено, що концептуалізував феномен ідентичності місця американський психолог Г. Прошанський, представивши його як суміш спогадів, концепцій, інтерпретацій, ідей та пов'язаних з ними почуттів щодо конкретних фізичних налаштувань. Виходячи з середовищної проблематики даного дослідження, зазначено, що емоційний аспект щодо відчуття приналежності й прихильності до місця є ваговою складовою ідентичності

місця. Як наслідок, у процесі сприйняття середовища у людини формується особиста відповідь - відчуття місця. Його визначають як фізичні характеристики середовища і характер діяльності, що в ньому відбувається, так і емоційні складові - спогади та асоціації. Зважаючи, що концепт «відчуття місця» є суб'єктивною оцінкою середовища, необхідно зазначити його важливість для змістовних характеристик дизайну архітектурного простору. Наголошено, що у процесі адаптації історичних будівель саме під сучасні готелі є важливим застосовувати дизайнерські засоби, які дозволять зберегти ідентичність місця виявляючи історичне минуле. Як результат, у відвідувачів має сформуватись особливе відчуття місця, що є визначальним для мандрівників, метою подорожі яких є сприйняття обстановки, яка відрізняється від звичайної.

Вивчення готелів, розташованих в об'єктах адаптивної архітектури, доводить, що більшість з них відноситься саме до категорії бутик-готелів. За своїми характеристиками це вишуканий готель, особливою ознакою якого є своєрідний тематичний дизайн середовища, а цілісний художній образ будується на певній театралізації. *Ідея дизайнерського рішення бутик-готелю полягає у створенні унікального простору, що запам'ятовується. Професійні прийоми полягають у її концептуалізації, що зорієнтовані на історію будівлі, місцеву культуру або конкретну тему; раціональності об'ємно-планувальної розробки, яка створює баланс між приватністю житлових приміщень та комунікативністю суспільних просторів; особливому дизайні інтер'єрів завдяки обладнанню, меблям, характеру оздоблення та деталям, що відображають індивідуальність готелю.*

Встановлено, що бутик-готелі досить часто організовуються у історичних спорудах, які у минулому мали інше функціональне призначення. Такі готелі орієнтовані на формування у клієнтів відчуття ексклюзивності, в значній мірі завдяки засобам дизайну.

У роботі аргументовано, що характеристика матеріальних складових інтер'єрів промислових будівель є надзвичайно важливою для їх повторного

використання. Демонстрація елементів виробничого обладнання та особливості будівельних характеристик споруд формують у відвідувачів символічну асоціацію із минулим її призначенням. Обґрунтовано, що збережене оригінальне промислове обладнання у середовищі сучасних готелів, завдяки дизайнерським прийомам, виступає як інструмент розкриття історичної спадщини будівель, даниною поваги технічному прогресу. В роботі систематизовано найбільш поширені споруди, які характеризуються збереженістю обладнання. До них відносяться: електростанції, фабрики з виготовлення промислової і харчової продукції.

Доведено, що інтеграція виробничого обладнання у середовище суспільного користування є дизайнерським підходом, який дозволяє наочно продемонструвати минулу функцію споруди. Такими місцями є лобі готелю, бар чи ресторан. Прийомами застосування є збереження суцільного обладнання як системи, що інтегрована у інтер'єр; використання частин або окремих елементів обладнання, а також його адаптація під нові функції.

Встановлено, що інтеграція збереженого обладнання відбувається в процесі застосування таких композиційних засобів як контраст та нюанс. Аналіз довів, що засіб кольорового/тонального контрасту є найбільш затребуваним для виділення автентичного обладнання.

У роботі аргументовано, що фізичні ознаки архітектури промислових споруд є важливими носіями ідентичності, виражають культурний сенс місця й відіграють роль маркерів у середовищі, що перепрофільовується. Вони мають вплив на формування відчуття місця у відвідувачів, дозволяють вибудувати асоціативний зв'язок із минулим й обумовлюють привабливість готельного середовища. Обґрунтовано, що характеристики будівельних матеріалів та конструкцій споруд є універсальним інструментарієм для розкриття ідентичності місця як у інтер'єрах суспільного призначення, так і тих, що передбачені для особистого користування.

Систематизовано прийоми та засоби, що характеризують дизайн суспільних зон бутик-готелів. Встановлено, що у середовищі лобі із лаунж-

зонами, конференц-залів, коридорів, барів та ресторанів використовуються можливості об'ємно-просторової побудови, будівельних матеріалів та конструкцій адаптованих промислових споруд. Визначено знакові атрибути архітектури споруд, що застосовуються у процесі їх перепрофілювання, а саме: автентичні конструктивні рішення, будівельні матеріали та технології.

З'ясовано, що особливим прийомом організації функціонально-просторових характеристик готелю є збереження та виявлення унікального характеру будівлі. Це може бути створення поздовжнього або висотного розвитку інтер'єрного простору у вигляді атриумів із галереями та переходами, або ж наявність транзитної центральної частини, що підкреслює видовженість об'ємно-просторової побудови.

Визначено, що у середовищі бутик-готелів відтворення ідентичності відбувається шляхом збереження абрису та характерних розкладок вікон, залучення таких характерних для споруд будівельних матеріалів як цегла, бетон, метал та деревина. Найбільш поширеним прийомом стало акцентування стінових конструкцій з червоної цегли із ознаками плину часу. Доведено, що потужним носієм індустриальних характеристик споруди виступає бетон. Атмосферу індустриальності підтримують збережені елементи з металу у вигляді опорних конструкцій, відкритих ферм та металевих балок. Вони можуть бути законсервованими і передавати характеристики матеріалу, а також зберігати позначки часу у вигляді іржі та корозії на їх поверхнях.

Позначено, що меншого застосування у промисловому будівництві набула деревина у вигляді відкритих балок перекриття та опорних стовпів із навскісними підкосами. Дерев'яні поверхні цих конструкцій зберігають не тільки характерні для матеріалу колір, текстуру та фактуру, але і набуті з часом деформації та фарбові нашарування.

Встановлено, що у дизайні суспільних просторів розповсюдженим композиційним засобом виступає контраст, у вигляді протиставлення: фактур новоутворених гладких поверхонь інтер'єру із виразними цегляними та

бетонними конструкціями; тональних відношень, що здебільшого залучається для підкреслення старих опорних конструкцій, ферм та стельових балок з металу; кольорових ознак, обумовлених характеристиками матеріалу. Широко вживається контраст для акцентуації червоних цегляних стін на тлі оточуючих білих або вохристих поверхонь.

Нюанс, як композиційний засіб, не належить до широко вживаних і залучається при формуванні колористичної гами середовища: це фарбування цегляної кладки стіни у колір, що є притаманний іншим поверхням певного інтер'єру. Також при наявності автентичних дерев'яних конструкцій може обиратись відповідна тепла колірна гама для усього середовища.

Встановлено, що характеристики матеріалів та конструкцій промислових споруд широко застосовуються у дизайнерських розробках житлового середовища готелів, зважаючи на високий рівень взаємодії відвідувачів з елементами інтер'єру. Це - цегляна кладка або бетонна поверхня стін, оголена структура бетонних плит перекриття, великі вікна із характерним членуванням, дерев'яні балки стелі, дерев'яні, бетонні або чавунні литі опори, матеріал підлоги.

Композиційний аналіз свідчить, що превалюючим засобом опрацювання артефактів минулого у інтер'єрах житла готелів є контраст між фактурами автентичних будівельних матеріалів та сучасними гладкими поверхнями стелі, підлоги, меблів. Тональний контраст переважно стосується виявлення несучих конструктивних складових. Значно ширше, аніж у суспільних просторах, виступає засіб пом'якшення акцентної ролі автентичних будівельних матеріалів завдяки їх фарбуванню для об'єднання у єдину колористичну гаму.

З'ясовано, що у середовищі житлового інтер'єру так, як і для суспільних просторів, застосовується прийом вторинного використання деталей або елементів промислового обладнання для створення асоціацій із попередньою функцією споруди. Це невеликі об'єкти як то діжки, колеса

візків, металеві труби тощо, які стають у переважній більшості складовими меблів та обладнання інтер'єрів.

Ключові слова: дизайн, середовище, готель, бутик-готель, інтер'єр, автентичність, ідентичність, адаптація, промислова споруда, будівельні конструкції.

ANNOTATION

Xingyi He. Environmental Design of Modern Hotels in Adaptive Reuse Structures (Using the Example of Industrial Facilities). Qualification scientific work on the rights of manuscript.

Dissertation for the obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in art studies, Specialty 022 Design. The work was performed at the Department of Environmental Design of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. The defence will be held at the Kharkiv State Academy of Design and Arts. Kharkiv, 2024.

The scientific novelty of the work is that in the first it was justified the expansion of the research apparatus on design theory by applying the construct “identity of place” in relation to the design characteristics of the environment in objects of adaptive use; the iconic attributes of the architectural and constructive solution of the industrial building and its equipment were defined, which are used as a design toolkit in the environment of a modern boutique hotel in order to broadcast the past function of the object; systematized design techniques that act as a means of representing the past in the interiors of boutique hotels organized in adaptive reuse structures; compositional means that allow the integration of artifacts of the industrial past into the environment of a modern hotel were established. Justification for the importance of material characteristics of industrial buildings and their interiors for adaptive use has been further developed. The concept of the design of boutique hotels in which the exclusivity of the

environment is built due to the ability to represent the iconic features of the old building has been improved.

The peculiarity of the research subject defined in the work involves the study of the object with the identification of various types of connections that exist in it, in particular, the person-object-environment. The work uses a systemic approach, where each component of the system is considered in relationship, taking into account the influence of the properties of individual parts of the system on its functioning as a whole. In the process of conducting the work, both general scientific methods (empirical, generalization, comparative-historical, comparative-typological) and special methods (structural-functional, morphological, compositional, phenomenological) were used. This made it possible to consider the interiors as a complex compositional structure, where the relationships between functional, morphological and constructive components are established, as well as to investigate the artistic characteristics of the environment.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, reference list and appendices.

The study of scientific sources on the reuse of non-functioning buildings proved that this process is a relevant way of humanizing the urban environment. It is highlighted that repurposing, in particular of industrial buildings, is a key and important stage in the development of cities. The publication of Canadian scientists Sh. Shahi, M. Esfakhani, K. Bakhmann and K. Haas was chosen as the basis for defining the terminological apparatus. The study is based on the understanding that the adaptive use of a building is a process of changing its function with maximum preservation and use of existing materials and structures. The characteristics of adaptive use procedures are described in the publications of domestic and foreign scientists, in particular: O. Kashchenko, D. Chaiko, B. Cherkes, N. Netuzhylova, D. Misirlisoy, K. Gens, P. Cherchi, L. Yevremovich, M. Vasych, M. Yordanovich, S. Randhavy, K. Dzus and others.

The work indicates the origins and formation of the modern trend of transforming former industrial buildings into public and residential spaces.

Examples of successful implementation of this practice on the territory of Ukraine are given. Scientific publications on the classification of adaptation methods of industrial buildings and structures have been systematized. The advantages of the reuse of historical buildings in the context of the implementation of the concept of sustainable development are determined. The role of the ecosystem paradigm and its individual issues was noted, which was revealed in the publications of S. Ryn, S. Cowan, Kh. Kuniia, L. Faria, K. Yeang. The socio-cultural advantages provided by reuse are characterized and the factors that determine the expediency of refunctionalization procedures, according to the concept of sustainable development, are indicated.

It is substantiated that against the background of increasing interest in local and national cultures, the process of opening modern hotels in historical buildings is taking place all over the world, which become a source of new impressions and inspiration. This transformation of a historical building into a museum-hotel contributes to the activation of tourist attraction.

It has been found that today in China, as in the whole world, the processes of preserving industrial heritage are relevant. The modern approach to working with old buildings in China is based on the understanding that urban historical buildings are leading elements of the social development of territories.

Based on the specifics of the research object, the problem of the existence of the construct “identity of place” in environmental design is highlighted. Historical buildings are expressions of cultural heritage as carriers of information about architecture, culture, art, traditions, customs and way of life of society. When a person interacts with the environment, special features of the environment play an important role in the process of identity creation. Its characteristics include the category “place”, which is understood as a special space that is filled with content and values of users. The humanistic aspect of this concept is based on the existing attachment of people to certain places characterized by their identity.

It is noted that the American psychologist H. Proshansky conceptualized the phenomenon of place identity, presenting it as a mixture of memories, concepts,

interpretations, ideas and related feelings about specific physical settings. Based on the environmental issues of this study, it is indicated that the emotional aspect of the feeling of belonging and attachment to the place is a significant component of the identity of the place. As a result, in the process of perceiving the environment, a person develops a personal response – a sense of place. It is determined by both the physical characteristics of the environment and the nature of the activity that takes place in it, as well as emotional components – memories and associations. Considering that the concept of “sense of place” is a subjective assessment of the environment, it is necessary to note its importance for meaningful characteristics of architectural space design. It is emphasized that in the process of adapting historical buildings to modern hotels, it is important to use design tools that will preserve the identity of the place while revealing the historical past. As a result, visitors should develop a special sense of place, which is crucial for travellers whose purpose of travel is to perceive an environment that is different from the usual.

The study of hotels located in objects of adaptive architecture proves that most of them belong to the category of boutique hotels. According to its characteristics, it is an exquisite hotel, the special feature of which is a unique thematic design of the environment, and a complete artistic image is built on a certain theatricalization. The idea of a boutique hotel design solution is to create a unique, memorable space. Professional techniques consist in its conceptualization, oriented to the history of the building, local culture or a specific topic; the rationality of volume-planning development, which creates a balance between the privacy of residential premises and the communicability of public spaces; special interior design thanks to the equipment, furniture, character of decoration and details that reflect the individuality of the hotel.

It has been established that boutique hotels are often organized in historical buildings that had a different functional purpose in the past. Such hotels are focused on creating a sense of exclusivity in customers, largely thanks to design tools.

It is argued that the characterization of the material components of the interiors of industrial buildings is extremely important for their reuse. Demonstration of elements of production equipment and peculiarities of construction characteristics of buildings form a symbolic association with its past purpose in visitors. It is substantiated that preserved original industrial equipment in the environment of modern hotels, due to design techniques, acts as a tool for revealing the historical heritage of buildings, a tribute to technical progress. The work systematizes the most common structures that are characterized by the preservation of equipment. These include: power plants, factories for the production of industrial and food products.

It has been proven that the integration of production equipment into the environment of public use is a design approach that allows you to visually demonstrate the past function of the building. Such places are the hotel lobby, bar or restaurant. The methods of application are the preservation of solid equipment as a system integrated into the interior; the use of parts or individual elements of equipment, as well as its adaptation to new functions.

It has been established that the integration of preserved equipment takes place in the process of applying such compositional tools as contrast and nuance. The analysis proved that the tool of colour/tonal contrast is the most requested for distinguishing authentic equipment.

It is argued that the physical features of the architecture of industrial buildings are important carriers of identity, express the cultural meaning of the place and play the role of markers in the environment that is being repurposed. They have an impact on the formation of a sense of place among visitors, allow building an associative connection with the past and determine the attractiveness of the hotel environment. It is substantiated that the characteristics of building materials and constructions of buildings are a universal toolkit for revealing the identity of a place both in public interiors and those intended for personal use.

Techniques and tools characterizing the design of public areas of boutique hotels are systematized. It has been established that in the environment of lobbies

with lounge areas, conference halls, corridors, bars and restaurants, the possibilities of volume-spatial construction, building materials and structures of adapted industrial buildings are used. The iconic attributes of the architecture of the buildings used in the process of their repurposing are defined, such as: authentic structural solutions, building materials and technologies.

It was found that a special method of organizing the functional and spatial characteristics of the hotel is to preserve and reveal the unique character of the building. This can be the creation of longitudinal or height development of the interior space in the form of atriums with galleries and transitions, or the presence of a transit central part, which emphasizes the elongation of the volumetric-spatial construction.

It was determined that in the environment of boutique hotels, the reproduction of identity takes place by preserving the outline and characteristic layouts of windows, using building materials typical for such buildings as brick, concrete, metal and wood. The most common technique was the accentuation of wall structures made of red brick with signs of the passage of time. It has been proven that concrete is a powerful carrier of the industrial characteristics of a building. The industrial atmosphere is supported by preserved metal elements in the form of supporting structures, open trusses and metal beams. They can be preserved and convey the characteristics of the material, as well as preserve the marks of time in the form of rust and corrosion on their surfaces.

It is noted that wood in the form of open floor beams and supporting pillars with oblique braces has become less used in industrial construction. The wooden surfaces of these structures retain not only the colour, texture and pattern, but also the deformations and paint layers acquired over time.

It was found that in the design of public spaces, contrast is a widespread compositional tool, in the form of juxtaposition: the pattern of newly formed smooth surfaces of the interior with expressive brick and concrete structures; tonal relationships, which is mostly used to emphasize old supporting structures, trusses and ceiling beams made of metal; colour features determined by the characteristics

of the material. Contrast is widely used to accentuate red brick walls against the background of surrounding white or other surfaces.

Nuance, as a compositional tool, is not one of the widely used ones and is involved in creating the colour range of the environment: it is painting the brickwork of the wall in a colour that is inherent to other surfaces of a certain interior. Also, in the presence of authentic wooden structures, a suitable warm colour scheme can be chosen for the entire environment.

It was established that the characteristics of materials and constructions of industrial buildings are widely used in the design development of the living environment of hotels, taking into account the high level of interaction of visitors with interior elements. These are brickwork or concrete wall surface, exposed structure of concrete floor slabs, large windows with characteristic articulation, wooden ceiling beams, wooden, concrete or cast iron supports, floor material.

The compositional analysis shows that the prevailing means of processing artifacts of the past in hotel interiors is the contrast between the textures of authentic building materials and the modern smooth surfaces of the ceiling, floor, and furniture. The tonal contrast mainly refers to the identification of structural bearing components. Much wider than in public spaces, the means of softening the accentual role of authentic building materials, due to their colouring to combine them into a single colour scheme, stands out.

It was found that in the environment of the residential interior, as well as for public spaces, the technique of secondary use of parts or elements of industrial equipment is used to create associations with the previous function of the building. These are small objects such as tubs, cart wheels, metal pipes, etc., which become the majority of furniture and interior equipment components.

Keywords: design, environment, hotel, boutique hotel, interior, authenticity, adaptation, identity, industrial building, building structures.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Хе С. Переваги процесу реновації. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка*. 2020. Вип. 33. Т2. С.84-88. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/33.215785> (Категорія Б)
2. Bondarenko I., He X. Hotels in objects of adaptive architecture: design as a means of transferring the image of the past. *Architecture, Civil Engineering, Environment*. 2021. 14(1), P.5-14. DOI:10.21307/ACEE-2021-00 (Web of Science)
3. Хе С. Суспільні простори готелів в об'єктах реноваційної архітектури: прийоми інтеграції виробничого обладнання в дизайн сучасного інтер'єру. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2022. № 1. С. 29–38. DOI : 10.33625/visnik2022.01.029 (Категорія Б)

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. He X. Maintenance of the interior space characteristics in the objects of renovated architecture as a way to implement the ecological paradigm (on the example of the design practice of China). *Китайська цивілізація: традиції та сучасність: зб. матеріалів міжнар. наук. конференції*, м. Київ, 22 вересня 2019 р. Київ: : Видавничий дім «Гельветика». 2019. С.134-136.
2. Хе С. Готель «Cycle» у Хіросімі (Японія) як приклад рефункціоналізації промислової будівлі. *Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2019 : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конференції*, м. Суми, 22-23 березня 2019 р.. Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. С. 95-96.
3. He X. Techniques for preserving cultural identity of the place in interior design of “The Paper factory hotel” in New York. *Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2020: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ.*

конференції, м. Суми, 20-21 березня 2020 р. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 49-50.

4. Хе С. Актуальність конверсії промислових будівель у КНР. *Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Херсон, 8–10 вересня 2021 р. / Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2021. С. 202–205.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	20
РОЗДІЛ 1. СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ АДАПТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ СПОРУД У СУЧАСНІЙ ПРОЄКТНІЙ ПРАКТИЦІ. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	27
1.1 Ступінь вивченості проблем адаптації об'єктів колишнього промислового виробництва в наукових джерелах.....	27
1.2 Переваги адаптивного використання споруд в контексті реалізації стратегії сталого розвитку.....	39
1.3 Конструкт «ідентичність місця» в науковому дискурсі з проблематики середовищного дизайну	54
1.4 Методи дослідження.....	63
Висновки до розділу	66
РОЗДІЛ 2. ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ АДАПТОВАНИХ СПОРУД ЯК МАРКЕР «ІДЕНТИЧНОСТІ МІСЦЯ» В ДИЗАЙНІ СУЧАСНИХ ГОТЕЛІВ	72
2.1 Інтер'єрне середовище бутик-готелю як об'єкт проєктування.....	72
2.2 Прийоми інтеграції виробничого обладнання у суспільні простори сучасного бутик-готелю.....	79
Висновки до розділу	94
РОЗДІЛ 3. МАТЕРІАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРВІСНОГО СЕРЕДОВИЩА АДАПТОВАНИХ СПОРУД ЯК ЗАСІБ ЗВ'ЯЗКУ З ІСТОРИЧНИМ КОНТЕКСТОМ	98
3.1 Суспільний простір бутик-готелю: засоби інтеграції матеріалів і конструкцій, що визначають попередній характер середовища	98

3.2 Дизайн житлових інтер'єрів бутик-готелів: система прийомів, що обумовлюють ідентичність місця	125
Висновки до розділу	144
ВИСНОВКИ.....	149
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	159
ДОДАТКИ.....	181

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Адаптивне повторне використання у середовищному дизайні виступає як процес перепрофілювання старих будівель, які віджили свої початкові функції, зі збереженням їх автентичних історичних особливостей. Це явище й дотепер має значну кількість прикладів у всьому світі: стара фабрика може стати житлом, а колишня електростанція – музеєм. Адаптивне повторне використання – це спосіб зберегти занедбану історичну будівлю, яку, в іншому випадку, необхідно було б зносити. З іншого боку, така практика йде на користь навколишньому середовищу за рахунок збереження природних ресурсів і зведення до мінімуму необхідності в нових матеріалах.

Збереження історичної забудови міст робить актуальним процес відновлення архітектурної пам'яті та взаємовпливу відносин між жителями і територіями, які також формуються під впливом архітектурного середовища. В останні роки приклади зміни міських територій, де художній досвід став шансом для змін і відродження, стають більш численними. Вивчення теорій, що покладені в основу процесу оновлення міст, підтверджує висновок про те, що, спільно з місцевими громадами, мистецтво сприяє розвитку історичного міського ландшафту, але не завдяки прикрашанню, а як процес творчий, що має вирішальне значення для відновлення соціальних і культурних зв'язків з цим місцем.

Останнім часом у світі спостерігається активізація цікавості до місцевої та національної культури, що можна характеризувати як явище протилежне глобалізації. Стосовно готельної індустрії, в якості глобалізаційних тенденцій сприймається активне зростання готельних мереж, де номери характеризуються стандартизованою одноманітністю. На противагу означеному явищу можна розглядати процес відкриття сучасних готелів в історичних спорудах. Пошук нових рішень щодо ідентифікації, самобутності та індивідуальності у готельній індустрії зробив актуальним створення

готелів у спорудах, початкова функція яких стала вичерпаною. Такий підхід щодо сучасної адаптації деградованих об'єктів є важливим як для їх ефективного використання, так і для успішного розвитку міського середовища. Готелі, створені у перепрофільованих об'єктах, цікаві тим, що їхнє дизайнерське рішення зберігає свідчення попередньої функції споруди і це формує у відвідувачів відчуття подорожі в часі. На сьогодні запити суспільства є такими, що справжність більш цінується і, оскільки молоде покоління відмовляється від надлишкової розкоші, саме справжність стає синонімом розкоші. Сучасна ситуація показує, що завдяки перебудові історичних або старих споруд є можливість до створення інноваційного й історично значущого готелю [83]. Виходячи з окресленої тенденції, дедалі більшої популярності у сфері гостинності набувають бутик-готелі. Вони не тільки надають можливість комфортного перебування, а й, завдяки дизайну, створюють такі враження у гостей, які неможливо отримати деінде. Саме це й актуалізує проведення цього дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано згідно з державними програмами, орієнтованими на формування комфортного дизайну середовища, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про першочергові заходи щодо розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнення у промисловому комплексі, об'єктах житлової, виробничої і соціально-культурної сфери» (від 20 січня 1997 р., № 37). Дисертація також є частиною науково-дослідної роботи кафедри «Дизайн середовища» Харківської державної академії дизайну і мистецтв: «Інноваційні підходи у формуванні дизайну сучасного предметно-просторового середовища в умовах постіндустріальних трансформацій» (реєстраційний № УкрІНТЕІ 0117U001382 04.2017-06.2019)

Метою роботи є встановлення і систематизація дизайнерських прийомів, що позначають «ідентичність місця» в середовищі сучасних бутик-готелів, організованих у спорудах адаптивного повторного використання.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

- узагальнити теоретичні розробки в галузі сучасної архітектури й дизайну для формування понятійної бази і визначення методів дослідження;
- представити переваги процесу адаптації історичних споруд в контексті реалізації концепції сталого розвитку. Схарактеризувати актуальність розвитку цього процесу в Китаї;
- розкрити проблематику функціонування конструкта «ідентичність місця» у середовищному дизайні;
- систематизувати характеристики бутик-готелю як об'єкта проектування;
- класифікувати ознаки, що застосовуються як дизайнерський інструментарій у середовищі сучасного бутик-готелю для трансляції попередньої функції споруди;
- встановити дизайнерські прийоми щодо розкриття «ідентичності місця» в середовищі сучасних бутик-готелів, організованих у промислових спорудах адаптивного повторного використання.

Об'єктом дослідження є середовище бутик-готелів у спорудах повторного використання, дизайн яких зберігає характеристики попереднього призначення об'єкта. Для аналізу обрано готелі, розташовані у будівлях, які в минулому мали промислове призначення. Це обґрунтовано тим, що промислові споруди є найбільш виразними носіями не тільки архітектурно-конструктивних особливостей, але й, доволі часто, зберігають залишки промислового обладнання, що робить їх найбільш потужними трансляторами тих специфічних процесів, які відбувались у минулому.

Предметом дослідження є дизайнерські прийоми щодо створення середовища сучасних бутик-готелів, які ідентифікують попередню функцію споруди.

Матеріалом дослідження є дизайн середовища готелів, оскільки практика організації цього функціонального типу об'єктів складає вагомую частку в спорудах адаптивного використання. З метою досягнення мети

дослідження, проаналізовано інтер'єри вестибюлів (лобі) готелів як суспільних просторів, яким відведена провідна роль у розкритті концепції художньо-образного рішення готелю. Також у поле зору аналітичної роботи були залучені інтер'єри житлових номерів, як такі, що визначають провідне функціональне призначення об'єкта.

Хронологічні межі роботи обумовлені її завданнями й охоплюють останнє десятиріччя ХХ століття до сьогодення. Оскільки перший butik-готель відкрився у 1981 році, поширення практики використання споруд, що не функціонують, під організацію готелів відбулося згодом, чому значною мірою сприяло впровадження концепції сталого розвитку. Саме з останніх років ХХ-го ст. стає актуальною тенденція перепрофілювання споруд, що не функціонують, під butik-готелі, дизайн яких мав би зацікавити мандрівників атрибутами, пов'язаними з минулим.

Територіальні межі визначені темою дослідження. У роботі розглянуті архітектурно-художні особливості готельних комплексів в об'єктах адаптивної архітектури світового проектного досвіду. Широка географія обумовлена предметом дослідження, який передбачає відбір для аналізу саме показових зразків дизайнерських рішень, у яких середовище готелю, створене за допомогою певних знакових форм, конструює ідентичність попередньої функції споруди.

Методи дослідження. Особливість визначеного в роботі предмета дослідження передбачає вивчення об'єкта з виявленням різноманітних типів зв'язків, що в ньому існують, зокрема, людина-об'єкт-середовище. У роботі застосовано системний підхід, де кожна складова системи розглядається у взаємозв'язку, враховуючи вплив властивостей окремих частин системи на її функціонування в цілому. У процесі написання роботи були використані як загальнонаукові методи (емпіричний, узагальнення, порівняльно-історичний, порівняльно-типологічний), так і спеціальні методи (структурно-функціональний, морфологічний, композиційний, феноменологічний). Долучення їх до процедури дослідження дає змогу розглянути інтер'єри як

складну композиційну структуру, що вибудовується з ієрархії компонентів, де встановлюється взаємозв'язок між функціональними, морфологічними та конструктивними рішеннями інтер'єрів, а також досліджуються художньо-образні характеристики дизайну середовища бутик-готелю .

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній:

- *вперше:*
  - *обґрунтовано* розширення дослідницького апарату з теорії дизайну шляхом застосування конструкта «ідентичність місця» стосовно характеристик дизайну середовища об'єктів адаптивного використання;
  - *визначено* знакові атрибути архітектурно-конструктивного рішення промислової споруди та її оснащення, що застосовуються як дизайнерській інструментарій у середовищі сучасного бутик-готелю, з метою трансляції попередньої функції об'єкта;
  - *систематизовано* дизайнерські прийоми, що виступають засобом репрезентації минулого в інтер'єрах бутик-готелів, організованих в спорудах адаптивного повторного використання;
  - *встановлено* композиційні засоби, що дозволяють інтегрувати артефакти промислового минулого у середовище сучасного готелю;
- *дістало подальшого розвитку* обґрунтування щодо важливості матеріальних характеристик промислових будівель та їхніх інтер'єрів для адаптивного повторного використання;
- *вдосконалено* уявлення про дизайн бутик-готелів як таких, де ексклюзивність середовища будується завдяки здатності репрезентації ознак втраченого минулого.

Теоретичне значення роботи полягає у розширенні термінологічного апарату, який може використовуватись в аналітико-проєктній діяльності, що стосується питань дизайну предметно-просторового середовища. Зміст як аналітичної частини дослідження, так і систематизованої в ньому сучасної проєктної практики, може бути використаний у професійній підготовці

дизайнерів у системі вищої освіти, а також при написанні методичних вказівок і спеціальної літератури з проєктування інтер'єрів.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що встановлені дизайнерські прийоми дозволять оптимізувати проєктний процес з розробки унікальних готельних інтер'єрів в адаптованих під нову функцію промислових будівлях. Це сприятиме створенню середовища, що відповідає екологічним запитам сучасного суспільства у рідчисті стратегії сталого розвитку.

Особистий внесок здобувача. Головні наукові результати роботи отримані автором особисто. Долучено до науково-аналітичної роботи термінологічний апарат, який характеризує мету збереження ознак минулої функції споруди у новоствореному середовищі. Розкрито особливі ознаки бутик-готелю, дизайн середовища якого характеризується концептуальністю та унікальністю. Визначено фізичні атрибути промислової архітектури та її наповнення, які є важливими носіями ідентичності й відіграють роль маркерів у середовищі перепрофільованих споруд. Проаналізовано і систематизовано дизайнерські підходи, що ідентифікують попередню функцію споруди у середовищі бутик-готелів, організованих в адаптованих промислових будівлях. Встановлено композиційні засоби, що дозволяють інтегрувати артефакти промислового минулого у середовище сучасного готелю.

5. **Апробація результатів дослідження** відбувалась на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях: XIII Міжнародній науковій конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність» (м. Київ, 22 вересня 2019 р.). доповідь «Maintenance of the interior space characteristics in the objects of renovated architecture as a way to implement the ecological paradigm (on the example of the design practice of China)»; Міжнародній науково-практичній конференції «Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2019» (м. Суми, 22-23 березня 2019 р.) доповідь «Готель «Cycle» у Хіросімі (Японія) як приклад рефункціоналізації промислової будівлі»;

Міжнародній науково-практичній конференції «Функції дизайну в сучасному світі: виміри 2020» (м.Суми, 20-21 березня 2020 року) доповідь «Techniques for preserving cultural identity of the place in interior design of “The Paper factory hotel” in New York»; International Scientific Conference «Development of Modern Science Under Global Changes» (Riga, Latvia, 22th May, 2020) доповідь «An old warehouse – a modern hotel: design techniques in renovation design (using the example of “Ovolo 1888” Hotel in Sydney)»; VII Міжнародній науково-практичній конференції «Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва» (м.Херсон, 8-10 вересня 2021 р.) доповідь «Актуальність конверсії старих промислових будівель у КНР».

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження були оприлюднені у 8 наукових публікаціях: 2 з них у фахових наукових збірках, які входять до переліку МОН України, 1 – у закордонному науковому виданні, що має цитування у базі Web of Science, 5 – у збірках матеріалів наукових конференцій:

Структура і обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел (167 найменувань) та додатків на 38 сторінках. Загальний обсяг роботи 219 сторінок.

РОЗДІЛ 1

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ АДАПТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ СПОРУД У СУЧАСНІЙ ПРОЄКТНІЙ ПРАКТИЦІ. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Ступінь вивченості проблем адаптації об'єктів колишнього промислового виробництва у наукових джерелах

Середина ХХ століття у світовій містобудівній практиці позначилась наявністю у межах міст великої кількості промислових територій, де виробництво повністю припинило свою діяльність. Це призвело до появи депресивних просторів, зон, що не функціонують та занедбаних. Таке явище стало результатом того, що в 1950-1960-ті роки промисловість стала виходити за межі міст, проте, знесення будівель, що залишилися, стримувало декілька факторів. По-перше, економічний: дешевше, ніж зводити наново, було здійснити перебудову споруди. По-друге, фактор поваги до історії. У жителів європейських міст, що зазнали значних руйнувань у період Другої світової війни, ставлення до старих будівель змінилося у бік збереження їхнього історичного вигляду. За цей час були відпрацьовані технології перепрофілювання не лише окремих будівель, а й великих територій, районів, коли на місцях великих промислових зон виникали цілі житлові квартали, музеї, ресторани, парки тощо.

У своїй публікації «Адаптивне повторне використання забутих монументальних будівель як стратегія для міського життя» архітектор, доктор філософії Університету Кальярі (Італія) Pier Francesco Cherchi вказує, що «нині, коли тиск на інфраструктуру стає очевидним, а ресурси знижуються, європейські міста, що постраждали від економічної кризи, припинили своє зовнішнє розширення та повернулися до своїх забутих центрів».

Таким чином, муніципалітети, архітектори, планувальники, підрядники та громадяни ініціювали процес переоцінки того, що існує, у прагненні переосмислити міські умови життя, стійкості та здоров'я. Як наслідок, політика, спрямована на створення більш прийнятної та здорової атмосфери, з великою увагою та інтересом почала орієнтуватися на існуючі ресурси. Повторне використання просторів та будівель, що застаріли, стало важливою стратегією сталого розвитку та відповідною відповіддю на надмірне використання ресурсів внаслідок руйнування та перебудови існуючої спадщини» [64, с. 254].

Архітектурна конверсія є популярним світовим процесом пристосування будівель зі зміною їх початкових функцій. Іншими словами – це художньо осмислене перепрофілювання старих будівель, головна особливість якого – повага до минулого через відведення йому безпосереднього місця в сьогоденні. Старі будівлі є свідками розвитку суспільства та важливим елементом передачі культурної самобутності від покоління до покоління. При неможливості їх використання за первісним призначенням, у більшості випадків є можливість наділити їх новою функцією. Процес, який називається адаптивним повторним використанням, містить модифікацію та адаптацію старих будівель для нового використання при збереженні їхньої історичної цінності [115, с. 91–98; 122, с. 1704–1718].

Важливо розуміти, що адаптивне повторне використання відрізняється від відновлення чи збереження. У той час як проєкт реставрації або консервації охоплює відновлення будівлі до її початкового стану, адаптивне повторне використання фактично змінює призначення споруди відповідно до потреб сучасного користувача.

Однак, щодо термінологічного апарату, що позначає роботи з повернення до життя старих будівель, існують певні розбіжності у їхньому тлумаченні. При вивченні численних аспектів адаптації будівель, у літературі та практиці застосовуються різні терміни: реконструкція, модернізація, реабілітація, реновація, реставрація, модернізація, перетворення, адаптивне

повторне використання, консервація. Ці терміни часто використовуються взаємозамінними з визначеннями, що перекриваються. Така ситуація призводить до відсутності ясності в аналітичній роботі. З цих позицій цінною є публікація авторського колективу канадійських вчених Ш. Шахі, М. Есфхані, К. Бахманн і К. Хаас, які вивчили широкий перелік термінів, пов'язаних з адаптацією будівель, та виокремили найбільш поширені й вживані [41]. Дослідниками розглянуто сучасне визначення та сферу застосування ідентифікованих термінів. Автори наголошують, що у більшості статей, які стосуються адаптивного повторного використання і трансформації будівель, досліджується вплив зміни функції будівель та повторного використання їх матеріалів на загальне підвищення стійкості. Крім того, в деяких статтях основна увага приділяється впливу політики та правил адаптивного повторного використання будівель, переваг та недоліків цих проєктів, розробці методологій прийняття рішень та пояснення стратегій підвищення ефективності цих проєктів.

У підсумку категоризації визначень, зроблених у статті, автори дійшли наступних формулювань. За визначенням єгипетського архітектора-дослідника та практика Ф. Хассана «реконструкція будівель визначає процес покращення існуючого стану будівель та внесення покращень для їхнього використання» [60]. Модернізація, реконструкція та реабілітація будівель визначаються як підкатегорії реконструкції будівель. Модернізація будівель охоплює неструктурні стратегії, тоді як реабілітація завжди стосується структурних аспектів. Ремонт будівель, переобладнання та повторне використання матеріалів можуть містити як структурні, так і неструктурні елементи. Натомість адаптивне повторне використання – це процес повторного використання застарілої будівлі шляхом зміни її функції та максимального повторного використання й збереження існуючих матеріалів і конструкцій [41].

На думку авторів, процедура адаптації будівлі може відбуватися двома шляхами: через реконструкцію та шляхом адаптивного повторного

використання. Підкатегорією реконструкції є модернізація, реновація, реабілітація, у свою чергу для адаптивного повторного використання – конверсія та повторне використання матеріалів [41].

Процес адаптації промислових споруд до сучасних містобудівних умов з позицій архітектурної організації може реалізовуватись шляхом застосування певних методів, класифікація яких представлена українськими дослідниками у монографії «Реновація промислової забудови та її адаптація до сучасного міського середовища». Їхня систематизація та узагальнення дозволили виокремити такі методи:

- метод «аплікації» – створення композиційних ґрат, структур, на основі існуючих конструкцій будівлі (реконструкція фасадної площини, створення фальшфасаду, створення композиції з об'ємів і площин, різних за кольором, текстурою, фактурою);

- метод «інтеграції» – врізання додаткових об'ємів у структуру будівлі (впровадження додаткових просторів, об'ємів, облаштування доміант, зміна масштабу сприйняття будівлі);

- метод «аналогії» – порівняння об'єкта, що проектується, з образними аналогами, прототипами, і перенесення принципів з одного об'єкта на інший [28, с. 122].

Стосовно розробки інтер'єрного простору дослідники В. Там і Дж. Хао визначили чотири методи адаптивного повторного використання:

- модифікація фасаду зі збереженням внутрішнього дизайну, за умови, що внутрішні конструкції перебувають у хорошому стані;

- додавання нових елементів дизайну інтер'єру при збереженні існуючого екстер'єру. Це найбільш поширений метод, який використовується на об'єктах спадщини, оскільки він враховує сучасні потреби та покращує внутрішні системи будівлі;

- доповнення до існуючих зовнішніх та внутрішніх структур для задоволення потреб користувачів;

- збереження будівлі без змін, коли доповнення до його інтер'єру встановлюються для збереження якостей та цінності будівлі [145].

На сьогодні проблема перепрофілювання саме промислових територій є дуже актуальною, це складний, але вигідний шлях, оскільки промислові території є цінним ресурсом з погляду економіки. Великі площі як внутрішнього, так і зовнішнього простору несуть у собі потенціал для облаштування громадських зон, покращення якості міської території, оскільки вже знаходяться у межах міської забудови з розвиненою транспортною інфраструктурою, у безпосередній близькості до соціально-культурних, інженерно-технічних об'єктів. Таке становище визначає їхню інвестиційну привабливість і може сприяти максимально ефективному використанню та соціально-економічному розвитку. Саме перепрофілювання промислових об'єктів на сьогодні є способом збереження архітектурної спадщини [2; 95].

В історичному аспекті в якості перших прикладів об'єктів, що мали окремі характеристики індустріальних споруд, можна розглядати будівлі млинів кінця XVIII ст. Ці структури представляли собою прості за формою дерев'яні або кам'яні будівлі з віконними прорізами, що ритмічно повторювались. Високі та вузькі, вони мали відкриті внутрішні простори, сприяючи вільному проникненню природного світла. Проте, вже у XIX ст. більшість промислових будівель набули вигляду багатоповерхової споруди, що поєднувала в собі цегляні або кам'яні стіни з важким дерев'яним каркасом для досягнення максимально можливого внутрішнього простору без колон.

З розвитком промисловості нові способи виробництва стали вимагати наявності таких будівельних конструкцій, які могли б витримати вагу тяжких механізмів, що розміщувались у приміщеннях. Вирішенням цієї проблеми стало застосування нових будівельних матеріалів: бетону та заліза. Архітектором, який найбільше вплинув на естетику та розвиток промислових будівель, був американець Альберт Кан. Він став автором будівлі першого

автомобільного заводу з використанням залізобетону. Дев'ятиметрові прогони в інтер'єрі забезпечили можливість вільного формування технологічних схем під час розміщення виробничого устаткування. Кан віддавав перевагу одноповерховим будівлям із можливістю гнучкого та адаптованого використання їхнього інтер'єрного простору. Природне світло в середовище інтер'єру потрапляло крізь ліхтарі на дахах, які підтримувалися широкопролітними конструкціями. Час підтвердив, що, з розвитком промисловості, одноповерхові споруди, які займали великі площі, виявилися ефективнішими. Особливістю промислової архітектури стала її простота, яка позначилась у позбавлених декору плоских фасадах із цегли, каменю чи дерева, але вже з початку 1900-х років фабричні споруди почали набувати особливого архітектурного рішення. Такий підхід мав на меті сприяти збільшенню виробництва, а також створенню свого фірмового стилю. Тому підтвердженням є творчість П. Беренса, В. Гропіуса та А. Мейєра. Вони, як члени відомого об'єднання «Deutscher Werkbund», заснованого для покращення дизайну та якості німецьких промислових товарів, запроєктували дві впливові за своїм архітектурним рішенням промислові будівлі: завод AEG та Fagus Shoe Last Factory, і, якщо споруда заводу AEG, П. Беренса, вирізнялась монументальністю, заснованою на неокласичних архітектурних прийомах, натомість рішення фабрики Fagus будувалося на виявленні характеристик будівельних матеріалів, що стало провідною рисою естетики сучасного руху.

Після Другої світової війни архітектурна думка перебувала під впливом міжнародного стилю. Споруди відрізнялися активним застосуванням таких матеріалів як залізобетон, метал та скло. Виявлення будівельних систем, комунікацій, перетворилося на особливу естетику, яка виявилася вже не тільки в промислових, а й у громадських спорудах [95]. Варто зазначити, що індустріальна спадщина саме цього періоду є найбільшою і найпоширенішою у всьому світі, хоча вона не завжди сприймається та оцінюється належним чином.

Щодо сучасної тенденції перетворення колишніх промислових будівель у громадські та житлові простори, перші спроби на цьому шляху були здійснені в Америці. Такі дії були викликані, з одного боку, необхідністю зберегти цінні зразки промислової архітектури, а з іншого – вдихнути нове життя у запустілі фабричні райони міст і, у такий спосіб, підняти їхню ціну. Особлива прихильність до виявлення та збереження ключових пам'яток промислової революції спостерігалася і в Англії. Вона характеризувалася прогресивними здобутками в галузі технологій, інженерного мистецтва та архітектури.

Прикладами раціонального рішення з позицій повторного використання промислових будівель є розробка таких промислових зон, як Центр мистецтв і медіатехнологій у Карлсруе (Німеччина), Газгольдери у Відні (Австрія), Висотний центр у Мельбурні (Австралія), а також багатофункціональний комплекс «Xintiandi Factory» в Гуанчжоу (Китай). У розвинених країнах світу вже кілька десятиліть переважає тенденція виведення промислових зон за межі великих міст та адаптації промислових будівель. Їх перепрофілювання відбувається за різними сценаріями: будівлі промислових зон можуть формувати ділову чи житлову забудову, створювати зелені зони тощо.

Одним із лідерів цього процесу стала Англія, де прийнято зберігати та перепрофілювати пам'ятки індустріальної архітектури. Наприклад, у модернізованому будинку колишньої Бенксайдської електростанції розмістився відомий музей сучасного мистецтва «Тейт Модерн». Сьогодні це одна з найбільш відвідуваних визначних пам'яток столиці. Вдалим прикладом такого підходу є робота з міською забудовою Лондона, де значну частину центру донедавна займали заводські будівлі, складські приміщення та доки. Проєкт перетворення виробничих територій було здійснено у районі Паддингтон, а також портового району Доклендс на південному сході Лондона, де занедбана територія була трансформована в сучасний район житлової та комерційної забудови. Софі Буш, засновниця журналу

«Warehouse Home Magazine», зазначає, що для Англії «у вікторіанський період, коли багато з них (промислові будівлі, прим. автора) були збудовані, архітектура була чимось, що дійсно відзначалося і шанувалося, тому якість і деталі цих будівель роблять їх неймовірно вишуканими та привабливими... Вони були засобом демонстрації успіху компанії, сімейного бізнесу або міжнародної торгової компанії, такої як Ост-Індська компанія та місцева територія» [129].

В Америці процес перепрофілювання промислових зон триває вже понад 50 років. Якщо спочатку будівлі, що звільнилися за рахунок виведення промислового виробництва за межі Нью-Йорка, займали малозабезпечені люди творчих професій, поступово численні райони, наприклад Сохо, перетворилися на модні, престижні та дорогі. Поширеним варіантом стало пристосування таких об'єктів під виставкові центри або лофт-житло, але, на сьогодні, це не є єдиним раціональним рішенням. З розвитком наукомісткого та інноваційного виробництва, місто поступово перетворюється на адміністративно-діловий центр, і, відповідно, смисловими домінантами міст стають технологічно розвинені об'єкти. У цих умовах виникає нова функція для промислових територій – технопарки, інноваційні та медіацентри, що стрімко розвиваються. З містобудівної точки зору, промислові зони, що домінували, починають розчинятися і пригнічуватися сучасною забудовою. Технології старіють, багато підприємств через неефективність виробництва зупиняють свою роботу і, як наслідок, стають прогалинами у містобудівній системі сучасно орієнтованих міст. Проблема адаптації промислових територій до нових умов стає першочерговою, оскільки дозволяє максимально використовувати потенціал незадіяних промислових просторів. Слід відзначити, що існують промислові об'єкти, які, не маючи ані художньої, ані історичної цінності, привертають до себе увагу особливою архітектурою, що запам'ятовується. Такі об'єкти можна знайти, наприклад, серед промислових споруд, побудованих у передвоєнні та воєнні роки в Німеччині, Англії та інших країнах. Досвід надання їм нової функції,

започатковує новий підхід в індустрії туризму – перетворення нерентабельних підприємств, що не функціонують, на готелі. При цьому відбувається поєднання справжності пам'ятки та нове функціональне використання, коли вже морально застарілий об'єкт набуває культурної цінності.

Розвиток міст впливає на переорієнтацію транспортних розв'язок, що пов'язані з промисловими комплексами. Вони змінюють своє призначення, поступово стають пасажирськими або частково пішохідними, що дозволяє пам'яткам промислової архітектури стати центрами тяжіння для туристів. Завдяки цьому, і готелі, що організовані у колишніх промислових спорудах, зазвичай знаходяться у центрі транспортних вузлів, що є необхідною умовою їхнього успішного функціонування.

Прикладом вдалої адаптації промислового об'єкта в сучасний готельний комплекс є перепрофілювання сталеливарного заводу в Гамбурзі (Німеччина), завдяки чому в колишній будівлі заводу було відкрито 4-зірковий готель «Іст». Іншим подібним прикладом є надання нової функції заводу з виготовлення джему, що розташовувався в порту міста Хобарт на острові Тасманія. У старій будівлі було відкрито артготель «Генрі Джонс», який увічніює своєю назвою пам'ять засновника заводу. У приміщеннях готелю знаходиться виставка сучасного мистецтва Тасманії, проводяться тури з супроводом гідів, присвячені історії заводу [148].

Ілюстрацією процесів переорієнтації на житлову функцію є реновація промислової зони у Лондонському районі Баркінг (Великобританія). На місці промислового виробництва та житлових будинків для робітників до 2010 року було створено житловий комплекс із реконструкцією старих будівель, а також зведенням нових. Зразком створення об'єктів пізнавального характеру у спорудах колишньої промисловості є артзона «798 Артс Дистрикт» у Пекіні (Китай) та галерея сучасного мистецтва «Тейт Модерн» у Лондоні (Великобританія). Артзона «798 Артс Дистрикт» розташувалася на території заводу з виробництва електроніки, який не працює. На сьогодні в артзоні

розташовуються художні галереї, артцентри, студії художників, дизайнерські компанії, бари та ресторани, проводяться виставки сучасного китайського та зарубіжного мистецтва. Галерея сучасного мистецтва «Тейт Модерн» була перероблена з електростанції. Наразі в будівлі музею експонується колекція світового сучасного мистецтва і «Тейт Модерн» входить до десятки найбільш відвідуваних музеїв світу.

Побачити красу в промисловій забудові є вкрай важливим для процесу надання їй нового життя. Виробничі процеси та ринкові зміни зробили будівлі заводів та складів застарілими, але їхні лаконічні, широкі та відкриті простори з виразністю застосованих будівельних матеріалів, викликають захоплення в сучасників. Незважаючи на те, що існує безліч переваг та аргументів щодо повторного використання цих будівель та територій, важливим аргументом є чарівність індустріальної естетики, яка у багатьох випадках має вирішальне значення.

Добрим початком для адаптації промислових споруд стало їхнє використання у якості житла в Новій Англії та Нижньому Манхеттені (штат Нью-Йорк, США) наприкінці 1960-х – початку 1970-х років. Значні внутрішні простори з великими вікнами були привабливими для їхнього заселення переважно художниками, які обживали будівлі, зберігаючи при цьому відчуття історії за рахунок повторного використання та оновлення. З часом ця тенденція набула популярності. Редактори журналів з дизайну інтер'єру та способу життя навіть просували «індустріальний шик» як підхід до дизайну інтер'єру. Такі публікації показували, як мешканці можуть привнести до традиційних квартир трохи індустріального характеру, використовуючи відкриті матеріали, певні функціональні деталі як символічну асоціацію з промисловістю.

В основі промислової архітектури та дизайну було раціональне використання матеріалів та застосування таких проектних рішень, завдяки яким створювалися залізобетонні каркаси споруд, відкриті металеві ферми інтер'єрів, які виразно підкреслювалися денним світлом. Лаконічний та

конструктивний вигляд будівельних систем, а також структурних елементів, таких як механічні та електричні комунікації, перетворилися на особливу естетику. Вплив цієї естетики чітко проявився навіть у новобудовах другої половини ХХ сторіччя. Так, у Парижі (Франція) у 1977 році відкривається багатофункціональний культурний центр Жоржа Помпиду (архітектори Р. Роджерс і Р. Піано). Його архітектурний вигляд найчастіше порівнювали з газовим чи нафтопереробним заводом, оскільки фасади будівлі формуює сталевий каркас, повітроводи та труби. Емоції, що викликала ця споруда, тотожні зі сприйняттям парижанами Ейфелевої вежі, яка на той час багатьох приголомшила тим, що її конструкція залишилася відкритою.

Отже, процес адаптації промислового середовища дістав подальшого розвитку. Складські та виробничі споруди набули житлового та комерційного призначення, але у їхніх інтер'єрах зберігались характерні ознаки попередньої функції, зокрема будівельні конструкції та комунікації залишались відкритими. Те, що починалося як невелика тенденція серед художників, які шукали великі студійні площі, з часом перетворилося на низку трансформацій у різних галузях застосування. Привабливість цих будівель, як місць для життя, дозволила зберегти величезний відсоток промислової спадщини [95].

Важливо відзначити, що проектна практика, яка належить до процесів набуття промисловими спорудами нового життя, отримала успішну реалізацію і на території України. Серед успішних об'єктів культурно-мистецького призначення: «Артзавод «Платформа» (Київ), відкритий на території колишнього шовкового комбінату, що був побудований у 1947 році; завод «Промприлад» в Івано-Франківську, де за планом розвитку з 2019 по 2023-ті роки відбувається процес створення економічно-освітнього середовища, яке сприяє розвитку важливих напрямів бізнесу та має цінність для мешканців міста [21]. Місцем розташування ІТ-парку «Manufactura» у Харкові стала борошномельна фабрика (млин) – промислова споруда середини ХІХ століття. Вона теж зберігає ознаки старої будівлі,

демонструючи своє історичне минуле. Артзагод «Механіка. Інакша земля» у Харкові. Історія цієї споруди сягає у 1895 рік, коли у місті було засновано паровозобудівний завод, де, крім паровозів, виробляли парові та газові двигуни, генератори, преси, парові молоти та котли, водяні насоси та багато іншого обладнання. Підприємство займало величезну територію майже в центрі міста. У 2016 році приміщення цехів, де колись виготовляли паровози, набули нової функції. У Львові створено креативний хаб «Lem Station» у будівлі колишнього трамвайного депо. Його було названо на честь польського письменника-фантаста Станіслава Лема, який народився і жив у цьому місті. Історичну споруду депо було побудовано у 1893 році. Проєкт перепрофілювання мав на меті об'єднати інновації та історичну атмосферу. Концепція проєкту передбачала таку адаптацію будівель, яка б не порушила їхнього історичного змісту зі збереженням фасадів, структури дахів, вікон і навіть трамвайних колій. Наразі вже розроблені проєктні пропозиції щодо адаптації групи промислових будівель колишнього агрегатного заводу в м. Вінниця під сучасний готель із розробкою навколишнього простору [31].

Міжнародна неурядова організація ICOMOS (2010 р.), що займається збереженням світових пам'яток, зробила висновок щодо успішності проєктів адаптивного повторного використання спадщини в будівництві. До таких, що відповідають критеріям, належать проєкти, що дозволяють «змінити місце для сумісного використання при збереженні цінності культурної спадщини» [92]. Успішний адаптивний проєкт повторного використання, за визначенням старшого спеціаліста з екологічного планування Департаменту планування Сан-Франциско К. Зуші, є таким, що «... вимагає не тільки хорошого проєктування будівлі, а й ретельного планування, що враховує оточення» [167]. У публікації старшого викладача Школи науки та технологій Сінгапурського університету соціальних наук, доктора Шейли Конехос, визначено критерії, що допомагають визначити проєкт адаптивного повторного використання як успішний:

- робить позитивний естетичний внесок у міський пейзаж;

- зберігає зовнішній вигляд і відчуття старої будівлі;
- зберігає структурну ясність старої будівлі та простору;
- зберігає і містить кілька значних артефактів;
- забезпечує корисне та унікальне середовище;
- створює та/або забезпечує унікальний досвід відвідувачів;
- розроблено з використанням ретельно адаптованого масштабу та пропорцій, зіставлення матеріалів, світла, виявляючи старі та нові елементи – всередині та зовні;
- сприяє стійкому майбутньому [68].

1.2 Переваги адаптивного використання споруд в контексті реалізації стратегії сталого розвитку

Передумови процесу адаптації історичних споруд обумовлені як сучасним станом будівель, що формують забудову підприємств, вулиць, площ, набережних у містах, так і вимогами суспільства щодо необхідності збереження й ефективного використання об'єктів, які є пам'ятками архітектури, історії, науки і техніки [23]. Переваги та окремі питання організації дизайну інтер'єрів у середовищі перепрофільованих споруд висвітлено автором цього дослідження у низці наукових публікацій [35; 36; 58].

Процес пошуку вирішення екологічних завдань в галузі будівництва, архітектури та дизайну, ознаменувався формуванням низки документів, що визначають вектори розв'язання зазначених проблем. Реакція на розуміння глобальних екологічних проблем у професійному архітектурному дискурсі була офіційно представлена у «Декларації взаємозалежності для сталого майбутнього», що була розроблена на Всесвітньому конгресі архітекторів за спільною ініціативою Американського інституту архітекторів та Міжнародного союзу архітекторів у Чикаго (липень 1993 року) після Саміту Землі. У ній архітектори зобов'язалися:

- розуміти екологічну і соціальну стійкість в якості провідної в архітектурній практиці й професійних обов'язках;
- розробляти й постійно покращувати практики, процедури, продукти, навчальні програми, послуги та стандарти, які дозволяють реалізувати стійкий дизайн;
- інформувати колег-професіоналів, представників будівельної галузі, клієнтів, студентів та широкий загал про критичну важливість і можливості сталого проектування;
- запровадити політику, правила і практики в уряді та бізнесі, які гарантують, що стійке проектування стане широкою практикою;
- привести всі існуючі й майбутні елементи середовища, що створюються людиною, в процесі їхнього проектування, виробництва, використання і можливого повторного використання до стандартів сталого проектування [72].

«Барселонська декларація зі сталого дизайну» («Declaración de Barcelona sobre Edificación Sostenible», *icn.*) стала наступним важливим документом. Вона була підписана у травні 2003 року Полом Хайеттом – президентом Королівського інституту Британських архітекторів (RIBA), Хайме Лернером – президентом Міжнародного союзу архітекторів, Хуан Карлосом Ернандес-Пецці – президентом Вищої ради архітекторів Іспанії (CSCAE) та керівником відділу охорони навколишнього середовища Американського інституту архітекторів (AIA). У ній чітко позначена складність екологічних проблем, з якими стикається людство та поступове формування нової екологічної свідомості в галузі архітектури. Необхідність пошуку нових перспектив, інструментів і методів демонструє «Люблінська декларація про відродження міст і зміну клімату» від червня 2008 року, що була прийнята Європейським форумом з архітектурної політики (EFAP). Остаточного формулювання концепція сталого розвитку набула на Саміті ООН в Нью-Йорку у 2015 р. Глобальним орієнтиром щодо шляхів вирішення екологічних викликів, стало визначення низки цілей в галузі сталого

розвитку, спрямованих на поліпшення життя людей на період до 2030 року [146, р. 110]. Зазначено, що завданнями сталого архітектурного проєктування і будівництва є обмеження впливу будівель на навколишнє середовище, забезпечення енергетичної ефективності і здоров'я жителів, підвищення комфорту й позитивного впливу на середовище проживання, завдяки сучасним технологіям.

Екологічна свідомість сучасного суспільства прагне до досягнення консенсусу не тільки стосовно характеристик біосфери як частини нашої спільної спадщини, але й щодо життєздатності в галузі культури і соціально-економічної стійкості нашої цивілізації. Архітектура і середовищний дизайн здатні формувати нові сценарії, умови і відносини в середині місцевості, мають унікальну можливість впливати на зміни екосистеми. Визнаючи нові екологічні реалії і свою екологічну відповідальність, вони здатні вирішувати нові проблеми за допомогою екологічно обґрунтованого та інтегрованого підходу. Американські архітектори, автори відомої монографії «Екологічний дизайн», Сім Ван дер Рин і Стюарт Коуен, визначили п'ять принципів екологічного дизайну, орієнтованого на вирішення численних екологічних проблем. Вони полягають в наступному:

- рішення ростуть з місця: необхідно більше уваги приділяти контексту місця, його унікальним культурним і фізичним характеристикам;
- екологічний облік: екологічні та соціальні фактори, такі як енергія, вода, матеріали та якість повітря всередині і зовні приміщень, важливі для оцінювання поряд з фінансовою стороною проєкту;
- дизайн з природою: проєктування з урахуванням природних факторів, наприклад, з урахуванням руху сонця в дизайні будівлі;
- кожен є дизайнером: процес проєктування повинен бути відкритим, перебуваючи у взаємодії з усіма зацікавленими сторонами;
- зробити природу видимою: в урбанізованому середовищі, що постійно зростає, вкрай важливо відкрити доступ до природних систем і процесів [131].

За минуле понад чверть століття загальне усвідомлення стійкості в архітектурі й дизайні еволюціонувало. Фокус розуміння поступово змістився від первинних об'єктивних і кількісних критеріїв до нової екосистемної парадигми. Її особливість полягає в тому, що, не ігноруючи попередні критерії, вона залучає до кола вивчення й низку інших складних екосистемних аспектів [72]. Протягом останніх десятиріч концепція сталого розвитку значно вплинула на інноваційні підходи до міського планування, архітектури й дизайну об'єктів. Все більшої актуальності набув проєктний підхід, що розглядає об'єкт у навколишньому середовищі як «живу екосистему, що функціонує», а не як «фізичну і просторову зону» [165]. Як наслідок, концепція «сталого поновлення» останнім часом стала частиною архітектурної термінології, позначаючи підхід до реконструкції з тією ж метою, що й стійке будівництво, але адаптований до існуючого середовища, архітектурних об'єктів і територіальної спільноти. У багатьох документах і програмах йдеться про стале поновлення, де акцентується не тільки на технічному і функціональному поліпшенні самого об'єкта, але й на соціальних та інституційних діях, спрямованих на підвищення стійкості будівлі/району з повагою і турботою про існуючий контекст. Відповідно до міждисциплінарного характеру сталого розвитку, проєкти сталого оновлення повинні містити, за визначенням, екологічні, соціальні, культурні, економічні та інституційні міркування. Принциповими позиціями, що характеризують роботи з оновлення як стійкі, є визначення місця розташування об'єкта поновлення щодо природного середовища, фізичного контексту і його жителів із відповідною оцінкою їхнього сприйняття і використання цього місця.

Одним із способів реалізації концепції сталого поновлення є процес адаптації будівель, що дозволяє формувати екологічно комфортне середовище. Він дозволяє зменшити вплив будівель на навколишнє середовище, оскільки відкриває можливості експлуатації існуючих будівель протягом більш тривалого часу, повторного використання будівельних

конструкцій і матеріалів. Отже, відбувається економія природних ресурсів, стає непотрібним знесення будівель з подальшим їх новим будівництвом, і, як наслідок, розширенням міських територій.

Сучасний стан міських територій позначений наявністю значної кількості об'єктів, функціональне призначення яких натеper стало неактуальним та їх технічний стан вимагає втручання. Робота з такими об'єктами потребує значних фінансових витрат, але нематеріальні цінності, такі як історія, традиції, що зберігають старі стіни, їх виправдовують. Такі споруди виступають як важлива частина культурної спадщини, є національними і регіональними ідентифікаторами. Належне використання таких споруд є загально визнаним підходом до збереження культурної спадщини. Європейська хартія архітектурної спадщини, яка була прийнята Європейською радою в 1975 році, фіксує наступне: «Архітектурна спадщина є капіталом незамінної духовної, культурної, соціальної та економічної цінності. Цей капітал створювався протягом століть; знищення будь-якої її частини робить нас біднішими. Нічого нового, що ми створюємо, хоч би добре, не компенсує втрату» [79]. Виходячи із зазначеного вище, адаптивне повторне використання будівель, що відбувається завдяки їх трансформації для реалізації нових функціональних і естетичних потреб та вимог, стало особливою ділянкою в галузі архітектурної та природоохоронної практики [124]. Таке повторне використання успішно застосовується на багатьох типах об'єктів у всьому світі й підтримується у межах державної політики з питань сталого розвитку в таких країнах як США, Канада, Китай, Гонконг, Північна Африка і Австралія [144].

Уряди багатьох країн оцінили переваги з відновлення старої міської забудови, оскільки цей процес не тільки сприяє збереженню національної спадщини, а й скорочує розростання міст і збагачує їхній образ історичною своєрідністю. Споруди, що мали в минулому різні функції, в умовах сьогодення стають своєрідними історичними персонажами в міській тканині. Це відбувається завдяки їхньому дизайну, використаним особливим методам

будівництва й будівельним матеріалам, які вже не є характерними для сучасності. Більшість з них є пам'ятками промислової архітектури і спадщиною індустріального минулого. Багато таких споруд знаходяться у центральних районах міст, завдяки чому мають інфраструктуру, що вже функціонує.

Адаптивне використання, на відміну від реконструкції, є найбільш дбайливою формою трансформації. Різниця між адаптивним повторним використанням та повною реконструкцією полягає в тому, що «оновлені» будівлі переробляються зі збереженням характеристик минулої будови, чи то загальна тема, чи дизайн окремих приміщень. Маючи на увазі трансформацію функції об'єкта, що зберігається, адаптивне перетворення територій, будівель, споруд і комплексів при зміні їх функції для подальшого використання, набуває широкого поширення, заміщуючи традиційну реставрацію. Такий підхід дає можливість зберегти до 90% існуючого об'єкта, а, відтак, і скоротити видатки на таких вартісних заходах, як знесення старої споруди та нове будівництво. Цей підхід відкриває можливість максимально використовувати потенціал будівель, що не функціонують, зберігаючи унікальний зовнішній вигляд забудови.

Екологічні та економічні переваги можуть розглядатись в якості провідних причин для рефункціоналізації. Повторне використання старих будівель, а також низки матеріалів, що в них були застосовані, за приблизними оцінками призводить до 95% економії енергії, яка може бути витрачена при знесенні. Крім того, такі дії мінімізують кількість будівельного сміття, що поповнює звалища. Необхідно відзначити, що, мабуть, найбільший потенціал для створення нових громадських зон, поліпшення якості сучасного міського середовища мають виробничі комплекси, що наразі не використовуються, але мають значні площі забудови та прилеглої території, і здебільшого розташовані в районах з розвиненою інфраструктурою.

Процес повторного використання характеризується також і формуванням низки соціально-культурних переваг. Архітектурні об'єкти, що втратили свою первісну функцію, досить часто є характерними елементами ландшафту конкретного регіону. Їх спорудження пов'язане з місцевою традицією, історією і культурою. Вони можуть виступати в якості яскравої ілюстрації інженерних досягнень свого часу. Тому здатність таких будівель зберігати і транслювати історію є рушійним фактором для процесу їх поновленої експлуатації. Процеси набуття нової функції передбачають заходи щодо продовження використання будівель і територій, підтримуючи або покращуючи існуючі соціальні структури. Культурний аспект таких дій реалізується через збереження й передачу культурних особливостей, технічних досягнень, а також соціальних і символічних цінностей конкретної місцевості. Старі будівлі виконують функцію збереження історії, самобутності і культури територій, вони пов'язують сучасність з історичним періодом їх будівництва і є необхідними компонентами у формуванні зацікавленості жителів історичним корінням [59].

«Дизайнерські рішення, що застосовуються у процесі надання нової функції старій споруді, дозволяють людям ототожнити пам'ять про конкретне місце з його сучасним станом, що значною мірою впливає на формування актуального для сьогодення відчуття ідентичності» [35, с. 88]. Сучасні міста володіють достатнім ресурсом споруд, функціональне призначення яких стало неактуальним, але вони мають історико-архітектурну цінність, яка формує уявлення про минуле. У той же час такі будівлі характеризуються можливістю до адаптації у практичних цілях сьогодні. Повторне використання історичних будівель є важливим компонентом сталого розвитку, оскільки несе у собі екологічні вигоди у поєднанні з економією енергії та соціальною перевагою рециркуляції цінної спадщини.

Найбільш успішні проекти з адаптивного повторного використання характеризуються тим, що вони реалізують повагу до спадщини будівлі й зберігають її значущість, у той же час додають сучасний шар, який

забезпечує цінність для майбутнього. «У випадку, коли споруда більше не може існувати згідно своїй початковій функції, нове використання шляхом адаптації може бути єдиним способом зберегти свою спадщину» [44, р. 3].

Критерії, які допомагають забезпечити мінімальний вплив проєкту адаптивного повторного використання на цінність спадщини будівлі, в узагальненому вигляді полягають у наступному:

- «запобігання «фасадизму» – тобто потрощенню будівлі при збереженні її фасаду;
- нова робота має бути впізнаваною як сучасна, а не як погана імітація оригінального історичного стилю будівлі;
- пошук такого нового використання будівлі, що є сумісним з його початковим використанням» [44, р. 4].

«Однією з основних екологічних переваг повторного використання будівель є збереження «втіленої енергії» первинної будівлі» [44, р. 4]. За визначенням CSIRO (Австралійське державне об'єднання наукових та прикладних досліджень), «втілена енергія» розуміється як «... енергія, що споживається всіма процесами, пов'язаними з виробництвом будівлі від придбання природних ресурсів до постачання продукції, включно з видобутком корисних копалин, виробництвом матеріалів та обладнання, транспортними та адміністративними функціями. При повторному використанні будівель їхня втілена енергія зберігається, що робить проєкт більш екологічно стійким, ніж повністю нове будівництво» [44, р. 3].

Усе частіше громади, уряди та розробники шукають шляхи зниження екологічних, соціальних та економічних витрат, пов'язаних з розвитком і розширенням міст. Тому збереження та повторне використання історичних будівель має довгострокові вигоди для спільнот. Адаптивне повторне використання може відновити та зберегти значущість спадщини будівлі та допомогти забезпечити її виживання.

На процеси будівництва припадає майже 40% викидів вуглекислого газу в усьому світі. Зважаючи на це, необхідно відзначити, що адаптація має

менший вуглецевий слід, ніж реконструкція чи будівництво з нуля, оскільки структура вже існує і, отже, потребує менше матеріалів [40]. Додатковим аспектом, що негативно впливає на екологію, є те, що будівництво на новому місці вимагає створення нових транспортних комунікаційних шляхів як для будівельної бригади під час будівництва, так і після введення будівлі в експлуатацію. Теорія індукованого попиту передбачає, що створення додаткових доріг, навіть доступу до нової забудови, збільшує кількість автомобілів на дорогах. Більше автомобілів означає більше викидів CO₂, що такий робить проєкт менш стійким [40].

У проєктній практиці трапляються приклади, коли вартість перепрофілювання більша, ніж знесення та будівництво нових споруд, але доцільність виконання таких робіт може бути обґрунтована наступними аргументами:

- будівельні матеріали (цегла, дерево, метал) старої споруди найчастіше за екологічними та естетичними складовими є кращими, ніж сучасні;
- повторне використання економить ресурси з виробництва та доставки будівельних матеріалів, що відповідає концепції сталого розвитку;
- збереження архітектурного вигляду старих споруд забезпечує збереження історичного минулого, формує шанобливе ставлення до «пам'яті місця», культурного та общинного контексту будівлі. Зазначений підхід сприяє підтриманню культурної самобутності та почуття приналежності до місця певної соціальної спільноти, а також соціальній активізації районів. На останньому аспекті наголошує і доктор архітектури, професор Університету Кальярі (Італія) П'єр Черчі, вказуючи, що «громадяни пов'язують історичні будівлі зі значеннями, які лежать в основі почуття приналежності до спільноти та місцевої ідентичності, і, отже, охорона будівель має позитивний вплив та сприяє покращенню умов життя, що робить міста більш безпечними та живими місцями» [64, р. 256].

У світовій практиці вже накопичено досвід рефункціоналізації архітектурних об'єктів. «... у США компанія Хекендорн Шайлз Архітектори

(Heckendorn Shiles Architects, англ.) перетворила котельню Амбер і електростанцію у Пенсільванії на сучасну офісну будівлю. Заводи та фабрики у всій Новій Англії, особливо в Ловеллі, штат Массачусетс, перетворюються на житлові комплекси. Архітектурні компанії, такі як Ганек Архітектори, Інк. (Ganek Architects, Inc., англ.), стали фахівцями з адаптації таких будівель для повторного використання. Інші фабрики, такі як Арнольд Принт Воркс (Arnold Print Works, англ.) (1860–1942) у Західному Массачусетсі, були перетворені на музеї просто неба... Студії перформансу та дизайну в National Sawdust у Брукліні (Нью-Йорк, США), були створені на старій лісопильні. The «Refinery» – розкішний готель у Нью-Йорку, раніше був модною фабрикою Garment District. Capital Rep, театр на 286 місць у Олбані (штат Нью-Йорк), в минулому був супермаркетом «Grand Cash Market» у центрі міста. Поштове відділення Джеймса А. Фарлі у Нью-Йорку – це новий вокзал Пенсільванії – великий залізничний вузол. Manufacturers Hanover Trust, банк 1954 року, спроектований архітектором Г. Буншафтом, тепер став шикарним торговим центром у Нью-Йорку. «Local 111» – ресторан у верхній частині долини Гудзона, раніше був заправною станцією в маленькому містечку Філмонт, штат Нью-Йорк [71].

На сьогодні у світі спостерігається процес активізації цікавості до місцевої та національної культури, і, як тенденцію, що стає все потужнішою, можна розглядати відкриття сучасних готелів в історичних спорудах.

У своїй науковій публікації сербські вчені М. Ніколіч, Н. Куртович-Фоліч, А. Мілойкович відзначають, що, на сьогодні, майбутнє розвитку готельного бізнесу бачиться у створенні таких закладів, які поєднують у своїй організації дизайн та історію. На відміну від історичного готелю, де дизайн інтер'єру повністю налаштований на загальний стиль будівлі, останні роки інтенсивно розвивається цікава модель, що пропонує переваги креативних дизайнерських рішень в об'єктах, що мають певну історичну цінність [119].

Стосовно створення готелів в історичних будівлях, слід зазначити, що у багатьох таких об'єктах у процесі рефункціоналізації приділено особливу увагу громадським місцям, де розміщуються модні ресторани та лобі-бари, які залучають також і місцевих жителів, окрім гостей готелю. Такі готелі стають більш ніж місцем для відпочинку та сну, в них також можна не лише поїсти, а й працювати та спілкуватися, а головне – вони стають джерелом нових вражень та натхнення. Відомими світовими прикладами адаптивного перепрофілювання є водонапірна вежа XIX століття у Кельні (Німеччина), перетворена інноваційним способом у «Hotel im Wasserturm». Показовим є створення готелю «La Purificadora» в Пуебло (США) у стінах старої водоочисної споруди.

У великих, щільно забудованих містах, відсутність доступних площ для будівництва орієнтує на рішення про заміну функції для існуючих споруд, що не використовуються за призначенням. Стосовно містобудівних ситуацій для невеликих міст, трансформація історичної будівлі в музей-готель сприяє активізації залучення туристів. Питання адаптивного повторного використання не обмежує проєктувальника, а забезпечує основу розширення дизайнерських ідей. «Адаптивне повторне використання пропонує унікальну можливість бути творчим з існуючою оболонкою та дизайном у рамках існуючої структури», – сказав Білл Вільгельм, президент R.D. Olson Construction, національної генеральної підрядної та будівельної фірми. «Дизайнер може, безперечно, отримати великі результати і мати гнучкість, щоб бути творчим у цій оболонці, оскільки більша частина інтер'єру може бути очищена, і у вас залишається дуже цікаве зіставлення оригінального зовнішнього та нового інтер'єру» [51].

Набув активного поширення процес адаптації промислових споруд для повторного використання і в Китаї, що висвітлено в публікації автора цього дослідження «Актуальність конверсії старих промислових будівель у КНР» [34, с. 202–205]. Наразі розвиток економіки країни характеризується тим, що промисловість вже не є домінуючою галуззю. Завдяки таким змінам значна

кількість старих промислових будівель залишилася такими, що не використовуються. Ці споруди занедбані, займають міську територію, що призводить до значної розтрати земельних ресурсів.

Як зазначають китайські дослідники, просторовий розподіл національної індустріальної спадщини історично відбувся у такий спосіб: більше на сході та менше на північному заході: три основні агломераційні райони в регіоні Пекін-Тяньцзінь-Хебей, дельта річки Янцзи та Сичуанський басейн, а також два основні агломераційні райони в Цзянганьюань і Ляонін. З точки зору функції цих споруд: легка промисловість переважно поширена в басейні річки Янцзи та регіоні вздовж дельти річки Янцзи; важка промисловість більш розпорошена, ніж легка [147].

Оновлення міст в Китаї на сьогодні відбувається переважно за рахунок розвитку нерухомості. Інвесторами проєктів з редевелопменту житлових будинків і промислових земель є здебільшого приватні забудовники, а не місцеві органи влади. Провідною рушійною силою реконструкції міського простору в КНР став розвиток ринку нерухомості, а також трансформація промислової структури, політичні орієнтири уряду й попит на нові об'єкти громадської та житлової архітектури. В процесі урбанізації міста в Китаї досягли швидкого розширення своїх територій. Протиріччя між розширенням міських земель і нестачею земельних ресурсів стало вимагати нового способу міського розвитку. Редевелопмент у КНР наразі є новою стратегією освоєння земель для підвищення якості та ефективності існуючих територій [150].

Популярність перепрофілювання старих будівель, первинна функція яких стала неактуальною, обумовлена сучасними цінностями в економіці, культурі, історії регіонів. До найбільш важливих належать економічні аспекти. Зазвичай, вартість ремонту становить приблизно від 1/3 до 1/4 затрат на знесення. Означені економічні переваги відбуваються завдяки використанню старого будівельного матеріалу й збереженню первісної структури будівлі. Також слід розуміти важливу роль у цьому процесі

історичних і культурних аспектів. Оскільки старі промислові будівлі демонстрували архітектурні моделі свого часу в галузі нових технологій, матеріалів і конструкцій, то на сьогодні вони візуально представляють цю важливу частину міського розвитку.

Особливість Китаю полягає в тому, що раніше він був світовим лідером у галузі сільськогосподарського виробництва, маючи відносно довшу історію розвитку сільського господарства. Тому через пізній розвиток індустріального суспільства та його коротшу історію, сучасна промисловість не займає помітного місця у загальній історії Китаю, хоча у таких містах, як Шанхай і Наньтун, були короточасні сплески. Наслідком означеної ситуації стало те, що люди надають більшого значення давнині, ніж сучасності, в охороні спадщини, і, як результат, з розвитком міського будівництва промислова спадщина стала поступово зникати у багатьох містах [166, р. 114].

Період індустріалізації в Китаї був нетривалим і пройшов складний шлях. Розвиток промисловості відбувався завдяки іноземним інвестиціям, приватній промисловості і промисловості, що була керована рухом вестернізації на ранній стадії індустріалізації. Після народження Нового Китаю багато підприємств пережили приватизацію, злиття приватних і державних підприємств та націоналізацію. Багато репрезентативних будівель індустріальної спадщини є свідченнями різних етапів промислового розвитку та не можуть бути замінені іншими архітектурними типами, що описують певний етап індустріалізації. Зокрема, у багатьох промислових містах індустріальна архітектурна спадщина є історичною характеристикою певних територій, яку слід охороняти з огляду на сталий розвиток міст [166, р. 118].

До перших законодавчих заходів щодо захисту промислової спадщини в Китаї належить «Розпорядження про охорону видатних історичних, культурних пам'яток і визначних історичних будівель», видане у липні 2002 року в Шанхайському муніципалітеті. У ньому відображено масштаб і потужність урядових планів щодо охорони промислових будівель у цьому

регіоні. Пізніше, у квітні 2006 року, на першому форумі з питань охорони промислової спадщини Китаю в Усі (Wuxi), було оголошено «Ініціативу Усі – надання важливості захисту промислової спадщини під час високошвидкісного економічного розвитку». Проєкт конференції, після перегляду та оприлюднення Державним управлінням культурної спадщини, став першим конституційним документом щодо охорони промислової спадщини в країні. Ініціатива Усі підкреслює, що після Опіумної війни промислове будівництво в Китаї на різних етапах залишило спадщину, яка є свідком змін і сучасного розвитку суспільства Китаю. Охоронні заходи поширювались як на будівлі, завершені до 1949 року, так і на всі видатні промислові будівлі з історією понад 30 років. Було досягнуто консенсусу щодо захисту не лише історичних будівель, що мають особливе архітектурне рішення, але й таких, на яких залишилися відбитки певних історичних періодів [166, р. 116].

Наприкінці ХХ сторіччя першими, хто звернув увагу на промислову спадщину в Китаї, були художники. Так, у Шанхаї деякі митці почали займати склади та заводські будівлі вздовж затоки Сучжоу, перетворюючи їх на свої студії. Зберігаючи оригінальний вигляд цих старих фабричних будівель і складів, вони створили особливий культурний простір. З цього моменту охорона та використання промислової спадщини стали привертати все більше уваги з боку суспільства. Знаменитою й успішною моделлю адаптації старого заводу військового обладнання 50-х років ХХ століття стала «Зона мистецтв 798» у Пекіні. Будівлі заводу, що виконані за проєктом німецьких архітекторів у 1953 році, відзначені характерними особливостями школи Баухауз. На сьогодні тут створена особлива атмосфера для творчих працівників та відвідувачів, при збереженні знакового архітектурного вигляду споруд.

З 2000 року в Китаї спостерігається перехід від виключно охорони культурних реліквій до значно ширших заходів, що містять процедури збереження культурної спадщини. На сьогодні більш вагомий акцент

ставиться на соціальних вигодах від збереження, встановлюються зв'язки між збереженням, соціальним та економічним прогресом, а також розвитком міст і сіл. Цей процес щодо культурної спадщини в Китаї став більш динамічним і далекосяжним. Означений стан речей вимагає необхідності розуміння поточної потреби у збереженні культурної спадщини, удосконалення її теоретичного підґрунтя й визначення новітніх методів збереження, відповідно до останніх розробок у цій галузі [108].

Яскравим прикладом зрушень стала Всесвітня виставка у Шанхаї 2010 року. Вона розмістилась між мостами Наньпу та Лупу, що охоплюють обидва береги річки Хуанпу. Це місце колись було джерелом сучасної промисловості Китаю, де розташовувалося більше десятка старих відомих заводів і підприємств, у тому числі Jiangnan Arsenal (перше сучасне промислове підприємство Китаю), металургійний завод Сінхуа (Xinghua Iron Works, англ.), Китайська вугільна корпорація (China Coal Corporation, англ.) і Рокфеллер Шанхай (Rockefeller Shanghai, англ.). У будівництві Всесвітньої виставки активну участь брала муніципальна комісія з управління пам'ятками культури, яка висувала вимоги щодо ефективного захисту деяких промислових будівель, верфей та інших споруд, що мають історичну значущість та цінність повторного використання. Комісія також запропонувала низку пропозицій, як-от: перетворення старих промислових будівель на музеї суднобудівної промисловості, комерційні музеї та музеї енергетики для доцільності дослідження. Незважаючи на те, що велика кількість сучасних промислових будівель занепала, а виробництво призупинено, на новому етапі міського будівництва люди почали визнавати історичні посилення та цінність цих будівель і вжили активних заходів для їх захисту та повторного використання.

Загалом процеси конверсії відзначені й екологічними аспектами, оскільки допомагають уникнути значної шкоди, що завдається будівництвом міському середовищу, особливо забруднення повітря і шумового забруднення. Крім того, конверсія може забезпечити максимальне

скорочення викидів вуглецю, а з видаленням забрудненого ґрунту або інших елементів у старих промислових спорудах поліпшується довкілля і місто стає чистішим [168].

Сучасні дослідники наголошують на важливості збереження історичних, культурно та архітектурно цінних частин і елементів будівель у процесі адаптації, а також передбаченні наслідків, що пов'язані із використанням відновлених елементів. Враховуючи, що значна частка збільшення витрат на будівництво, пов'язана з повторним використанням старих елементів, є необхідність прагнення до використання нового дизайну та методів будівництва для зниження потенційних витрат на адаптацію [82].

Сучасна тенденція роботи зі старими спорудами у Китаї полягає у розумінні того, що міські історичні будівлі є провідними елементами соціального розвитку. Архітектура споруд та їхній художній образ мають істотний вплив на місцеву економіку, оскільки знакова будівля може стимулювати інвестиції у певний район. Такі будівлі фіксують історичні зміни в розвитку міста, регіональні особливості та його культурний дух [55; 80].

Отже, процедури адаптації дають нове життя спорудам та територіям. При додаванні нового шару без видалення попередніх, проєкт повторного використання споруди стає частиною її історії, ще одним етапом розвитку, а не кінцевим результатом [34].

1.3 Конструкт «ідентичність місця» в науковому дискурсі з проблематики середовищного дизайну

Наприкінці 80-х років ХХ сторіччя світ розпочав подолання викликів, пов'язаних з економічною глобалізацією, і захист культурного розмаїття став важливою сферою діяльності. Як охоронець культурного розмаїття, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) започаткувала програму Всесвітнього десятиліття культурного розвитку

(1988-1997 рр.) і запропонувала чотири напрямки: визнання культурного виміру розвитку, утвердження та збагачення культурної ідентичності, розширення участі в культурі та сприяння міжнародній культурній співпраці. У своєму середньостроковому плані на 1990-1995 роки ЮНЕСКО зазначило, що культурна спадщина може бути визначена як цілий корпус матеріальних знаків – художніх чи символічних – переданих від минулого кожній культурі, а, отже, всьому людству. Як складова частина утвердження та збагачення культурної ідентичності, як спадщина, що належить всьому людству, культурна спадщина надає кожному окремому місцю його впізнаваних рис і є скарбницею людського досвіду [108, р. 2].

Конвенція про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини 1972 року пояснює цінність культурної спадщини. Її зміст, що стосується споруд, у тексті Конвенції подається у такий спосіб: це пам'ятки – архітектурні твори, твори монументальної скульптури та живопису, елементи або споруди археологічного характеру, написи, печерні житла та комбінації ознак, які представляють видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки [108, р. 2].

На сьогодні роль історичного середовища в житті людей зростає. Низка європейських вчених стоїть на позиціях того, що на усвідомлення людиною себе через середовище значний вплив має його інтерпретація. В цьому сенсі інтерпретація культурної спадщини є тим фактором, котрий дає змогу людям більше зрозуміти про них самих та їхнє оточення [37]. Відомо, що все те, що людина вважає реальністю, насправді є результатом певної інтерпретації. Це підтверджує думку про те, що зв'язок між минулим і сучасним є мінливим, відкритим і необмеженим у просторі і часі. Британська дослідниця Ш. Макдоналд вводить у науковий обіг термін «комплекс пам'яті», що ґрунтується на взаємодії наступних складових – пам'яті, спадщини й ідентичності [110, р. 1]. Вона розкриває його як сукупність практик, впливів і фізичних об'єктів, що містять такі компоненти, як меморіальні послуги, ностальгія та історичні артефакти. Місця пам'яті,

завдяки історичним наративам, стають представниками минулого і можуть формувати в людини відчуття ідентичності, приналежності до певної спільноти та її історичного минулого [110, р. 3].

Спільні уявлення певних груп суспільства про історичне минуле, колективна історична пам'ять стають основою для консолідації. За визначенням української вченої Н. Яковенко, «історична пам'ять – це колективне уявлення про минуле, фундамент національної ідентичності» [39, с. 34]. Вагомою складовою національної ідентичності є культура і, зокрема, культурна спадщина. Процес інтерпретації останньої відбувається шляхом залучення культурної пам'яті, що ґрунтується на системі цінностей, які через культуру, і, безпосередньо, місця пам'яті впливають на формування ідентичності особистості. В цьому розумінні інтерпретація спадщини стає способом створення комунікативних ідей та відчуттів, які дозволяють людям мати уявлення про них самих та їхнє оточення.

У своїй науковій публікації українські дослідники Б. Черкес та Н. Нетужилова вказують, що «... література про архітектуру та містобудування також зосереджується на створеній формі середовища, представленій місцями та символічному значенні, що вона має для споживачів, а також наголошує на важливості вживання поняття «пам'ять» для означення місця людьми. Пам'ять – це значна частина структури місця, яка означає, як саме люди думають про місце. Здебільшого пам'ять людей про місце та образи місця і визначають саме місце» [37].

Простір і місце у популярному дискурсі часто подаються як синоніми, долучають до них і такі терміни як регіон, область і ландшафт. До 1970-х років більшість науковців вважали простір нейтральним контейнером, чистим полотном, заповненим людською діяльністю. Однак, останнім часом дослідники звернулись до характеристик, що відбивають чуттєві, естетичні та емоційні виміри простору. Простір – центральне поняття в архітектурі, яке використовується у формі абсолютного, відносного та реляційного (когнітивного) простору. Абсолютний простір розуміється як окрема, фізична

та неминуче реальна чи емпірична сутність. Традиційні дослідження вивчають емпіричні сутності, залежності або вертикальні зв'язки між людством і навколишнім середовищем у «контейнерному просторі» певного регіону.

Сенс розуміння полягає в тому, що *простір і місце* виступають як невід'ємні складові нашого буття у світі. Вони є визначеними та вимірними з точки зору природних характеристик, ступенів їх цінності, а також почуттів, переконань, що формуються в уяві людей про місцеположення, райони та регіони.

Простір організовується в *місцях*, які часто вважаються обмеженими умовами щодо формування соціальних відносин та ідентичності. Концепція місця, унікальність конкретних місць та ідентичності, що засновані на місцевості, стали достатньо суперечливими поняттями у сучасному зростаючому глобалізаційному русі та усвідомленій загрозі меншості місця. Численні дослідження ідентичності місць підкреслюють властиву їм природу супротиву глобалізації у процесах регіонального розвитку. Гуманістична концепція місця ґрунтується на розумінні прихильності людей до певних місць і символічною властивістю популярних концепцій місця, які пов'язують події, погляди та місця і створюють єдине ціле. Ідея полягає в тому, що місце є емоційно обмеженою територією. Воно часто виступає як місце проживання, щодо якого окрема особа або група мають сильні емоційні почуття. Виходячи з цього може формуватися навіть особиста ідентичність.

Зазвичай термін «місце», на відміну «простору», висловлює сильний афективний зв'язок між людиною і об'єктом. Іншими словами, місце поєднується з людськими цінностями та принципами.

У підсумку, *місце* – це особливий простір, який наповнюється змістом та цінностями користувачів. Місця відіграють важливу роль у житті людей. Кожне місце має власний унікальний характер. «Окрім інформаційної цінності, місця спогадів через чуттєве споглядання мають здатність загострювати почуття людини. Те, що не можуть передати письмові або

візуальні засоби комунікації, відвідувачі можуть безпосередньо відчутти на місці» [7]. «Місця є не лише суттєвими елементами у розвитку, підтримці самоідентифікації та групової ідентичності, але й відіграють важливу роль у поведінці людини та її психічному здоров'ї» [118].

Британський психолог, дослідник Глініс Брейкуелл стверджує, що місця є важливими джерелами елементів ідентичності [152]. Певні аспекти ідентичності, що отримує людина від місць, виникають тому, що місця володіють характеристиками (візуальними, акустичними, тактильними тощо), які мають значення та є важливими. «Місця представляють особисті та соціальні спогади, оскільки вони розташовані в соціально-історичній матриці міжгрупових відносин» [152].

Оскільки кожне місце має унікальні характеристики та історію, важливо розуміти, як відносини людей з місцями можуть формувати їх дизайн та характеристики. Загальновизнано, що термін *ідентичність місця* вперше був введений доктором Харольдом Прошански (Harold M. Proshansky), який визначив місцеву ідентичність як «ті виміри особистості, які визначають особисту ідентичність людини щодо фізичного оточення за допомогою складної моделі свідомих і несвідомих ідей, почуттів, цінностей, цілей, переваг навичок та поведінкових тенденцій, що мають відношення до конкретного середовища» [127, р. 155]. У більш пізній трактовці вчений, разом із колективом авторів, узагальнив опис *ідентичності місця* як «попури спогадів, концепцій, інтерпретацій, ідей та пов'язаних з ними почуттів щодо конкретних фізичних налаштувань...» [128, р. 60]. Для нашого дослідження є суттєвою позиція британського психолога-еколога Клер Твіггер-Росс, яка вказує на те, що місце як таке, може діяти і як тригер для появи ідентичності [154]. «Ідентичність місця» – це основна концепція, яка передбачає, що ідентичності формуються в залежності від навколишнього середовища. Вона є підструктурою самоідентичності людини, що складається зі знань та почуттів, що розвиваються внаслідок повсякденного досвіду фізичного простору [161]. Багато міських центрів є

важливою частиною місцевої чи національної історії. Поступове зникнення різних граней культурної спадщини стає серйозним ударом по «духу місця» та цілісній атмосфері міського середовища. Таким чином, промислові міські пейзажі мають охоронятися як невід'ємна складова частина міських образів[97].

З розумінням значень, понять, символів та *ідентичності місця* створюються пізнавальні та емоційні стосунки з місцем [118]. Людина, маючи багаточасові переживання, формує в пам'яті певний образ, зокрема й естетичний. Такий образ є дуже важливим і його наявність є характерною для усіх людей, як у сфері свідомого, так і несвідомого. Цей фактор визначає наше ставлення до архітектурного простору та форми, характеризуючи їх як приємні чи неприємні. Естетичне переживання простору та форми, що сприймаються, впливає на ступінь сприйняття та інтенсивність пам'яті. У підсумку обов'язково формуються певні враження про об'єкт сприйняття [99, р. 108].

Процеси сприйняття та запам'ятовування простору вивчає галузь психології, відома як «гештальтпсихологія». Нею встановлено принципи організації процесу людського сприйняття та певні правила, які «викликають» у пам'яті форму, що сприймається. Такий принцип гештальтпсихології називається «слідом». В процесі запам'ятовування та відтворення людиною того, що сприймається, особливо важливим і цінним для характеристики архітектурного середовища є принцип «інтриганізації», що його виводить гештальтпсихологія. Особливістю його є те, що він сприймається і запам'ятовується найбільше у часі. Стосовно цього істотним внеском у характеристику сприйняття простору та форми з позиції спостерігача стало визначення, сформульоване ще на початку ХХ століття німецьким істориком та теоретиком мистецтва Августом Шмарзовом. Він схарактеризував час як важливий вимір, що бере участь у сприйнятті форми й простору та запам'ятовуванні явищ. Учений вказував, що необхідно рухатися навколо предмета, аби зрозуміти форму предмета, і рухатися

«крізь» предмет, щоб зрозуміти внутрішній простір. Отже, він першим дав визначення просторового сприйняття [134]. Подальше вивчення зв'язків між візуальною та художньою творчістю, а також психологією сприйняття представлено у роботах американського психолога мистецтва Рудольфа Арнхейма [52]. Застосування принципів гештальтпсихології в галузі архітектури розкрив американський спеціаліст з проблем теорії зорового сприйняття міста Кевін Лінч у відомій монографії «Образ міста» [17]. Гештальт-правила найкраще пояснюють організацію процесів перцепції архітектурного простору та форми, а також міського простору. Це стосується процесу запам'ятовування, який сильно залежить від гештальт-принципу «кристалізації» збудження, що сприймається з часом [99, р. 120].

Особистою відповіддю людини на сприйняття середовища стає *відчуття місця* – соціальне і природне, яке вона переживає у повсякденному житті. *Відчуття місця* є багатовимірним поняттям, що пов'язане з емоційною та символічною ідентифікацією особистості з місцем. Професор Корнельського університету Річард Стедман (Richard Stedman, англ.) описав відчуття місця як сукупність символічних значень, прихильності та задоволення від просторової обстановки, що формується у групі чи індивіда. [142]. Відчуття місця виступає як синтез свідомих та підсвідомих почуттів і сприйняття. Воно містить у собі те, як люди сприймають, переживають, висловлюють і надають значення місцю.

Компоненти відчуття місця, як правило, містять:

- фізичні характеристики навколишнього середовища;
- афект і значення, що містять спогади та асоціації, а також конотації й денотації;
- діяльність, яку надає місце;
- соціальні взаємодії, що пов'язані з місцем.

Зв'язок із місцем через розуміння повсякденної діяльності та символів, пов'язаних із ним, формує *концепцію відчуття місця*, яка змінює типовий простір на місце з особливою поведінкою та сенсорними характеристиками

для певних людей. Індивідуальні та колективні цінності впливають на відчуття місця, натомість відчуття місця позначається на особистісній поведінці та соціальних цінностях і установках. Формулюванням дефініції, що розкриває сутність поняття «відчуття місця», для застосування його у різних академічних галузях та дослідженнях, займається китайський дослідник Сюй Янь (Xu Yan, англ.). Він припускає, що сприйняття та зв'язки утворюються чотирма компонентами:

- «... топонімічний, пов'язаний з назвами місць;
- розповідь, що містить особисті чи групові історії або легенди;
- переживання, пов'язане, зокрема, із залежністю та виживанням;
- нумінозний, або духовний...» [164].

Для розкриття сутності місця, на думку канадійського професора Едварда Релфа (E.Relph, англ.), важливим аспектом стає досвід, здобутий безпосередньо на цьому місці: «Відбуваючись як багатогранний феномен досвіду та досліджуючи різні властивості місця, такі як місце розташування, ландшафт та особиста участь, можна зробити певну оцінку того, наскільки вони важливі для нашого досвіду та відчуття місця». Ритуали, міфи та символи допомагають зміцнити прихильність до місця і прив'язують людей до місця [130]. *Відчуття місця* залишається невід'ємною властивістю взаємодії між людиною і середовищем. Місце є результатом переживання простору, спогадів та емоційної прихильності до цього простору і значень, які люди йому надають [113, р. 34].

Відчуття місця належить до суб'єктивного сприйняття навколишнього середовища, але є важливим для покращення якості архітектурного простору. Архітектурно-дизайнерські рішення мають враховувати *відчуття місця* у таких значеннях:

- психологічні реакції на проєктні пропозиції;
- збереження минулого певного місця;
- створення відчуття місця для майбутнього середовища.

А. Рапопорт, відомий філософ, вважав, що, крім фізичних характеристик, місця охоплюють повідомлення і значення, які люди сприймають і розшифровують на основі своїх ролей, досвіду, очікувань і мотивацій [132]. Отже, *відчуття місця* належить до конкретного досвіду людини у певній обстановці. Це нормальне ставлення людини до місця. Відчуття місця є важливим фактором у підтримці якості довкілля [118].

З позицій архітектури та дизайну фізичні характеристики та атрибути навколишнього середовища не тільки визначають вигляд оточення, але й роблять свій внесок у змістовне його наповнення, що сприймається відвідувачами. Характеристики архітектурної ідентичності складаються з організації простору, організації часу, семантичної організації, загальних принципів проектування, форм будівель, матеріалів і зв'язку з контекстом [153]. Архітектурний критик та історик Чарльз Дженкс визначив архітектурну ідентичність як фізичні сутності, пов'язані з часом і місцем, і підкреслив відчуття місця як унікальну та виразну характеристику вираження ідентичності [96, р. 150]. Професор соціології Стівен Стіл (Stephen Steele, англ.) позначив важливі елементи середовища, які сприяють *відчуттю місця*. Це «...розмір обстановки, масштаб, пропорції, різноманітність, відстань, текстура, орнаменти, колір, запах, звук, температура та візуальна різноманітність. Він також стверджував, що ідентичність, історія, фантазія, таємниця, задоволення, подив, безпека, життєва сила, здатність до життя та пам'ять впливають на відносини людей з місцем. Отже, фізичні властивості місця зі створенням значень, концепцій, а також збереженням їхньої функції сприяють виникненню відчуття місця» [143].

Щодо середовища готелю, то відмова від стандартного шаблону може означати інтригуючі архітектурні особливості, такі як простори незвичайної форми, багата історія та характер інтер'єру. В аспекті готельного бізнесу відбудована архітектурна спадщина та інноваційний дизайн можуть працювати як генератори ідентичності місць. Вони можуть просувати туризм, захищати від кризи ідентичність місця у процесах економічної та

культурної глобалізації. «Завдяки розбудові історичних або старих структур, розробники можуть отримати доступ до першокласної нерухомості, щоб створити інноваційний та історично значущий готель, користуючись унікальними можливостями...» [83].

1.4 Методи дослідження

У процесі проведення наукової роботи об'єкти, що були піддані адаптації, та їх інтер'єрне середовище вивчались як цілісна система. Це стало підставою для застосування системного підходу, де кожен елемент системи, зокрема, внутрішнє середовище, аналізується у взаємозв'язку з іншими складовими, враховуючи вплив характеристик окремих частин системи на її функціонування в цілому. Особливість системного підходу полягає у його зорієнтованості на розкритті цілісності об'єкта, на встановленні різноманітних типів зв'язків складного об'єкта (архітектурної споруди, її інтер'єрів та обладнання, що там розміщене) і зведення їх в єдину панорамну картину. *Системний підхід* – полягає у комплексному вивченні готелів, розміщених у спорудах, що мали іншу функцію, як дизайн-об'єктів. Дослідження їх як єдиного цілого з узгодженням функціонування принципових аспектів, таких як: проєктна концепція, характер попереднього функціонального призначення будівлі, рівень послуг, що надається тощо.

Здійснення наукового дослідження передбачає упорядкування методів у систему, в якій визначається їхнє місце стосовно кожного етапу проведення дослідження. Провідною функцією методів є внутрішня організація та регулювання процесу пізнання чи практичного перетворення того чи іншого об'єкта.

Процедура дослідження послідовно проводилася на двох рівнях: емпіричному і теоретичному. Робота на емпіричному рівні, що забезпечила накопичення фактів для систематизації матеріалу з дизайну інтер'єрів готелів, відбувалась із застосуванням методів спостереження та порівняння.

Ці методи дозволили здійснити фіксацію та відбір об'єктів із виявленням їхніх характерних ознак.

На теоретичному рівні, в першу чергу задля формування понятійної бази дослідження, був використаний метод аналізу термінів. Застосування методу аналізу термінів дозволило конкретизувати галузь аналітичних описів інтер'єрів об'єктів, що вивчаються.

Урахування всіх аспектів та факторів, що прямо або побічно впливають на формування середовища готелів, створених у об'єктах адаптивного повторного використання із залученням різних наукових теорій та методів дозволив *комплексний підхід*.

Метод узагальнення проєктного досвіду сприяв виявленню сучасних тенденцій в галузі організації предметно-просторового середовища готелів, що вивчаються.

Проведення дослідницької роботи ґрунтувалось на формуванні об'єктивних предметних описів існуючих об'єктів, що містять: обґрунтоване використання комплексного методу дослідження, такого як: аналіз та синтез, аналогії. У роботі комплексно застосовано методи композиційного та порівняльного аналізу архітектурно-просторових рішень об'єктів на базі публікацій у спеціальній та науковій літературі, фотоматеріалів, планувальних креслень, предметних описів. Інтер'єри готелів розглядаються як складна композиційна структура, що складається з певних компонентів та елементів. Визначаються функція, значення та взаємозв'язок композиційних складових цілісної художньо-естетичної системи. Провідними методами дослідження є:

Порівняльно-історичний метод – ґрунтується на здійсненні процедур, які дозволили з'ясувати подібність між об'єктами у їх розвитку від промислового приміщення до середовища сучасного готелю;

Порівняльно-типологічний, що розкриває схожість між генетично не пов'язаними об'єктами (як-то промисловий та готельний інтер'єр);

Метод структурного аналізу – спрямований на розуміння структури, внутрішніх взаємозв'язків компонентів цілісної системи, такої як готель, його функціонування як дизайн-об'єкта та носія індивідуальних характеристик. Систематизація структури дозволяє виявити все різноманіття зв'язків цілого, виявити серед них істотні та неістотні, необхідні та випадкові. Розуміння структури дозволяє зрозуміти певне місце, роль та значення компонентів у цілому, їх взаємодію, розкрити фактори існування бутик-готелів, внутрішній механізм їхнього функціонування, шляхи взаємодії з оточуючим середовищем.

Метод функціонального аналізу – ґрунтується на дослідженні комплексу функцій, котрі виконує об'єкт, де принципово важливою є чітка класифікація та оцінка функцій: головні, допоміжні та другорядні. Сукупність усіх функцій характеризує структуру об'єкта, що досліджується у динаміці.

Метод морфологічного аналізу є процедурою вивчення побудови складових інтер'єру з систематизацією їх характеристик.

Метод композиційного аналізу – реалізується через вивчення об'ємно-просторового рішення об'єкта за категоріями загальної композиції, як-то форма, кольорова гама, контрастно-нюансні співвідношення, метро-ритмічна організація тощо.

Метод структурно-функціонального аналізу зорієнтований на здобуття даних, що будують типологічну складову через виявлення функціональних та структурних особливостей в предметі дослідження.

Метод асоціацій є необхідним для визначення системи смислових асоціативних зв'язків між об'єктом, що втратив свою початкову функцію та новим об'єктом.

Метод феноменологічного аналізу було використано для вивчення організації дизайну об'єкта через чуттєве сприйняття його людиною, розуміння історичного минулого споруди.

Обрана система методів для вирішення поставлених у роботі задач, дозволяє провести об'єктивне дослідження та отримати висновки, що відповідають природі явищ, що вивчаються.

Висновки до розділу

1. Доведено, що процедури адаптивного повторного використання будівель, що не функціонують, є сучасним способом гуманізації міського середовища. Проблемне питання пов'язане із тим, що у світовій містобудівній практиці середина ХХ століття позначилась наявністю значної кількості промислових територій, де виробництво повністю припинило свою діяльність. Це призвело до появи депресивних районів, зон, що не функціонують та занедбаних. Старі будівлі є свідками розвитку суспільства, важливим елементом передачі культурної самобутності і, при неможливості їхнього використання за первісним призначенням, у більшості випадків є можливість наділити їх новою функцією. Цей процес *адаптивного повторного використання* містить модифікацію та адаптацію старих будівель для нового використання при збереженні їхньої історичної цінності. Характеристики цих процедур викладено у публікаціях вітчизняних та закордонних науковців, зокрема: Д. Чайко, Б. Черкес, Н. Нетужилова, Д. Місірлісой, К. Генс, П. Черчі, Л. Євремич, М. Васич, М. Йорданович, С. Рандхава, К. Зуші.

Проблему сучасного стану термінологічного апарата, пов'язаного з адаптацією будівель, висвітлили у своїй публікації канадійські вчені Ш. Шахі, М. Есфхані, К. Бахманн і К. Хаас. У наукових публікаціях низки дослідників здійснено класифікації методів процесів адаптації промислових будівель і споруд. Зокрема, щодо сучасних містобудівних умов з позицій архітектурної організації, процеси адаптації розкрито українськими науковцями Ю. Гайко, Є. Гнатченко, О. Завальним, Е. Шишкіним, О. Олійник, М. Шкарапутою стосовно розробки інтер'єрного простору – китайськими дослідниками Вівіан Вай Тем і Джейн Дж. Л. Хао. Наразі

доктором Сінгапурського університету соціальних наук Ш. Конехос (Sh. Conejos, *англ.*) визначено критерії, що дозволяють визначити проєкт адаптивного повторного використання як успішний.

2. Розкрито переваги повторного використання історичних споруд в контексті реалізації концепції сталого розвитку. Документами, в яких відображено ідеї сталого розвитку в галузі архітектури, дизайну, будівництва, позначена складність сучасних екологічних проблем та необхідність пошуку нових перспектив, інструментів і методів, стали: «Декларація взаємозалежності для сталого майбутнього», що була розроблена після Саміту Землі на Всесвітньому конгресі архітекторів (липень 1993 р.), «Барселонська декларація зі сталого дизайну» (травень 2003 р.), «Люблінська декларація про відродження міст і зміну клімату» (червень 2008 р.). Вони свідчать, що, відповідно до міждисциплінарного характеру сталого розвитку, проєкти сталого оновлення повинні містити екологічні, соціальні, культурні, економічні та інституційні міркування. Реалізація таких проєктів у галузі середовищного дизайну може відбуватись як процес адаптації будівель, оскільки означене рішення відкриває можливість експлуатації існуючих будівель протягом більш тривалого часу, з повторним використанням будівельних конструкцій і матеріалів. Такий підхід дає можливість зберегти до 90% існуючого об'єкта, а відтак, і скоротити видатки на таких вартісних заходах, як знесення старої споруди та нове будівництво.

Повторне використання характеризується також і формуванням низки соціально-культурних переваг. Споруди, що мали в минулому різні функції, в умовах сьогодення стають своєрідними історичними персонажами в міській тканині, завдяки їх дизайну, використаним методам будівництва і будівельним матеріалам, які вже не є характерними для сучасності. Більшість з означених споруд є пам'ятками промислової архітектури і спадщиною індустріального минулого. Доцільність виконання таких робіт обґрунтовується наступними чинниками, згідно концепції сталого розвитку:

- старі будівельні матеріали за екологічними та естетичними складовими найчастіше є кращими, ніж сучасні;
- повторне використання економить ресурси з виробництва та доставки будівельних матеріалів;
- збереження архітектурного вигляду старих споруд забезпечує фіксацію історичного минулого, сприяє шанобливому ставленню до культурного та общинного контексту будівлі, підтриманню культурної самобутності та почуття приналежності до місця певної соціальної спільноти.

Щодо створення готелів в історичних будівлях, то вони, окрім своїх прямих функцій, стають джерелом нових вражень та натхнення. Окремо слід вказати, що трансформація історичної будівлі в музей-готель сприяє активізації залучення туристів.

3. Обґрунтовано актуальність розвитку процесу збереження промислової спадщини у Китаї. Зазначено, що до 2000 року для країни була характерною охорона виключно культурних реліквій, але з початком ХХІ сторіччя спостерігається перехід до значно ширших заходів, що містять процедури збереження загальної культурної спадщини, де важливою складовою стало збереження і об'єктів промисловості. Було видано низку регіональних документів, зокрема, у липні 2002 року в Шанхайському муніципалітеті з'явилося «Розпорядження про охорону видатних історичних і культурних пам'яток та визначних історичних будівель». У 2006 році відбувся перший форум з питань охорони промислової спадщини Китаю в Усі (Wuxi). На ньому було оголошено «Ініціативу Усі – надання важливості захисту промислової спадщини під час високошвидкісного економічного розвитку», оприлюднений Державним управлінням культурної спадщини, він став першим конституційним документом щодо охорони промислової спадщини в країні.

Першими, хто звернув увагу на промислову спадщину в Китаї, були художники. Наприкінці ХХ сторіччя у Шанхаї, вздовж затоки Сучжоу, було створено особливий культурний простір, де склади та заводські будівлі митці

перетворили на свої студії. З цього часу охорона та використання промислової спадщини стали привертати все більше уваги з боку суспільства. Знаковими прикладами процедур адаптації стала «Зона мистецтв 798» у Пекіні, в минулому завод військового обладнання 50-х років ХХ століття, всесвітня виставка у Шанхаї 2010 року, створена на місці старих відомих заводів і підприємств. На сьогодні більш вагомий акцент ставиться на соціальних перевагах від збереження, встановлюються зв'язки між збереженням та соціальним і економічним прогресом, а також розвитком міст і сіл.

Сучасна тенденція роботи зі старими спорудами в Китаї полягає у розумінні того, що міські історичні будівлі є провідними елементами соціального розвитку. Архітектура споруд та їхній художній образ мають істотний вплив на місцеву економіку, оскільки знакова будівля може стимулювати інвестиції у певний район. Такі будівлі фіксують історичні зміни у розвитку міста, регіональні особливості та його культурний дух.

4. У роботі висвітлено проблематику формування концепції ідентичності місця у середовищному дизайні, що відіграє значну роль у процесі адаптивного повторного використання будівель, особливо таких, де створюються сучасні готелі. Позначено, що на сьогодні роль історичного середовища в житті людей зростає. У цьому сенсі *простір і місце* виступають як невід'ємні складові буття людини у світі. *Простір* організовується в *місцях*, які часто вважаються обмеженими умовами щодо формування соціальних відносин та ідентичності. Їхня символічна властивість полягає в об'єднанні в єдине ціле самого місця та подій, що там відбувались. Отже, концепт *місця* розуміється як особливий простір, що наповнюється змістом та цінностями користувачів.

Низка європейських вчених наголошує на тому, що на усвідомлення людиною себе через середовище значний вплив має його інтерпретація. В цьому сенсі інтерпретація культурної спадщини дає змогу людям більше зрозуміти про них самих та їхнє оточення. Гуманістична концепція місця

ґрунтується на наявній прихильності людей до певних місць, що характеризуються своєю ідентичністю. Термін *ідентичність місця*, який вперше був уведений в науковий обіг доктором Г. Прошански, в узагальненій трактовці розуміється як суміш спогадів, концепцій, інтерпретацій, ідей та пов'язаних з ними почуттів щодо конкретних фізичних налаштувань. Подальший внесок у характеристику сприйняття простору та форми з позиції спостерігача на початку ХХ ст. було зроблено німецьким істориком та теоретиком мистецтва А. Шмарзовом. Вивченню зв'язків між візуальною та художньою творчістю, а також психологією сприйняття було присвячено роботи американського психолога мистецтва Р. Арнхейма, реалізацію принципів гештальтпсихології в галузі архітектури розкрив американський спеціаліст з проблем теорії зорового сприйняття міста К. Лінч.

Відзначено, що найбільш значущою складовою *ідентичності місця* є емоційний аспект, який містить відчуття приналежності й прихильності до місця. У процесі сприйняття середовища у людини формується особиста відповідь – *відчуття місця*. Висвітленню характеристик змістовного наповнення цієї дефініції присвячено роботи китайського дослідника Сюй Янь та професорів Э. Релфа і С. Стіла. Відчуття місця є багатовимірним поняттям, що пов'язане з емоційною та символічною ідентифікацією особистості з місцем. Воно визначається як фізичними характеристиками середовища і характером діяльності, що надає місце, так і емоційними складовими і соціальною взаємодією, що пов'язана з місцем. Враховуючи, що *відчуття місця* належить до суб'єктивного сприйняття навколишнього середовища, необхідно зацентувати, що цей концепт є важливим для змістовних характеристик дизайну архітектурного простору. Саме в процесі адаптації історичних будівель під сучасні готелі є важливим застосовувати конкретні професійні засоби, які дозволять зберегти ідентичність місця, не приховуючи його історичного минулого, та сформувати особливе відчуття місця, що має сприйматись відвідувачами.

5. Об'єктивне розв'язання поставлених у роботі завдань з дизайну та архітектури відбувалось завдяки застосуванню низки наукових підходів та методів. Дослідження здійснювалося на базі системного та комплексного підходів. У процесі здійснення роботи були застосовані загальнотеоретичні (теоретичні та емпіричні методи) і спеціальні методи дослідження (порівняльно-історичний та порівняльно-типологічний, морфологічний, композиційний, структурно-функціональний та феноменологічний), що дали змогу вирішити поставлені задачі у відповідності з поставленою метою.

РОЗДІЛ 2

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ АДАПТОВАНИХ СПОРУД ЯК МАРКЕР «ІДЕНТИЧНОСТІ МІСЦЯ» В ДИЗАЙНІ СУЧАСНИХ ГОТЕЛІВ

2.1 Інтер'єрне середовище бутик-готелю як об'єкт проєктування

Сучасне предметно-просторове середовище, де людина здійснює свою життєдіяльність, розглядається дослідниками як комплексна структура. Це багатовимірний векторний феномен, що об'єднує природні та штучно створені простори, а також об'єкти, які постійно взаємодіють з людиною [18]. Широке коло процесів, що визначають дизайн як діяльність, знайшли своє відображення у дослідженнях сучасних науковців. Характеристику філософсько-культурологічного феномена дизайну, виявлення його культурно-ціннісних параметрів і місця у світогляді людини епохи постіндустріального розвитку представили у своїх публікаціях такі дослідники, як Ю. Легенький [16], І. Рижова [27], С. Захарова [13], Л. Оршанський, М. Курач [25]. Наукові джерела розкривають розвиток сучасного дизайну в умовах постіндустріального суспільства, проблеми еволюції та визначення факторів, які впливають на формування нових функцій та напрямків дизайн-творчості [10], зв'язок з культурно-історичним контекстом, що позначився на досягненнях українського дизайну [30], експериментальні напрями в дизайні архітектурного середовища України [3], перспективи подальших тенденцій і напрямків розвитку дизайну інтер'єру [11].

За твердженням професора С. Мигаля «дизайн середовища сьогодні розглядають у межах складної системи – діяльності людини або сукупності людей у просторово-предметному середовищі, взаємодії людини з довкіллям із врахуванням основних взаємозв'язків між його елементами» [18]. Саме врахування екологічного чинника в контексті нових технологій

дизайнерського проектування та сталого розвитку, що відображено у дослідженнях О. Орлової [24], С. Мигаля [19; 20], Г. Сомар [20], О. Алексеєнко й І. Бондаренко [1], стало підґрунтям цієї наукової роботи.

На сьогодні адаптивне повторне використання старих будівель як процес перетворення їх на нові, екологічно безпечні об'єкти, активізувалось у всьому світі. Такі проекти повторного використання допомагають оживити міські центри та старі промислові квартали, використовуючи інноваційні технології й творчо впроваджуючи ідеї сталого розвитку. На сьогодні розвиток міст посилений багатьма перевагами проектів адаптивного використання, де індустрія гостинності все більше залучається до процедур стійкості, розробляючи зелені проекти. Внеском у зелену ініціативу є створення екологічно чистих готелів, де складова саме бутик-готелів посідає значну частину.

Загальні питання організації та проектування готелів висвітлені у наукових розвідках вітчизняних дослідників, зокрема, О. Риндюк [29], О. Владимира [8], Н. Терещук [32], Ю. Коренець [14], Б. Бондаренка [4], О. Шикіної [38].

Авторами публікацій, в яких узагальнюється проектний досвід з проблем дизайну готельних комплексів України та інноваційних рішень у їх організації є Р. Михайлова [22], Ю. Драницький [12], Ю. Третяк [33], Н. Брижаченко [5]. Окремі питання дизайну житлового простору подано у статтях С.Кривуц та Є. Полякової [15], І.Бурчака й В.Шмельова [6].

Бутик-готель належить до типу невеликого готелю, що позиціонується, як винятково стильний та ексклюзивний, із оригінальним та яскравим дизайном і, зазвичай, не належить до відомих готельних мереж. Про актуальність позитивного впливу дизайну на реакції клієнтів у контексті готельної індустрії свідчать дослідження закордонних авторів: Д. Альфакрі [149], С. Лі [101], Дж. Бека й К. Ока [56].

Особливою характеристикою бутик-готелю є оформлення у своєрідному тематичному стилі. Цей підхід у готельній індустрії виник близько чотирьох десятиків років потому, після успішної презентації двох незвичайних закладів – «Bedford» у Сан-Франциско та лондонського «The Blakes Hotel».

Специфічною ознакою таких закладів стали сміливість та почуття гумору в дизайні, креатив та індивідуальність у створенні стилю. Найчастіше бутик-готелі орієнтовані на певну публіку, яка цінує комфорт та задоволення від проживання у такому середовищі. Бутик-готелі розташовані переважно неподалік центру міста, в його діловому або історичному районі, поблизу туристичних зон відпочинку. У них можуть зупинятися любителі шопінгу, туристи та ділові люди. Своїм нетривіальним дизайном, особливим сервісом та незвичною атмосферою бутик-готель дозволяє клієнтам відчувати себе в іншому світі [158].

Припускаючи у середовищі бутик-готелю певну театралізацію, слід зазначити, що цілісний образ готелю складається з безлічі варіацій теми, визначеної у спеціально підготовленому сценарії. У кожному такому готелі до найменших дрібниць продумується цілісне сценографічне рішення. Все підпорядковується йому: архітектурне планування будівлі, дизайн холів, коридорів, ліфтів та кожного номера. Колір, освітлення, фактура оздоблювальних матеріалів, предмети меблів та звукове оформлення детально підібрані та гармонійні у нюансних або, навпаки, у контрастних поєднаннях.

Вважається, що перші бутик-готелі, іноді їх називають також дизайнерськими готелями (designhotels або lifestylehotels), відчинили свої двері для гостей у 1981 році одночасно на двох континентах: у Лондоні, в районі Південний Кенсінгтон відкрився «The Blakes Hotel», автором якого стала колишня актриса, а нині відомий дизайнер та готельєр Анушка Хемпель (Anouska Hempel), а у Сан-Франциско, у квітні того ж року, почав приймати перших відвідувачів готель «Bedford». У 1984 році, трьома роками

пізніше, свій перший бутик-готель «Morgans» у Нью-Йорку відкрив відомий готельєр Ян Шрагер. Саме він вважається родоначальником концепції бутик-готелю, що має бути одночасно і частинкою дому, і театром, де розігрується людська комедія.

Саме Яну Шрагеру і Стіву Рубеллу (Steve Rubell and Ian Schrager) у середині 80-х рр. минулого століття належить ідея створення «сучасного, міського, космополітичного» готелю з відповідним інтер'єром. Для реалізації своєї ідеї вони запросили французьку дизайнерку Андре Путмана (Andre Putman). Вона побудувала середовище готелю на сильних контрастах чорного та білого у вигляді мозаїки, якою були оздоблені цілі кімнати. [38, с. 208]. Натхненні успіхом, Я. Шрагер і С. Рубелл відкрили ще два готелі – «Royalton» і «Paramount», що вже були оформлені всесвітньо відомим дизайнером Філіпом Старком. Готель «Paramount» зовсім не відповідав тодішнім уявленням про розкіш – стримані, але вишукані білі інтер'єри, єдиною кольоровою плямою яких були копії полотен нідерландського художника Яна Вермеєра в узголів'ях ліжок. Незабаром він набув культового статусу у молодих мобільних ділових людей та туристів. Преса не залишила таке феноменальне зростання популярності поза увагою, що справило потужний вплив на готельну справу, і, хоча, Я. Шрагер і С. Рубелл не були єдиними постатями в готельному бізнесі, які зрозуміли необхідність змін і зробили ряд успішних практичних кроків, але саме вони стали найяскравішими провідниками нових ідей.

Відмінність між бутик-готелем та звичайним готелем полягає насамперед у сміливих дизайнерських рішеннях, втіленні в життя новаторських думок, вишуканості та неповторності. Індивідуальний стиль, ексклюзивність, гарна якість сервісу, невелика кількість номерів, якість послуг та умов для проживання, суворе дотримання політики конфіденційності – ключові переваги та найважливіші особливості бутик-готелю. «Бутик-готель можна схарактеризувати як готель, що пропонує персоніфіковане обслуговування за найвищим розрядом, має певну

концепцію в оформленні інтер'єру та екстер'єру, а також невеликий номерний фонд, кожний номер у якому є неповторним [9].

Безумовно, уніфікація дає брендам суттєві переваги у боротьбі за клієнта, порівняно з незалежними готелями, що зберігають свою індивідуальність. Багато людей побоюються незвіданого. Користуючись послугами готелю, що має відоме ім'я, клієнт, який вже проживав раніше в готелі цієї мережі, добре уявляє, що на нього чекає, і, як наслідок, при виборі готелю орієнтується на попередній позитивний досвід. Процес глобалізації економіки не оминув і готельну індустрію: відбувається злиття і поглинання не тільки окремих готелів, а й цілих готельних мереж. Створюються гігантські міжнародні готельні групи, такі як Bass Hotels & Resorts, Starwood Hotels & Resorts, Carlson Hospitality Worldwide тощо. Комфортабельність готелів невпинно зростає, гостям пропонують нові послуги, яких раніше просто не існувало, або вони були доступні тільки для постояльців 5-зіркових готелів. Це – просторі номери, кабельне телебачення, високошвидкісний доступ до Інтернету, оздоровчі комплекси, гарантовану безпеку. Але, виявляється, що сучасному споживачеві вже недостатньо того, що надають йому традиційні готельні бренди.

Поки гіганти готельної індустрії зводили мега-готелі, порівняно молода, віком 25-45 років, клієнтура, яка прагне всього незвичайного, зробила інший вибір. Перевага була віддана невеликим, які зазвичай мають не більше 100 номерів і належать приватним власникам готелям, кожен з яких має свій власний неповторний стиль. За аналогією з невеликими магазинчиками, де продаються речі від відомих дизайнерів, ці готелі отримали назву бутик-готелів. Від одноманітності «брендових» готелів їх відрізняє творчість та уява – як у дизайні приміщень, так і у стилі обслуговування. На думку директора щорічної премії «Boutique Hotel Awards» Шломо Габбай, «існує безліч рецептів, але ключові інгредієнти в бутик-готелі – це індивідуальність і величезний емоційний вплив» [159]. Так, наприклад, кожен номер готелю може мати своє ексклюзивне рішення. Увага

до деталей та велика роль дизайну впливає з бажання розробників butik-готелів бути унікальними, мати свій власний характер та відрізнятись від інших готелів галузі.

Наразі у готельній справі існує усталений термін «індустрія гостинності», що відповідає потужності його розвитку. Але, до певної міри несумісність «індустріального» підходу із змістом поняття «гостинність», із душевним теплом, комфортом та затишком, що має дати готель сучасному мандрівнику, народило інший тип готелю. Секрет успіху butik-готелів полягає саме у відродженні «мистецтва гостинності», їх виділяє ексклюзивна якість обслуговування. Відрізняється також підхід до клієнта: якщо у великих готелях клієнт – це маса, то в бутиках – індивід. Враховуючи, що кожен butik-готель рівня luxury – своєрідний клуб, і перебування в ньому – справжнє клубне життя зі своїми традиціями та правилами.

Butik-готелі відомі також своєю орієнтацією на місцеву культуру, і «етнонаціональний колорит в інтер'єрах суттєво забезпечують матеріали» [22, с. 62]. У дизайні інтер'єрів часто є елементи, що розповідають про історичну спадщину місця. Це створює візуально привабливе та захоплююче середовище для гостей. Тому перебування в butik-готелі може вирішуватись як занурення у місцеве середовище. Розташування готелю в історичному районі дозволяє гостям відчувати місцеву спільноту, скуштувати традиційну кухню та оглянути визначні пам'ятки [160]. Ось чому часом butik-готелі відкриваються у старих спорудах, непрацюючих фабриках, складах, оскільки ці місця мають свою власну історію та спадщину, що дозволяє отримувати так необхідну butik-готелям індивідуальність.

У всьому світі найбільш популярними вважаються міські butik-готелі, що знаходяться в історичному центрі того чи іншого міста. Або навпаки, міські butik-готелі будуються в індустріальній частині міста, щоб залучити і культурно облаштувати промислову територію і в такий спосіб позитивно впливати на її розвиток.

Дизайн бутик-готелю відрізняє творчий підхід, образність та увага до деталей задля створення унікального простору, що запам'ятовується. Засобами досягнення цієї мети є:

- чітка концептуалізація проектування бутик-готелю. Вона зазвичай містить такі складові, як історія будівлі, місцева культура або конкретна тема. Дизайн середовища відображає і доповнює цю концепцію, формуючи цілісне враження у гостей. Концепція реалізується в таких аспектах, як простір та послідовність їхнього представлення гостям готелю, характер матеріалів, колір, природне та штучне освітлення, текстури, меблі;

- планувальна організація. Однією з особливостей бутик-готелів є те, що їхній розмір представлений невеликою кількістю номерів. Клієнти повинні мати легкий доступ до місць загального користування, стійки реєстрації, ресторану, бару та інших послуг. Має бути сформований баланс між конфіденційністю гостей та їхньою соціальною взаємодією, створюючи затишні та функціональні простори;

- характер оздоблення, обладнання та меблі, які є важливими факторами, оскільки від них залежить відчуття унікальності інтер'єрного простору. З цією метою обираються деталі та матеріали, які формою, кольором, фактурою та текстурою розкривають та підтримують тему та концепцію готелю;

- достатнє освітлення, яке відіграє фундаментальну роль у підкресленні дизайну готелю. Рекомендується використовувати поєднання природного та штучного освітлення для створення теплого, затишного та функціонального середовища. Освітлення має адаптуватися до кожного простору, акцентуючи архітектурні особливості, твори мистецтва та створюючи різне середовище залежно від часу доби;

- деталі у вигляді оригінальних витворів мистецтва, обладнання, що характеризувало попередню функцію споруди, меблі, виготовлені на замовлення, ексклюзивні зручності тощо, що відображають індивідуальність

готелю. Такі персоналізовані елементи є важливими складовими дизайнерського рішення, що робить середовище особливим та унікальним [75].

Отже, головною характеристикою бутик-готелю є можливість залучити гостей готелю до особливої атмосфери, що впливає на всі органи почуттів за допомогою архітектури, дизайну, колірних рішень, світла та музики.

2.2 Прийоми інтеграції виробничого обладнання в суспільні простори сучасного бутик-готелю

Історичні будівлі, що використовуються як готелі, мають особливий потенціал для залучення гостей, оскільки їхня своєрідність часто слугує каталізатором для відвідування туристами. Адаптовані історичні будівлі, які колись виконували іншу функцію, є одним із найбільш затребуваних видів для проживання туристів. На думку низки учених, історичні готелі, як частина спадщини країни, стали важливими майданчиками для ознайомлення сучасного суспільства з культурним та історичним тлом [65; 164]. Це є підтвердженням того, що в процесі адаптації вкрай важливим є врахування історії певного місця та його наративів, і можливість «... зберегти «дух» будівель й використовувати його для глядачів у такому сенсі, щоб можна було відчувати «справжню», а не «інсценовану» автентичність» [165].

У процесі адаптації промислових споруд для досягнення означеної мети, продуктивним є дизайнерський прийом інтеграції в інтер'єр громадських зон готелів не тільки безпосередньо старого виробничого обладнання, але і його елементів для вирішення завдань трансляції ідентичності місця відвідувачам готелю.

Актуальним прикладом є бутик-готель «Emma» у Сан-Антоніо (штат Техас, США), який було організовано у будівлі колишньої пивоварні «Pearl». Цей пивоварний завод був побудований у 1881 р. за проектом архітектора з Чикаго Августа Марітцена [46] (Дод.Рис.2.1).

Пивоварня процвітала протягом 25 років, але у 1920 р. із введенням національної заборони на продаж та виробництво алкоголю, компанія уникла забуття лише завдяки своїй власниці – Емме Келер, чиє ім'я й отримав сучасний готель. Наслідком цього стало те, що у 2001 р. пивоварня в Сан-Антоніо була остаточно закрита. Нову функцію готелю споруда набула у 2015 р. [109]. Виразність архітектури обумовлюють цегляні фасади з центральною вежею та величезними арковими вікнами.

Концепцією дизайнерського рішення готелю стала ідея трансляції ідентичності місця через включення в предметно-просторове середовище автентичних елементів, що відображають конструктивне рішення старої будівлі та ті виробничі процеси, які в ньому відбувалися. Специфіку минулої функції яскраво та виразно передають центральні суспільні місця готелю з оголеними шестернями, прокладками, залізними фермами, іржавими заклепками, бетонними колонами та циліндричними склепіннями. Автентична плитка на підлозі поєднується з чорною лаковою фарбою вікторіанської епохи на віконних рамах. В інтер'єрі збережені металеві конструкції кран-балок та створені інсталяції з металевих труб і кранів, що декорують зони відпочинку. Насамперед, відвідувачів вражають чавунні резервуари та обладнання пивоварного заводу, які збережені й залишені на їхньому первісному місці, акцентуючи місця відпочинку та отвір транзитної зони. Підтримують промислову атмосферу підприємства кінця XIX ст. оригінальні цегляні стіни (Табл.2.1).

Поруч із вестибюлем для гостей готелю організована бібліотека, два рівні якої з'єднані залізними сходами. Особливо приваблива своїм нестандартним рішенням лаунж-зона. Вона вміщена в ніші, що виконані у старих бродильних чанах.

Таким чином, унікальний дизайн середовища готелю створено завдяки органічному поєднанню старого та нового.

Таблиця 2.1.

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах
бутик-готелю «Emma» у Сан-Антоніо США)

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лобі, середовище якого вирішено як атріум; - лаунж-зона. <p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збережено металеві конструкції кран-балок, чавунні резервуари, бродильні чани; - створені інсталяції з металевих труб і кранів; - адаптація певного обладнання під нову функцію (бродильні чани стали лаунж-зоною); - окремі елементи обладнання є акцентами як за масою, так і за автентичним кольоровим рішенням; - застосування яскравих кольорів для фарбування обладнання.
--	--

Наступний приклад – це бутик-готель «Vienna House Andel's», що розташований у колишній ткацькій фабриці в Лодзі (Польща) (2009 р.). Після десятиліть простою, колишня ткацька фабрика, що була заснована у 1878 р. поруч із Старим містом, стала яскравим прикладом того, як історична промислова архітектура може поєднуватися із сучасним дизайном (Дод.Рис.2.2). Найдивовижніша особливість готелю – це, безумовно, червоний цегляний фасад історичної будівлі у поєднанні із сучасною

архітектурою, розробленою британською дизайнерською фірмою «Jestico + Whiles» [50]. В інтер'єрах були збережені старі опори і балки, а 100-річним сходам і чавунним воротам повернуто їхню первісну значущість. У той же час новий скляний дах та світлові люки забезпечують оптимальне освітлення суспільних просторів. У суспільні інтер'єри активно включені елементи старих машин, що належать до швейної промисловості. Такий прийом використаний і в рішенні ресторану, де окремі деталі колишніх механізмів виконують роль перегородок, їх сірий колір дозволяє виступати єдиним цілим з меблями та декоративним розписом на стінах у тій же тонально-колеристичній гамі (Табл.2.2).

Таблиця 2.2.

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах butik-готелю «Vienna House Andel's» Лодзь (Польща)

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лобі; - ресторан; - коридори.
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - окремі елементи промислового обладнання відіграють роль перегородок, не стаючи значними акцентами; - відреставроване обладнання у його автентичному вигляді набуває музейно-експозиційної функції.

Натомість відреставровані виробничі машини у просторі ресторану та коридорів відіграють роль артефактів, що підтримують тему ткацького виробництва. Загалом кольорова гама ресторану стримана: білі стіни, світла дерев'яна підлога, контрастно виділені чавунні опори, темна деревина стелі та меблів для сидіння.

У цьому прикладі в дизайнерському рішенні поєднання елементів минулого та сьогодення створює гармонійний діалог між історичною аурую культурної пам'ятки та мовою сучасної архітектури. Відремонтований цегляний фасад та інтер'єри належать до заводської традиції Лодзі, що і вдалося зберегти у дизайні, транслюючи історичну ауру.

Наступним яскравим прикладом є «The Paper Factory Hotel» у Нью-Йорку (США), який отримав свою назву від попередньої функції як фабрики з виготовлення паперу. Розроблений С.Вакіншоу з «DHD Architects» і дизайнером-розробником Г.Села, «The Paper Factory Hotel» було організовано у приміщенні 100-річної паперової фабрики [48]. Реструктуроване та реконструйоване місце перетворилося на багатофункціональний простір, де розміщуються дизайнерські предмети та витвори мистецтва (Дод.Рис.2.3). Дизайн інтер'єрів орієнтований на нагадування про промислове минуле об'єкта. У цьому випадку це досягається рельєфними дерев'яними стелями, голими цементними підлогами, грубими дерев'яними меблями та світильниками, виконаними із сантехнічних труб.

В основу дизайну громадських просторів покладено переломні, передові, промислові складові минулої епохи, нагадуванням про які слугує старовинний друкарський станок, що залишено у первісному вигляді. Його розміщено за стійкою лаунж-бару, і в цьому середовищі релаксу він нагадує про попередню функцію споруди [157] (Табл. 2.3). Вхід у готель позначений величезними дверима, зробленими з металу оригінальної підлоги, яка веде у вестибюль. У середовищі останнього виразний стовп барвистих книг складається між вигнутими сходами та стелею на три поверхи вгору. На

нижньому поверсі використано частини старої деревини, мармурова плита, різьблені барні стійки та столи, що обертаються на чавунних підставах, стінові панелі з колишніх ліфтових дверей та ламіновані сторінки газети «Нью-Йорк», вставлені у бетонну підлогу.

Таблиця 2.3.

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах «The Paper Factory Hotel» Нью-Йорк (США)

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <p>- бар</p>
	<p>Дизайнерські Прийоми</p> <p>- одиничний артефакт промислового обладнання інтегровано у простір лаунж-бару, де він не виступає в якості акценту</p>

Наступний приклад – це «The Singular Patagonia Hotel» (Чілі). Спочатку будівля слугувала поствікторіанським холодильним складом, побудованим британцями у 1915 році для обробки овечої вовни і м'яса для відправлення до Англії. Довга будівля з червоної цегли з видом на води протоки Остання Надія, розташована недалеко від міста Пуерто-Наталес. Пропрацювавши майже 70 років як фабрика, вона у 1996 році була оголошена національною історичною пам'яткою, а потім у 2011 році перетворена на розкішний готель, спроєктований чилійським дизайнером інтер'єрів Е. Конча та місцевим архітектором П. Ковачічем [121] (Дод.Рис.2.4, 2.5).

За словами Н. Сахлі, виконавчого директора та власника готелю, цей завод відіграв визначальну роль у розвитку індустрії вівчарства в регіоні. У

цьому процесі брав участь його власний прадід кілька поколінь тому. Ця індустрія на сьогодні формує культурну самобутність Патагонії. «Історія важлива для нашої концепції у всіх наших готелях» [62].

Оскільки будівля є історичною пам'яткою Патагонії, більша частина готелю зберегла свою первісну поствікторіанську промислову архітектуру, де все розповідає історію місцини. Провідним дизайнерським підходом стала орієнтація на збереження як предметного наповнення, так і характеру будівельних конструкцій і матеріалів. Це оригінальна цегляна кладка, котли та труби комунікацій.

Занурення у місцеву історію починається з того моменту, як відвідувач потрапить на крыту автостоянку, що розмістилася на даху старої скотобійні. Фунікулер веде до лобі готелю, розміщеного рівнем нижче, де відвідувачі опиняються в інтер'єрах, середовище яких дійсно нагадує завод з переробки овець, у той час як житлові номери знаходяться в новому, прилеглому крилі зі скляним фасадом і видом на набережну. Якщо інтер'єр старого заводу з нетрадиційним фасадом є центром готелю, сучасне крило кімнат, побудоване для Singular Patagonia, також має незвичайний дизайн. Це двоповерхове крило продовжує промислову тему, зі стінами з нержавіючої сталі вздовж довгих коридорів, у яких всі кімнати знаходяться в одній стороні, щоб відкрити вид на фіорд «Остання надія».

Інноваційним підходом до вирішення організації простору стало те, що коридори між гостьовими номерами та приміщеннями загального користування перетворені на справжню музейну експозицію, де виставлено все обладнання заводу – від парових конденсаторів до котлів і ковальських горнів. Ці свідки епохи розквіту промисловості були привезені з Британії і на усіх є штамп із назвою міста, в якому вони були виготовлені: Дербі, Бірмінгем, Лондон. Глазго. У зоні машинного відділення представлено старі котли Wilcox 1925 р., що дуже добре збереглися, та інші перлини золотої доби британської промисловості, підсвічені наче театральні декорації (Табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах «The Singular Patagonia Hotel» (Чілі).

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - музейна експозиція; - бар
	<p>Дизайнерські прийоми</p> <ul style="list-style-type: none"> - збережене обладнання формує самостійну музейну експозицію; - ковальські горни цілком інтегровані у середовище бару і також набувають експозиційного характеру; - промислове обладнання збережене у його первісному стані.

Бар та ресторан розміщені у приміщеннях старих складів. Тут також знаходить свій розвиток ідея музеєфікації обладнання: напроти барної стійки розміщена пара ковальських горнів, на яких час залишив значні відмітини.

Реалізований підхід щодо створення музейної експозиції зі старого промислового обладнання, що формує унікальний досвід гостинності під гаслом «Там, де жива традиція» [151]. Високі стелі, частини реставрованої техніки та невеликий музей на території готелю зберігають пам'ять про початок ХХ століття, коли перші поселенці влаштувалися на цих територіях.

Наступний приклад – це бутик-готель «Tea Factory» у Шрі-Ланці. Його дизайн натхненний ідеєю збереження та відновлення давно занедбаної чайної фабрики, що має пожвавити забуте поселення на схилі пагорба. Відкриття

готелю у 1996 р. започаткувало туристичний сектор Шрі-Ланки, заснований на повазі до чаю. Ця ідея ґрунтувалась на тому, що чай є настільки ж різноманітним та вишуканим, як і вино, для знайомства з яким створені численні маршрути у Франції або Каліфорнії. Розташований на гірських чайних плантаціях, він є єдиним у світі готелем такого роду [87] (Дод.Рис.2.6, 2.7).

Адаптація фабричного будинку в розкішний готель поставила унікальні завдання. Було вирішено, що фасади споруди буде відновлено до початкового стану 1930-х рр. Важливо, що була збережена більшість чайного обладнання як невід'ємна частина дизайну громадських приміщень готелю. Концепція дизайнерського рішення полягала в тому, щоб інтегрувати обладнання для обробки чаю таким чином, щоб вабити гостей.

Окремі частини будівлі були перетворені для відповідного використання. Наприклад, оригінальний казан став елементом нової, сучасної кухні. Піч з кам'яної кладки, що колись випускала дим від котельні, тепер забезпечує потреби вентиляції. Безперервний вертикальний відкритий простір, який колись допускав потік гарячого повітря для процесу сушіння чаю, залишається таким, яким він є. Цей простір простягається від підвалу на чотири поверхи. Відповідно до промислової теми готелю, в якості будівельного матеріалу першого поверху було використано цемент. Підлога заможена дошками, які закріплені за допомогою великих латунних гвинтів, підтримуючи індустріальну атмосферу. Промислова тема продовжується і в інших функціональних зонах готелю. У ресторані є фуршетна зона, що виконана з перероблених чайних скринь, обладнана навісом з мідних листів, закріплених мідними шипами, та два гігантські сталеві колеса з машинного відділення (Табл. 2.5).

В атріумі на центральному місці будівлі знаходиться оригінальна парова машина, яка забезпечувала електроенергією стару фабрику. Симфонія полірованих металевих валів, шківів, блоків і шестерень звучить кілька

хвилин щовечора, коли вмикається двигун, щоб продемонструвати, як його потужність передається ременями з верблюжої вовни.

Таблиця 2.5

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах бутик-готелю «Tea Factory»

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лобі, середовище якого вирішено як атриум; - бар.
	<p>Дизайнерські прийоми</p> <ul style="list-style-type: none"> - парова машина в суспільному інтер'єрі атриуму виступає як локальний акцент; - колеса машинного відділення інтегровані у середовище бару в якості складових його обладнання; - чайні скрині є основою фуршетної зони.

Цікавим прикладом є бутик-готель і спа «Turbine», розташований на островах Тесен у Найсні (Південна Африка). Історія перетворення електростанції на розкішний готель почалася 1922 року, коли острів Тесен був центром процвітаючої лісової промисловості. У 1939 році тут була побудована електростанція, яка працювала на деревних відходах з лісопильних заводів, і до середини 1970-х років вона постачала електроенергію до міст Найсна та Плеттенберг-Бей, але з часом, у 2001 році, була виведена з експлуатації [78]. Вже у 2010 році відкрився новий бутик-готель, зовнішній вигляд якого зберіг архітектуру старої електростанції

(Дод.Рис.2.8, 2.9). Три сталеві димарі збережені та доповнюють індустріальний характер будівлі. Це як натяк на спадщину, що збереглася всередині цього готелю, що виступає як пам'ятка минулого. Три довгі зали в інтер'єрах демонструють оригінальну цегляну кладку, побілену до другого поверху, і оголену червону цеглу, що тягнеться до основи трьох жерстяних дахів.

Згідно з проєктною концепцією, було відновлено старе обладнання, яке стало невід'ємною частиною естетики готелю. Оригінальний дров'яний котел, чотири електрогенератори та більшість обладнання гармоніюють із загальною темою дизайну готелю. Відчувати захоплюючу історію споруди дозволяють масивні турбіни на балконі, сталеві колони та труби, які тепер є частиною декору громадських інтер'єрів. Трубопровід, що з'єднує все обладнання, був збережений, що дозволяє відвідувачам представляти процес вироблення електроенергії у будівлі. Тріска подавалася конвеєрною стрічкою і спалювалася в котлах. Пар рухав турбіни, які, у свою чергу, виробляли електрику. Труби були ретельно очищені та перефарбовані відповідно до їхнього використання. Сині труби несли конденсат, помаранчеві труби використовувалися для олії, а зелені труби транспортували морську воду, що охолоджує. Особливістю реалізації індустріальної тематики є колірне рішення інтер'єрів – яскраві кольори обладнання контрастують із білизною підлоги та стін. Вибрана кольорова гама дає відчуття святковості та ошатності інтер'єрам готелю, повною мірою сприяючи реалізації функції відпочинку в інтер'єрі, що зберіг свої промислові характеристики (Табл.2.6).

Суспільні зони готелю розташовані на різних рівнях, куди ведуть металеві сходи, продовжуючи індустріальну тематику. Хоча все велике обладнання залишилося на місці, дрібніші деталі були зняті, очищені, перефарбовані та розміщені у всьому готелі. Від стійки реєстрації металеві сходи ведуть до бару, де зі стелі звисає гігантський гак на товстому ланцюзі, підвішеному до стелі.

Таблиця 2.6

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах
бутик-готелю «Turbine» Найсні (Південна Африка)

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - багаторівневе лобі, середовище якого вирішено як атриум; - ресторан.
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збережені оригінальний дров'яний котел, чотири турбіни, труби інженерних комунікацій; - застосовано яскраві кольори для фарбування обладнання; - біле тло стін, стелі та підлоги у суспільних зонах є контрастним тлою для промислового обладнання.

Тема електростанції проходить через весь готель від стійки реєстрації у вестибюлі до номерів. Дизайнерське рішення засноване на повазі до спадщини старої електростанції, все старе обладнання відреставровано, що дозволило готелю сформувати свою історичну унікальність. Організація функції готелю серед збережених турбін та механізмів створила цікаве поєднання м'якості захоплюючого дух пейзажу та жорстких промислових ліній обладнання.

Значною розробкою в галузі реновації для Китаю став бутик-готель «Alila Yangshuo», розташований поряд з карстовими горами в Гуансі. Пекінська студія «Vector Architects» створила готель на місці покинутого цукрового млина, який був спроектований архітектором Х.Джулі у 1969 році

та завершений у 1972 році. У період планової економіки Китаю це значною мірою сприяло процвітанню місцевого населення. Але згодом економіка регіону поступово перейшла від промислового виробництва до туризму. Завод офіційно припинив виробництво у січні 2001 р. і відтоді залишався покинутим до 2008 р. [125] (Дод.Рис.2.10).

Історія цукрового заводу і своєрідність навколишньої природи були початком, що був покладений в основу архітектурного рішення готелю «Alila-Yangshuo». Компанія «Vector Architects» зберегла планування та елементи старого цукрового заводу: ферму крану, який використовувався для транспортування сирової цукрової тростини з річки, та цех з рафінації, де суміш перетікала до сусідньої будівлі. У історично сформований контекст були вставлені нові елементи ландшафту: рекреаційний майданчик, ставок та низку озелених дворів [73].

Проект містив реконструкцію існуючих фабричних будівель та зведення нового крила з номерами та апартаментами для гостей. Архітектурне рішення їх фасадів підтримує промисловий характер вже існуючих споруд, а в дизайні інтер'єрів використано прийоми, що формують зв'язок між старим та новим. Бетонна конструкція житлового корпусу прикрита ґратами зі спеціально виготовленої пустотілої цегли. Прямокутна форма елементів решітки натякає на цукрові блоки, що виготовлялися на заводі, а також вторить цегляним фасадам ретельно відреставрованих будівель, у яких зараз розміщуються громадські зони готелю.

Суворі геометричні форми житлового блоку скульптурно пронизані порожнечами, всередині яких підвішені змієподібні бамбукові конструкції. Вони стали художньою даниною конструкціям з бамбука, які використовувалися для зміцнення тунелів, які місцеві жителі прокладали у печерах.

У процесі рефункціоналізації в будівлі старого млина розташувалися лобі готелю, кафе, бар, багатоцільова зала, галерея та бібліотека. При створенні нових житлових будівель автори уникали прямого копіювання

історичного зразка. Вони встановили зв'язок між старим та новим через стилізацію у формоутворенні та використанні сучасних матеріалів, які, однак, передають структуру та характер кам'яної кладки старої споруди. Використання місцевих матеріалів стало однією з найважливіших характеристик екологічного підходу, реалізованого архітектором Гонг Донгом [47].

Ажурні фасадні стіни нових споруд були створені вручну з місцевого пісковика та інших матеріалів, здобутих у процесі проведення земляних робіт під час будівництва підземного спа-центру. Інші місцеві матеріали були використані в дизайні інтер'єрів готелю. Насамперед – це виявлена під час будівництва червона вулканічна порода. Вона була використана для підлоги та стін у гостьових кімнатах, надаючи інтер'єрам тонкі відтінки червоного, а також для виготовлення посуду для житлових кімнат. Іншим матеріалом, що характеризує регіон, стала глина. З неї були виконані декоративні рельєфні фризи в узголів'ях ліжок та плитки з геометричним візерунком для оздоблення стін ванних кімнат.

Червоний колір історичних цегляних стін, що згодом став коричневим і сірим, пов'язує промислові будівлі цукрового заводу з новими будівлями курорту, збудованими з конструкційного бетону та декоративного мармуру. В інтер'єрах на стінах збереглися відбитки дерев'яної опалубки, виготовленої з тонких дерев'яних дошок.

Виразний акцент на збереженні характеристик старої будівлі зроблено у вирішенні бару, розробленого дизайнером Джу Бінь (Ju Bin, *англ.*). Сучасний бар розмістився у приміщенні колишньої пресової, де знаходився оригінальний цукровий прес. Дизайнер зберіг недоторканою всю стару основу, над якою розмістив скляну підлогу з підсвічуванням. Особливе рішення підлоги, доповнене елементами старого обладнання, що збереглися, дозволяють відвідувачам відчувати специфіку промислового минулого цього місця (Табл.2.7).

Таблиця 2.7

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах
бутик-готелю «Alila Yangshuo» Гуансі (Китай)

	<p>Функція інтер'єру, де розміщено автентичне обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бар;
	<p>Дизайнерські прийоми</p> <ul style="list-style-type: none"> - об'єкти автентичного обладнання цілком інтегровані у середовище бару; - зонування простору бару; - застосування скляної підлоги дозволяє надати функцію експозиції автентичним об'єктам;

Нову функцію отримав і старий док навантаження цукрової тростини, який перетворився на басейн з видом на річку Лі.

Проведений аналіз свідчить, що промислове обладнання, яке збереглося від попередньої функції, та є інтегрованим в інтер'єри громадських просторів сучасних готелів, стає виразним транслятором специфічності історичного минулого споруди. Практичний досвід демонструє широку палітру професійних прийомів його застосування: від використання окремих елементів індустриального обладнання, яке застосовується в окремих зонах, до суцільного збереження обладнання як системи, що охоплює загальний простір готелю. Старе і нове в інтер'єрах готелів існує в органічній єдності, а історична спадщина, що збереглася, стає джерелом натхнення і орієнтиром для проектування нових просторів і будівель. Промислова спадщина в проєктній ідеї сучасного готелю стає

відображенням духу часу, що пішов, і саме ці образи є центральною передумовою дизайнерських рішень.

Отже, процедури повторного використання будівель індустріальної спадщини під готелі свідчать про схильність до збереження автентичного обладнання, яке виступає на тлі виразної фактури цегли та каменю оригінальних промислових будівель і сучасних скляних та сталевих конструкцій.

Висновки до розділу

1. У процесі вивчення наукових джерел встановлено характеристики бутик-готелів, що, у відповідності до їхньої концепції, досить часто організовуються в об'єктах адаптивної архітектури. Вивчення існуючих готелів, розташованих в об'єктах повторного використання, дозволяє стверджувати, що більшість з них належать саме до категорії бутик-готелів. Вони орієнтовані на формування, значною мірою, завдяки засобам дизайну, відчуття ексклюзивності, заснованої на індивідуальних характеристиках тих споруд, у стінах яких вони організовані.

Термін «бутик-готель» характеризує вишуканий готель, особливою ознакою якого є своєрідний тематичний дизайн середовища. Його архітектурно-дизайнерське рішення орієнтоване на ексклюзивність та індивідуальність. Дизайнерські концепції їх організації передбачають певну театралізацію інтер'єрного середовища, де цілісний образ складається з безлічі варіацій теми, визначеної у спеціально підготовленому сценарії. Цільова аудиторія таких готелів – це люди із середнім і високим достатком у віці від 25 до 50 років.

Позначено, що історія народження бутик-готелів, як нового напрямку в готельному бізнесі, розпочалась у 1981 р., коли відомий готельєр Анушка Хемпель (Anouska Hempel) відкрила два готелі: «The Blakes Hotel» (Лондон, Великобританія) та «Bedford» (Сан-Франциско, США). Однак, вважається, що перше застосування терміну «бутик-готель» відбулось у 1984 році, коли

готельєр Ян Шрагер разом із Стівом Рубеллом відреставрували готель «Morgans Hotel» у Нью-Йорку. Дизайн бутик-готелю відрізняє творчий підхід, образність та увага до деталей.

2. Обґрунтовано, що метою проєктного рішення дизайну бутик-готелю є створення унікального простору, що запам'ятовується. Його середовище має розкривати художній образ відповідно до концепції, що виділяє його серед низки інших. Систематизовано проєктні засоби досягнення цієї мети:

- чітка концептуалізація проєктного рішення, що ґрунтується на таких складових: історія будівлі, місцева культура або конкретна тема. Засобами її реалізації у середовищному дизайні є організація простору, характер матеріалів, їх колір та текстури, природне та штучне освітлення, меблі й обладнання;

- раціональне планувальне рішення, що створює баланс між конфіденційністю перебування гостей та їхньою соціальною взаємодією передбачає легкий доступ клієнтів до місць загального користування, стійки реєстрації, ресторану, бару та інших послуг;

- характер оздоблення, обладнання та меблів, що формою, кольором, фактурою та текстурою розкривають концепцію і образ готелю, наділяють унікальністю інтер'єрний простір;

- освітлення, що ґрунтується на поєднанні природного та штучного, для створення теплого, затишного та функціонального середовища, акцентуючи архітектурні особливості, твори мистецтва та створюючи різне середовище залежно від часу доби;

- деталі, що відображають індивідуальність готелю і роблять середовище особливим та унікальним.

Широке застосування для організації бутик-готелів старих споруд, що втратили свою первісну функцію, і обумовлюється саме тим, що ці місця мають свою власну історію та спадщину, що дозволяє отримувати таку необхідну цим закладам індивідуальність.

3. Доведено, що збережене промислове обладнання у середовищі готелів, завдяки дизайнерським прийомам, є інструментом розкриття історичної спадщини оригінальних будівель. Сучасні матеріали в дизайні інтер'єрів готелів та декаданс промислових будівель, де вони розташовані, утворюють різючі контрасти, набуваючи особливого естетичного ефекту, якого важко досягти в новозбудованій архітектурі. Інтер'єри старих будівель з елементами промислового обладнання, що збереглося і відзначене печаткою часу, стають даниною поваги технічному прогресу людства. Таким чином, збережене обладнання або його частини найбільш наочно представляють специфіку виробничих процесів, що відбувались у минулому в цій споруді та є потужними маркерами ідентичності місця. Встановлено, що найбільш поширеними спорудами, що характеризуються збереженістю промислового обладнання є електростанції, фабрики з виготовлення як промислової, так і харчової продукції.

Доведено, що найбільш яскравим та виразним підходом, який наочно свідчить про попередню функцію старої споруди, є інтеграція виробничого обладнання у зони суспільного користування сучасного готелю. До таких зон належать: зона лобі, що досить часто представляє собою атриум, простір якого дозволяє встановити великогабаритні об'єкти, або ж зони бару та ресторану. Проведений аналіз дозволяє констатувати професійні прийоми його застосування:

- використання частин та елементів індустріального обладнання, яке застосовується в окремих зонах. Це інсталяції з металевих труб і кранів, конструкції кран-балок, колеса та шестерні;

- суцільне збереження обладнання як системи, що інтегрована у суспільний простір готелю. Таким обладнанням можуть бути як цілісні об'єкти, як-от старовинний друкарський станок, чавунні резервуари для варіння пива, парова машина та конденсатори до котлів, ковальські горни, піч з кам'яної кладки, дров'яний котел, електрогенератори, турбіни тощо.

Встановлено композиційні засоби, що застосовуються у процесі введення у готельні простори суспільного користування механізмів та обладнання, що збереглись у процесі адаптації промислової будівлі:

- контраст – кольоровий або тональний. Для цього рішення характерним є біле тло стін, на фоні яких акцентно виступає обладнання, що пофарбоване у яскраві кольори (червоний, зелений, жовтий) або ж у темно-сірий або чорний;

- нюанс, що досягається застосуванням єдиної колірної гами як стінових конструкцій, меблів, так і для самого промислового обладнання.

Вивчення проєктного матеріалу дозволяє стверджувати, що засіб кольорового/тонального контрасту є найбільш затребуваним у роботі дизайнерів при роботі із середовищем, що перепрофілюється, оскільки є найбільш сильним композиційним засобом для виділення автентичного обладнання.

РОЗДІЛ 3

МАТЕРІАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРВИСНОГО СЕРЕДОВИЩА АДАПТОВАНИХ СПОРУД ЯК ЗАСІБ ЗВ'ЯЗКУ З ІСТОРИЧНИМ КОНТЕКСТОМ

3.1 Суспільний простір бутик-готелю: засоби інтеграції матеріалів і конструкцій, що визначають попередній характер середовища

Промислові споруди, демонструючи архітектуру фасаду, конструкції та дизайн внутрішніх просторів, стають одними з трансляторів значущих проявів історичних, соціокультурних, економічних та технічних змін у розвитку суспільства. Цей фактор робить актуальними процедури їх збереження та перепрофілювання. Вирішення проблеми подальшої долі промислових об'єктів, багато з яких застаріли, але представляють як історичну, так і архітектурну цінність, реалізується через проекти її перепрофілювання та адаптації, зокрема, і у готелі. Характерною рисою дизайну таких об'єктів є трансляція специфічності як самої споруди, так і процесів, що у ній відбувалися. З цією метою автори проєктів зберігають та виявляють всі особливості будівельної системи старих споруд, що дозволяє наповнити інтер'єри сучасних готелів атмосферою практично вікової давнини. Будівельні матеріали, окрім технічних аспектів їх застосування, є важливими елементами, які допомагають позначити ідентичність місця та оживити людську уяву. Інколи характерні матеріали виступають основним транслятором архітектурної ідентичності. Особливості матеріалу, з якими люди зазвичай пов'язують певні асоціації, включають твердість, м'якість, шорсткість, гнучкість тощо. Для сучасної людини, що має у своєму оточенні пластики або ж імітації натуральних матеріалів, притаманне бажання автентичного досвіду – відчувати щось справжнє, перевірене часом. Плин часу на поверхнях автентичних будівельних матеріалів візуально позначається ознаками старіння, за якого відбуваються зміни кольору,

характеру фактур поверхонь, що дає дизайнерам потужний інструмент для формування в інтер'єрах атмосфери присутності історичного минулого. Вивчення проєктного досвіду свідчить про те, що концепція дизайнерського рішення ґрунтується на збереженні та виявленні специфічності будівельних матеріалів огорожуючих поверхонь інтер'єрів (цегли та бетону), а також акцентування на конструктивних опорних елементах.

Яскравим прикладом роботи із автентичними будівельними матеріалами є середовище «21c Museum Hotels Oklahoma City» (Оклахома, США, 2006), який розташувався в будівлі старого заводу «Ford Motor Company». Історична споруда була відновлена за участю фірми «Deborah Berke Partners» і стала одним з найкращих готелів у світі.

На початку ХХ століття автомобіль із технічного дива перетворився на об'єкт купівельного попиту. «Ford Motor Company» розробила систему конвеєрного масового виробництва, яка привела до загальнонаціонального поширення автомобіля Ford Model T. Для задоволення попиту, що зростав, була створена мережа регіональних складальних заводів. Завод зі збирання Oklahoma City Ford відкрився в 1916 році, щоб обслуговувати ринки, що зростали, на південному заході США. У будівлі заводу, крім виробничих потужностей, на другому поверсі знаходилися адміністративні офіси, а на першому поверсі – демонстраційний зал у кутовому салоні. Оскільки попит на автомобілі якісно зріс після Першої світової війни, завод було розширено двоповерховою будівлею. На піку виробництва його 1400 робітників випускали по 200 автомобілів на день, але вже з кінця 1930-х і до 1967 року завод перетворився на регіональний підрозділ зі збуту запчастин для компанії.

Архітектура заводської споруди, яка спроектована відомим архітектором А.Каном, виражала прогресивний індустріальний характер виробництва. Будівля є залізобетонною конструкцією з навісними стінами. Довгі простори цехів з великими вікнами в металевих рамах розчленовані восьмикутними колонами з великими гранчастими капітелями, що зробило їх

схожими на силуети дерев. Завдяки міцним конструкційним матеріалам заводська споруда пережила десятиліття після закінчення своєї початкової місії. Сьогодні колишній завод Ford став особливим місцем, яке об'єднало бутик-готель із рестораном та художніми галереями. У сучасних кімнатах для гостей, ресторані та виставковому просторі виділяються конструкції бетонних колон, терацеві підлоги та великі смуги промислового скління. Ці особливі характеристики промислової архітектури повідомляють мандрівникам про унікальний історичний характер готелю [109] (Табл.3.1) (Дод.Рис.3.1, 3.2).

Архітектурна команда відновила та відтворила знакові оригінальні елементи заводу. Це вхідна група, підлога та вітрина виставкового залу для Model T, а також зовнішнє освітлення та вивіски Fred Jones Manufacturing [114]. У процесі адаптації простір виставкового залу для демонстрації автомобіля було переосмислено як бар та лаунж. Оригінальний навіс для поїзда, який у минулому доставляв комплекти деталей для автомобілів, став відкритим баром та обідньою зоною. Принципово, що у всіх зонах готелю характерні за формоутворенням колони забарвлені у білий, а в інтер'єрі бару на них збережені шари старої фарби. Так вони не лише виразно контрастують із оточенням, а й наочно пов'язують минуле та сьогодення. Основна зона відпочинку розділена двоколірними синіми диванами, а простьобані смуги їхньої оббивки викликають асоціації з сидіннями американських автомобілів кінця 1950-х років [49].

Для покращення освітленості інтер'єрного простору в процесі адаптації було виконано три світлові колодязі крізь бетонні плити перекриттів. Завдяки цьому природне світло потрапляє у номери, що знаходяться в середині будівлі.

Особливістю дизайну готелю є те, що в його простір безпосередньо включені сучасні художні роботи, які посилаються на індустріальну історію будівлі. Насамперед, на вулиці біля входу відвідувачів зустрічає перфорований сталевий скелет дерева «Woozy Blossom», створений

художником М.Геллером. Ця технократична скульптура несподівано випускає клуби пари та стає першим натяком на те, що Museum Hotel Oklahoma City прагне здивувати.

Таблиця 3.1

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах «21c Museum Hotels Oklahoma City» Оклахома (США)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бар; - коридор;
	<p>Дизайнерські прийоми</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст конструктивної опори на якій є збереженими усі впливи, що їй завдав час, із гладкими поверхнями сучасних матеріалів; - інтеграція автентичних колон у середовище коридору завдяки єдиній білій колірній гамі; - використання штучного світла для акцентів на елементах промислової архітектури;

У лаунж-зоні, поряд з баром, розміщена інша кінетична скульптура під назвою «Річка часу», створена художником Джеймсом Клером. спеціально для цього готелю. Вона є рухомою конвеєрною стрічкою, покритою напівпрозорими листами синього і білого акрилу для створення ілюзії проточної води. Дивовижна річка «тече» спочатку горизонтально, а потім піднімається вгору і, як водоспад, спадає вниз через центр установки. За водоспадом розміщений великий годинник, який показує час через

світлодіодні ліхтарі, які світять крізь акрилові панелі. За художнім задумом, ця інсталяція має відображати історію будівлі через матеріали. Інсталяція поєднує нові та старі матеріали в динамічний годинник, який відсилає до минулого, теперішнього та майбутнього [117].

Даний приклад яскраво демонструє можливості наповнення споруди новою функцією при відновленні її історичних особливостей. Дизайнерське рішення, натхнене конвеєрною технологією та технічними досягненнями автомобільної промисловості, дозволило створити унікальний поліфункціональний бутик-готель.

Інший приклад адаптації заводської споруди – це новий бутик-готель «Shangri-La» (Пекін, Китай), який був створений на території занедбаної промислової зони та відкритий у 2022 році до зимових Олімпійських ігор у Пекіні. Весь комплекс під назвою «Shougang Park» знаходиться приблизно за 20 км від історичної спадщини Китаю – Забороненого міста. Проект готелю був розроблений архітектурно-будівельною студією «Lissoni & Partners» і запропонував новий погляд на рефункціоналізацію занедбаної промислової будівлі металургійного заводу ХХ століття та переосмислення ландшафтів під впливом економічних перетворень, що почалися з 90-х років ХХ століття в Китаї. Заснований у 1919 році, завод «Shougang» протягом ХХ століття зростав і поступово розширювався, що є свідченням зростання економіки Китаю в період піку промислового виробництва [136].

Італійський дизайнер П.Ліссоні перетворив промислову будівлю, залишивши первісний каркас і створивши скляний фасад, що оточує будівлю та зберігає недоторканою його структуру [105]. В інтер'єрах виявлені оригінальні промислові компоненти, такі як бетонні стіни та сталеві ферми покрівлі, завдяки чому стали видимими їх виразні характеристики (Дод.Рис.3.3).

Використовуючи більш ніж 20-метрову висоту старої конструкції, архітектори вбудували антресоль. Перший поверх був запланований як велика площа з барами та ресторанами, що візуально поєднується із містом.

Простір вестибюля готелю та віталень, що знаходяться на антресолі, помістили у своєрідне «гніздо» з дерев'яних рейок, формуючи зону більш інтимного масштабу. У повністю застеленому обсязі, також розташованому всередині старої конструкції, розміщено фітнес-центр з басейном і тренажерним залом, а нова будівля з бетонним каркасом, що розташована паралельно старій споруді, містить 280 готельних номерів і з'єднана надземним сталевим мостом через відкритий двір [43]. Нова споруда розширює головну будівлю та включає приміщення для проведення заходів. Тут фасади покриті чорною великорозмірною керамічною цеглою і контрастно виділяються між зовнішньою стіною та вузькими пропорціями вертикальних та горизонтальних отворів.

Вестибюль готелю оформлений з характерною індивідуальністю, завдяки використанню грубого сталевого каркасу і старих бетонних колон, що передають дух індустріальної епохи і водночас свідчать про ті руйнування та відбитки часу, які залишили мітки на їх поверхнях. Технічні елементи, такі як великі вентиляційні труби, залишені видимими для нагадування про промислову функцію оригінальної частини.

У контрасті до грубих поверхонь промислового характеру є велика кількість зелених рослин, які заповнюють громадський простір. Концепція проєктного рішення полягає в ідеї представлення того, як природа заволодіває безліччю колись занедбаних будівель та створює діалог з архітектурою та її матеріалами, де переважають бетон та деревина (Табл. 3.2).

У цьому комплексному проєкті архітектура фасадів поєднується з дизайном інтер'єрів, також як зелені насадження з екстер'єру поширюються на внутрішній простір. Від просторового дизайну до візуального сприйняття місце наповнене зеленою життєвою силою.

Сучасний бутик-готель «Ottilia» з 2019 року розмістився у спорудах, що входять до комплексу пивоварні «Carlsberg», яка варила всесвітньо відоме пиво в однойменному районі Копенгагена (Данія) з 1847 по 2008 рік. Близько

Таблиця 3.2

Характеристика застосування автентичного обладнання в інтер'єрах
бутик-готелю «Shangri-La» Пекин (Китай)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вестибюль-атріум;
	<p>Дизайнерські прийоми</p> <ul style="list-style-type: none"> - виразний контраст між брутальними поверхнями бетонних стін та живими рослинами; - контраст між динамічними за формоутворенням сучасними сходами та бетонними опорами промислової споруди; - збережено характерні великі віконні отвори;

150 номерів готелю розташовані частково в історичній будівлі, спроектованій архітектором В.Далерупом у 1880-х роках, та частково в колишньому складі, спроектованому архітектором С.Крістенсеном наприкінці 1960-х років [88]. Основною метою архітектурного рішення від «»Arkitema Architects та дизайну інтер'єрів, виконаних командою дизайнерів Brøchner, було зосередитись на історії будівель та підкреслити їхню культурну цінність. Навіть назва дизайн-готелю вказує на Оттілію Якобсен, дружину засновника пивоварень «Carlsberg» К.Якобсена [116] (Дод.Рис.3.4).

.Архітектура та дизайн готелю насичені історичними деталями пивоварні. На фасаді одного з корпусів знаходиться понад 60 великих золотих металевих кіл діаметром 2,2 метри. Вони були спроектовані С.Крістенсеном і символізують за формою та кількістю пивні баки, що колись були в будівлі [63]. Дизайн готелю «Ottilia» інтерпретує промислову

архітектуру через оригінальні невідшліфовані архітектурні деталі промислових будівель пивоварні, які збережені всюди, створюючи інтригуючий контраст з меблями та сучасним дизайном. В атріумі, висотою 20 м, світлий простір якого перетинають масивні конструкції споруди, оголеним елементам відведена акцентна з позицій естетичних характеристик їхньої поверхні (Табл.3.3).

Таблиця 3.3

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах бутик-готелю «Ottilia» Копенгаген (Голландія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лаунж-зона; - бар;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст заіржавілих гранчастих металевих колон, що підтримують оголені конструктивні елементи стелі із гладкими поверхнями обладнання; - тональний контраст металевих конструкцій і світлого оточення; - несучі конструктивні системи, активно читаються на тлі бетонних стін із їх виявленою фактурою;

Як нагадування про колишню функцію, у вестибюлі збережено старі бункери для солоду. В цілому, концепція роботи з будівельними конструкціями, що несуть відбиток історичного минулого, полягає в

контрастному протиставленні тону і фактури окремих елементів білому, в цілому, інтер'єру.

Таким чином, завдання полягало в тому, щоб втілити пройдене історичне минуле в сучасне життя готелю, поєднавши дві історичні будівлі двох абсолютно різних століть. Концепція дизайнерського рішення зробила минуле споруди видимим, створюючи привабливі умови для перебування в готелі: він сприймається автентичним і бруталним, але водночас із скандинавською елегантністю.

Наступним прикладом є «Wythe Hotel Brooklyn», відкритий у травні 2012 року у Нью-Йорку (США). Він розташувався у історичному промисловому будинку з триповерховою скляною вежею. У 1880-х роках Північний Бруклін був найбільшим районом у світі з виробництва цукру-рафінаду, і місцевий цукор розвозили по всій країні у дерев'яних бочках. У 1893 році Вайдман і його сини знову зайнялися бондарним бізнесом, побудувавши завод, на якому в 1900 році сталася пожежа. Після цієї події було вирішено перебудувати підприємство. Для реалізації цього задуму запросили провідного німецько-американського архітектора в Брукліні Т.Енгглардта – велика кількість його знакових будівель і досі прикрашають Північний Бруклін. Нова бондарня стала перлиною промислової архітектури й дизайну з товстими цегляними стінами, високими стелями по дерев'яному каркасу, сосновими балками, чавунними колонами та величезними арковими вікнами. Однак згодом бондарне підприємство закрилося, а будівля використовувалася як текстильна фабрика та склад [162] (Дод.Рис.3.5).

Автором адаптивного проєкту старого підприємства був архітектор М.Аджмі. Основою його проєктної концепції було збереження саме характерних промислових елементів будівлі. У той час, як більшу частину будівлі відреставровано, одна частина була видалена та замінена новим суцільноскляним фасадом, що забезпечував панорамний вид на Мангеттен з номерів [156]. Дизайнерська ідея полягала у повторному використанні кам'яної кладки, дерев'яних та металевих конструкцій. Були оголені старі

дерев'яні балки, чавунні колони та стелі, щоб показати індустріальну історію будівлі (Табл.3.4,3.5). Просторове рішення готелю побудоване на формуванні великих відкритих приміщень, що наголошують на оригінальній архітектурі старого заводу. Готель зустрічає гостей у вестибюлі рисунком від підлоги до стелі, що зображує історію Брукліна [67].

Таблиця 3.4

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах «Wythe Hotel Brooklyn» Бруклін (США)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конференц-зала; - бар;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: стіни з цегли із гладкими поверхнями інших стін; - тональний контраст темних металевих конструкцій та деревини стелі і світлих стін; - збережені великі вікна, що притаманні архітектурі промислової споруди;

Зонування громадських просторів розширює традиційні функції готелю – це бібліотека у вестибюлі і мобільний простір для проведення заходів, а також кінозал. У вестибюлі поєднання грубо тесаної деревини, книжкових шаф та меблів репрезентує індустріальну естетику середини ХІХ століття.

В інтер'єрах збереглося багато оригінальних промислових елементів, таких як старовинне виробниче обладнання, яке тепер є скульптурними артоб'єктами. Відбитки цієї різноманітної історії можна побачити у всьому

основному просторі. До прикладу – це ремінь, що звисає зі стелі в зоні лобі, який у минулому використовувався для перевезення важких предметів фабрикою [66].

Дизайн інтер'єрів у кожному громадському просторі передбачає діалог між промисловою спадщиною будівлі та її сучасним використанням. Інтер'єри, розроблені компанією «Two Trees Management», мають автентичне поєднання чарівності архітектури Старого Світу ХІХ століття (відновлений цегляний фасад, оригінальні дерев'яні балки, чавунні колони) та сучасного дизайну (графічний малюнок шпалер, кришталеві білі люстри), полірована бетонна підлога.

Оригінальні чавунні колони, цегляна кладка та високі стелі з деревини промовляють про історію будівлі. Кістяк первинної конструкції був максимально збережений не тільки недоторканим, а й зроблений максимально видимим у просторах вестибюлю, ресторану, конференц-залу та бібліотеки. Литі чавунні колони, на які спираються металеві балки з кованими клепами – свідчення технологічних прийомів архітектури кінця ХІХ століття. Меблі в готелі виготовлені на замовлення з деревини, збереженої в процесі реновації.

«Wythe Hotel» з його скляними стінами та видом на Мангеттен символізує сучасні здобутки, але більша частина його привабливості полягає в архітектурному збереженні індустріальної спадщини.

У невеликому польському місті Жнін, визначному насамперед своєю промисловою історією, у будівлі колишнього цукрового заводу було відкрито «Sugar Factory Hotel». Проєкт реновації розробило варшавське архітектурне бюро «Bulak Project», а інтер'єри – дві студії «MML Architekci» та «MIXD». Початок історії цієї споруди починається у 1894 році, коли в місті було збудовано великий завод з переробки цукрових буряків, який протягом понад ста років був містоутворюючим підприємством. Цукровий завод розташувався неподалік історичного центру Жніна, біля озера, яке

постачало завод водою, а тепер є частиною рекреаційної зони. Але у 2004 році завод закрився і поступово занепав.

Архітектори максимально дбайливо поставилися до історії цього місця та здійснили модернізацію так, що жодна з 27 капітальних споруд не була знесена, навіть будівля колишньої стайні стала боулінг-клубом. У головній будівлі (власне фабриці) зараз знаходиться чотиризірковий готель майже на 200 номерів, у тому числі дворівневих, а також ресторан та бар, п'ять конференц-залів. Пов'язаний з цією основною частиною, один з колишніх складів тепер є багатофункціональним простором з приміщеннями для культурних заходів, кінотеатром, залом для глядачів і конференц-залом, що вміщує до 800 осіб. Ще один колишній склад перетворився на тризірковий готель на 132 номери та ресторан. Він з'єднаний із зоною для оздоровлення та відпочинку, крім якої, в локомотивному депо знаходиться клуб з невеликою пивоварнею, тренажерний зал, дитячий майданчик та аквапарк. Інші будівлі на ділянці не залишилися поза увагою: деякі все ще зазнають перетворень, а інші вже перепрофільовані [42] (Дод.Рис.3.6).

Як пояснюють архітектори, їх зусилля «були спрямовані на збереження історії будівлі, майже всіх елементів старої фабрики, аж до шурупів та обрізків листів». Такий підхід дозволив передати автентичність колишнього цукрового заводу настільки, що при вході до головної будівлі створюється враження, що вона досі є заводом [61].

У дизайні інтер'єрів передбачено зв'язок із навколишнім ландшафтом: старе ка'яне покриття було відновлено, вантажівки, труби, щогли та інше обладнання залишилося на місці. Це пов'язало весь проєкт воєдино, наділяючи територію характером, що відчувається, починаючи від вхідних воріт.

Ідея проєктного рішення ґрунтувалася на збереженні в інтер'єрах історичної спадщини, залишивши недоторканими майже всі елементи старої фабрики. Дизайнерський образ суспільного середовища готелю визначають збережені металеві балки, опори, відкриті комунікації та навіть старі,

непрацюючі машини, перетворені дизайнерами у просторі ресторану на артоб'єкти. Відкриті труби, болти та листовий метал є невід'ємною частиною нової концепції дизайну інтер'єру, взаємодіючи та контрастуючи з меблями в ресторанах, барах та зонах відпочинку, а також з каскадною зеленню та рослинами у багатьох місцях загального користування. Таким чином, за наявності відкритих будівельних конструкцій та промислового обладнання, залишеного у первісному стані, були створені інтимні, теплі простори готелю, що надають йому неповторної унікальної індивідуальності (Табл.3.5).

Таблиця 3.5

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах «Sugar Factory Hotel» Жнин (Польща)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лобі; - бар;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: стіни з цегли із полірованою поверхнею підлоги; - тональний контраст темних металевих конструкцій та світлої підлоги; - збережені великі вікна, що притаманні архітектурі промислової споруди;

Дизайн відіграє фундаментальну роль у відновленні та реінтеграції місця у його контекст, де були залучені всі збережені елементи від дизайнерського світильника 1960-х, старого автомобіля, знаків, що

попереджають, до серійних виробничих машин. Все це доповнювалось сучасним обладнанням, яке ідеально гармоніює із старими елементами. На додаток до збереження старої промислової архітектури зі структурними удосконаленнями, а також відновлення старого кам'яного покриття, процес збереження промислових деталей також поширився і на екстер'єрні зони. На території фабрики вантажівки, труби та інше обладнання залишилися на місці як прямі відсилання до минулого. Крім того, близькість комплексу до озера, яке колись постачало завод водою, дозволило розширити рекреаційну пропозицію ділянки з ідеальними умовами для віндсерфінгу та водних видів спорту.

У комплексі сформовано чотири готелі з номерами, рестораном та конференц-залом. Другий корпус є 3-зірковим готелем, об'єднаним з аквапарком, спа-центром, клубом і пивоварнями. У будівлі знаходиться конференц-зал на 800 осіб, а також кінотеатр, ресторан з простором для заходів, пристань для яхти.

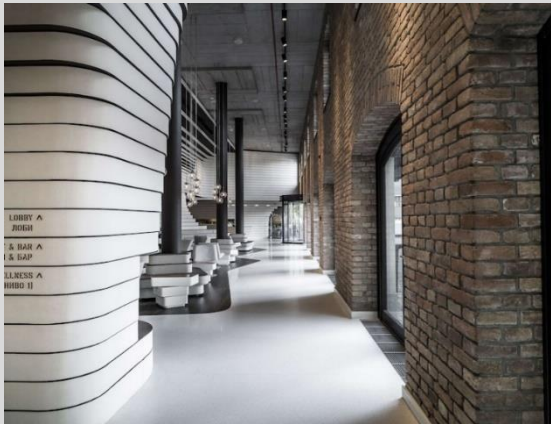

Основною концепцією всього проєкту була, по суті, максимальна повага до історичної цінності комплексу, що відкрила багаточисельні роки технічних та технологічних змін, а також його естетичні та функціональні особливості. У підсумку сучасні відвідувачі мають змогу відчути справжність існуючої структури із її грубою простотою, що визначатиме емоційну оцінку об'єкта.

Будівля старого млина XIX століття стала місцем розташування butik-готелю «Radisson Blu Old Mill», відкритого у 2014 році у центрі Белграда (Сербія) поряд із річкою Сава. Це перший паровий млин у Сербії та пам'ятка культурної спадщини, яка знаходиться під захистом держави [89]. Тому проєктна ідея дизайну готелю була орієнтована на те, щоб передати та наголосити на унікальному характері споруди. Його індустріально-авангардна естетика – сучасна інтерпретація промислового минулого готелю (Дод.Рис.3.7).

Концепція рішення дизайну інтер'єрів зберігає та доповнює існуючі історичні споруди новими матеріалами, квітами та формами, активуючи початкові якості культурної пам'ятки та створюючи унікальний візуальний досвід. Головний вхід до готелю з вестибюлем та стійкою реєстрації, баром та рестораном розташований у існуючому комплексі будівель. У нових будинках розміщуються житлові номери, а також спа-центр, фітнес-центр та зони обслуговування. Вестибюль зустрічає гостей індустріальною, відкритою та автентичною атмосферою. Заходячи в готель, гості опиняються у просторі зі збереженими від старого млинового будівництва гранітним камінням підлоги та колонами з кованого заліза. Відновлені матеріали, такі як цегла з історичної будівлі, були очищені, відремонтовані та повторно інтегровані(Табл.3.6).

Таблиця 3.6

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах «Radisson Blu Old Mill» Белград (Сербія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лаунж-зона; - конференц-зала;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: автентичні стіни з цегли із іншими гладкими поверхнями інтер'єру; - тональний контраст стін з цегли і світлих стелі та підлоги; - збережені характерні вікна, що притаманні архітектурі промислової споруди;

Також фон стійки ресепшн виконано із деталей старих механізмів. Натуральні матеріали, такі як дуб та мідь, хоч і взаємодіють із сучасною архітектурою, але відсилають до історії місця. Конструктивно необхідні бетонні зрізи залишилися грубими, щоб доповнити загальний індустріальний вигляд. Ці різномірні матеріали та функції контрастують з елементом сучасного дизайну – гігантською, пластичною за формою, білою структурою, що об'єднує їх у просторовий континуум.

Таким чином, процес адаптації таких промислових об'єктів у готелі дає можливість отримати таке середовище, де може створюватися враження, що час зупинився, але водночас задовольняти сучасний спосіб життя.

З натяком на промислову обстановку та музичну спадщину міста в Нешвіллі (США), панчішно-шкарпеткова фабрика була перетворена на бутик-готель «Soho House» та членський клуб. Будівля фабрики була побудована на початку 1900 років, тому команда дизайнерів Soho House використала індустріальне минуле будови та репутацію Нешвілла, як музичного міста, для розробки інтер'єрів громадських та житлових просторів (Дод.Рис.3.8). «На дизайн вплинула сильна довоєнна європейська естетика, пов'язана з історією будівлі з натхненними Баухаузом яскравими геометричними візерунками, сміливим промисловим оздобленням і зробленими на замовлення світильниками» [91].

Під час Другої світової війни фабрика належала родині Мей, яка емігрувала з Німеччини до Америки. Оскільки єврейські громади в Європі опинилися під загрозою з боку нацистів, пан Мей забезпечив безпечний перехід майже 300 людей на кораблі в США. Потім він надав їм роботу на фабриці шкарпеток, а також житло та мовну підтримку. За словами авторів дизайну середовища, «ця історія дуже особлива і вплинула на нас у різний спосіб. Ми вигадали свого роду «корабель-притулок» і спроектували головний клубний бар із хвилеподібним фасадом, що символізує подорож [93]. Старший дизайнер «Soho House», Х.Лілі вказав, що «оскільки історія пов'язана з Другою світовою війною, коли тодішній власник допомагав

єврейським громадам тікати з Європи, ми шукали натхнення у сміливих геометричних візерунках, які з'явилися в Австрії в ту епоху» [137].

Фабрика мала зв'язки з НАСА, оскільки у 1969 році в цій будівлі виготовлялися шкарпетки для перших астронавтів, які висаджувалися на Місяці. Ідея посилення на продукцію, яка вироблялася на цій фабриці, поширилася на те, що зрештою отримало назву Носкової кімнати. Вона виконує роль основного музичного та розважального простору.

В інтер'єрах обіграні високі простори будівлі з відкритою цегляною кладкою та грубо тесаними дерев'яними стовпами, що контрастують з більш м'якими матеріалами, такими як оксамит та фактурне прозоре лляне полотно на м'яких меблях (Табл.3.7). Як данина поваги минулому та відсилання на обладнання, яке раніше розміщувалося в цих стінах, у головному барі змонтовано кілька великих світильників, зроблених з промислового металу та натхнених формою традиційної машини для виробництва шкарпеток. Таким чином, наповнюючись натхненням у промисловій естетиці, дизайн готелю Soho House віддає шану фабричній історії будівлі.

Цікавим прикладом перепрофілювання є готель «Stamba» у Тбілісі (Adjara Group 2018 р.), розташований у будівлі колишньої радянської друкарні. Сама будівля була збудована у 1930 році. У ХХ столітті в Тбілісі існував видавничий дім, який був одним із найвідоміших і найвизначніших.

Були відновлені основні архітектурні елементи, у тому числі фасад і бетонні стіни, що збереглися, високі складські вікна і стелі, що підкреслюють бруталістський характер первісної споруди. За словами автора проекту В.Чехерії, у процесі рефункціоналізації було створено простір для демонстрації його історії. «Ми хотіли показати, як виглядала будівля, коли тут було видавництво. Ми не змінювали стіни, не змінювали стелю, залишили так, як було раніше» [103] (Дод.Рис.3.9). Будівля складається з великих атриумів, проходів та внутрішніх дворів.

Таблиця 3.7

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах
бутик-готелю «Soho House» Нешвіл (США)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вестибюль; - лаунж-зона;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: автентичні стіни з цегли із іншими гладкими поверхнями інтер'єру; - в інтер'єрах суспільних зон збережена фактура старої цегляної кладки на стінах, але колористично є знівельованою завдяки загальному фарбуванню у білий колір; - збережено природний колір, розтріскана поверхня, примітивний спосіб спирання та підтримування балки, що є переконливими трансляторами часу спорудження цієї будівлі;

Масивна та виразна архітектура бруталізму зберігає більшу частину свого оригінального характеру у п'ятиповерховому атріумі, що завершується басейном зі скляним дном, який пропускає в будівлю яскраве природне світло. Вражаючий атріум вестибюлю відкриває всю висоту будівлі, оскільки були видалені міжповерхові перекриття, залишивши лише опори для підтримки. Він також називається «Лобі джунглів», оскільки насичений живими рослинами, і має дерев'яну підлогу, що гармонічно продовжує тему природності [139]. Цей виразний простір доповнений ще одним історичним

артефактом, що свідчить про минуле виробництва – конвеєром для сушіння друкованих аркушів, який був частиною видавничого процесу.

Великі складські простори стирають кордони між екстер'єром та інтер'єром, а внутрішні сталеві переходи займають верхню частину готелю та формують місця огляду, з охопленням відкритого виду на атріум, наповнений живою зеленню (Табл.3.8).

Таблиця 3.8

Особливості використання характеристик будівельних конструкцій в інтер'єрах бутик-готелю «Stamba» Тбілісі (Грузія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вестибюль-атріум; - лаунж-зона;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: автентичні конструкції з бетону із полірованою підлогою; - збережена фактура старої цегляної кладки на стінах, але колористично є знівельованою завдяки загальному фарбуванню у білий колір; - контраст між брутальними поверхнями фарбованих бетонних стін та живими рослинами;

Проектна ідея, заснована на створенні міцного зв'язку з промисловою історією будівлі, дозволила сформувати унікальне середовище, де минуле зустрічається з сьогоденням. Дизайн готелю «Stamba» реалізує дух міського перетворення та відданості місцевій культурі.

Досить поширеними спорудами, інтер'єри яких адаптуються під готельний бізнес, є склади, де особливості автентичної споруди в громадських місцях можуть виявлятися і завдяки виявленню характеру конструкційних матеріалів, і завдяки збереженню особливостей просторового рішення.

Так, бутик-готель «Mate Bruno» розташувався неподалік міського пірсу Роттердама (Голландія) в культовому складському будинку, де раніше зберігалися спеції голландської Вест-Індської компанії, яка є однією з небагатьох історичних пам'яток, що збереглися в цьому районі (Дод.Рис.3.10).

Проектне рішення, запропоноване компанією «Teresa Sapey + Partners», розповідає історію самого майданчика, де відбувався обмін товарами та культурами з усього світу [89]. Тому колірна палітра інтер'єрів, натхненна кольорами спецій та фламандськими картинами, що зображують минулу історію цієї конкретної галузі. Концепцію дизайну визначили три ключові елементи: спеції, що уособлюють спадщину будівлі та місця, що розповідають історію цього міста; тепло Іспанії, її сонце, люди та культура; яскраві кольори, що притаманні естетиці культової голландської групи De Stijl [133]. Жовта палітра викликає асоціації з шафраном та сонцем; помаранчевий являє собою корицю, мускатний горіх та іспанські цитрусові; блакитний використовується для позначення моря, неба та повітря. Особливістю середовищного рішення готелю є світлий триярусний атриум, простір якого визначається каркасом з потужних бетонних колон, що підтримують балки. Їх груба поверхня контрастує з навмисне яскравим оточенням, дивовижним зимовим садом з синіми деревами та ідеально гладкою поверхнею жовтих сходів, що акцентно виділяються у просторі (Табл.3.9).

Наведений приклад демонструє локальне збереження в громадських зонах конструктивної структури складської споруди з її характерними особливостями, де проектне рішення, засноване на використанні

властивостей денного та штучного світла, а також активних кольорових плям, дозволяє відвідувачам стати частиною самої розповіді, насолоджуючись контекстом, у якому вони знаходяться.

Таблиця 3.9

Особливості використання характеристик будівельних конструкцій в інтер'єрах бутик-готелю «Mate Bruno» Роттердам (Голландія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вестибюль;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: автентичні стіни з цегли із іншими гладкими поверхнями інтер'єру; - кольоровий контраст стін з цегли і яскравого обладнання та меблів; - збережені характерні вікна, що притаманні архітектурі промислової споруди;

Японською студією Suppose Design Office споруду старого складу було перетворено бутик-готель «Cycle» із комплексом ресторанів та велосипедних магазинів. Цей готель, що було відкрито у травні 2014 року, розташувався у Хиросімі (Японія) в частині Onomichi U2. Його рішення демонструє тісний зв'язок між історією, культурою та ландшафтом. Тематика готелю визначена його розташуванням на 45-мильному велосипедному шляху, який з'єднує материк Хонсю із сімома островами через низку мостів. За словами архітекторів, «дуже багато туристів, особливо велосипедистів, відвідують місто Ономічі, вони дізнаються про нього, як про місто із красивими

готелями і «матіям», що представляють собою житлові будинки у традиційному японському стилі» [112] (Дод.3.11).

Концепція проєктного рішення полягає в тому, що вона реалізує ідею про відкриття чогось нового у здавна відомому місці. Архітектори зберегли оригінальний бетонний екстер'єр і традиційну структуру споруди. Масивні сталеві рейкові двері тепер постійно відкриті, а дверні отвори зі скляними вікнами наповнюють інтер'єр денним світлом. Наявність пандусів по всьому комплексу полегшують рух не тільки постояльців із велосипедами, але й інвалідів.

Приміщення готелю, яке займає близько третини будівлі, знаходиться на одному кінці, а з іншого боку – гігантський магазин, де велосипедисти можуть купувати нове спорядження або винаймати дорожні велосипеди. Архітектори зберегли оригінальну оболонку будівлі, оголюючи оригінальну цегляну кладку і бетон. Згідно авторському рішенню, було включено елементи, які нагадують характер самого Ономічі у відновлення приморського складу. Обрані будівельні матеріали – дерево і сталь – мають нагадувати про старі будинки Ономічі й суднобудування, яке там було давньою традицією [112]. З вестибюля можна потрапити до магазинів і ресторанів, що розташовані за принципом відкритого планування на всю висоту будівлі. Елементи інтер'єрів свідчать про промисловий характер споруди: сходи з металевим каркасом, світильники промислового зразка, що асоціативно нагадують про історію суднобудування міста. Бетонні стовпи старої конструкції допомагають розділити простір на зони (Табл.3.10).

Таким чином, дизайнерські засоби, що використані у проєктному рішенні, орієнтовані на збереження оригінальних елементів будівлі. Бетонні колони, цегляні стіни, металеві конструкції є невід'ємною частиною дизайну інтер'єру, сприяли формуванню споруди як ефективного екологічного об'єкта.

Споруда старого пірсу стало місцем розташування бутик-готелю «Ovolo Woolloomooloo» у Сідней (Австралія, 2015 р.). Woolloomooloo Finger

Wharf будувалася з 1910 по 1913 роки – епоху інтенсивного будівництва пальцевих пристаней. У наступні роки було зроблено 30-метрову прибудову та навіс, після чого цей пірс офіційно став одним з основних пунктів відправки вовни та терміналом для суден, що заходять у гавань Сіднея (Дод.Рис.3.12).

Таблиця 3.10

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах готелю «Cycle» (Японія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коридори; - кафе;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур: автентичні конструкції з бетону із гладкими поверхнями інтер'єру; - організація функціональних зон з транзитною центральною частиною, що підкреслює типове для складських приміщень видовження об'ємного рішення;

Вже у 70-х роках ХХ ст. використання таких причалів скоротилося, а до кінця 80-х він став закинутим і занепав. Уряд Нового Південного Уельсу збирався знести його для спорудження нової пристані для яхт та курорту, але місцеві жителі зупинили знесення. На сьогодні ця будівля визнана одним з кращих історичних готелів, що і досі зберігає свою автентичність і містить рідкісне промислове обладнання, у тому числі єдині в Новому Південному

Уельсі вантажні конвеєри з електричним приводом і три найстаріші діючі електричні ліфти у Сіднеї [123]. Цей чудовий грандіозний готель залишається символом важливої історичної ролі, яку Woolloomooloo зіграла як у вовняній промисловості Австралії у ХХ столітті, так і в участі країни в обох світових війнах.

Враховуючи знакове розташування, бренд Ovolo, який демонструє енергійний спосіб життя, мав вирішити задачу такої трансформації існуючого об'єкта, щоб залучити молоде покоління гостей. Тому проектну концепцію було реалізовано через збереження оригінальної структури будівлі, демонструючи індустріальний шик. Оскільки будівлю внесено до списку об'єктів культурної спадщини, неможливо було змінити щось у конструктивній основі будівлі. Дизайнерська група «HASSELL» використовувала стратегію розбиття витягнутої структури пірсу на більш дрібні інтимні зони з інтеграцією просторів, схожих на павільйони і наповнювачі. Створений простір атриуму став своєрідною громадською магістраллю з повнорозмірними деревами зі світлодіодних світильників, формуючи асоціації з вуличним краєвидом. Історичну тему промислової споруди демонструють виразні відкриті металеві конструкції, що підтримують покрівлю зі світловими люками, через які в інтер'єр потрапляє денне світло, що відкидає тіні протягом дня крізь дерев'яні жалюзі. Пофарбовані в темно-сірий колір ферми з виразними заклепками, що підтримуються металевими опорами, контрастують зі світлим сучасним обладнанням [100] (Табл. 3.11).

На згадку про історію споруди залишилися оригінальні дерев'яні палі пірсу, металеві колеса та конвеєрні стрічки, що датуються 1910 роком, а також такі деталі, як фотографії Сіднея початку ХХ століття, розміщені по усій території.

Обрані для залучення до нового покоління гостей привабливі суспільні простори та яскрава колірна схема контрастують зі свідомо атмосферними

кімнатами для гостей. Такий прийом створює атмосферу новизни та несподіваності, що стає привабливим для молодих відвідувачів.

Виразним прикладом, який демонструє креативну проектну пропозицію, є бутик-готель «1888 Ovolo». Він знаходиться в передмісті Сіднея Пірмонт, поряд з Darling Harbour і центральним діловим районом Сіднея (Дод.Рис.3.13).

Таблиця 3.11

Характеристика збереження автентичних конструкцій в інтер'єрах готелю «Ovolo Woolloomooloo» Сідней (Австралія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коридори; - вестибюль;
	<p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в інтер'єрах коридорів збережено та виявлено конструктивний металевий каркас, що характеризує автентичний промисловий характер споруди; - залишено оголеними бетонні колони та плити перекриття; - збережене глибинне розкриття простору, що є транслятором призначення споруди у минулому як складу; - тональний контраст;

Готель розташувався в будівлі складу фабрики з обробки вовни, збудованій у 1888 році. Пізніше його використовували під офіси та навіть автостоянку. Архітектурний проєкт реновації був розроблений

австралійською фірмою «Shed Architects», а дизайнерське рішення інтер'єрів – «Space Control Design». Ідея дизайнерського рішення готелю поєднує історично традиційну архітектуру Сіднея з об'єктами сучасного мистецтва, інтегрованими в інтер'єри. На сьогодні район Pyrmont, де розмістився готель, є престижною частиною міста. Але в 1860-х роках це був промисловий район, де здійснювалась переробка вовни, розміщувалися магазини з її продажу, виготовлені у вікторіанському стилі. Після того, як у 1970-х роках виробництво вовни було перенесено з міста, багато будинків було переобладнано у квартири, офіси та готелі.

Проектна пропозиція щодо перепрофілювання ґрунтувалася на пошуку такого рішення, яке дало б гостям можливість відчутти історичний характер споруди. Генеральний менеджер готелю Р.Руссо зазначив, що короткий зміст ідеї дизайну був лаконічним: «Подивитись на будинок. Розуміння будівлі. Поважати будівлю» [84]. Як наслідок, в архітектурний вигляд були внесені мінімальні зміни – збережені обриси даху, прорізи та палітурки вікон, характерна цегляна кладка стін. В інтер'єрах залишились у первісному вигляді цегляні та бетонні поверхні, металеві балки, дерев'яні колони, щоб передати історію будівлі.

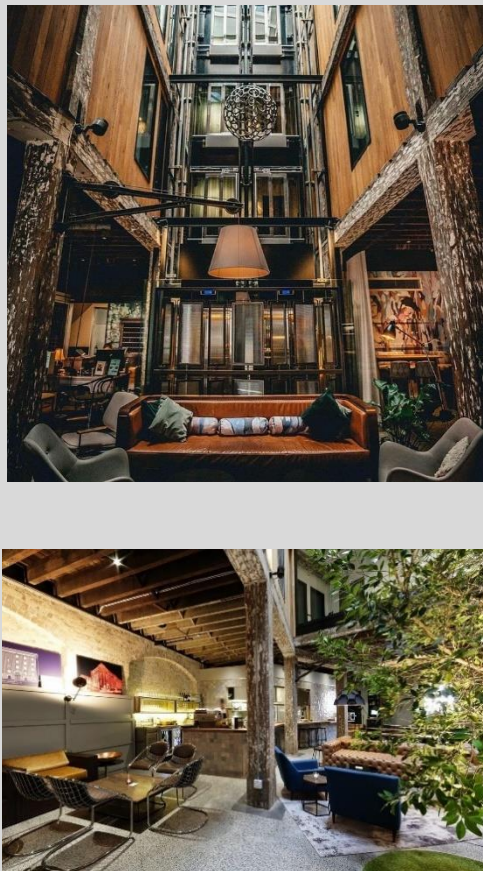
Інтер'єр холу готелю організовано навколо атриуму, який забезпечує природне освітлення у фойє та номерах. Таке рішення було викликане не лише функціональною необхідністю, а й можливістю розкрити відвідувачам конструктивну основу та простір історичної споруди. Серед елементів, що залишились у первісному вигляді це – оригінальна пилкоподібна покрівля (єдина у місті), дерев'яні балки у затишному лаунжі та зоні прийому гостей тощо. Основні елементи підйомних механізмів було збережено та виявлено, щоб ретранслювати історичну функцію будівлі. У вестибюлі, атриумі та барі підкреслено виявлено старі дерев'яні балки та опори, а також цегляні стіни (Табл. 3.12).

Індустріальна історія складської будівлі стала поштовхом до дизайнерської ідеї освітлювальних приладів, створених австралійським

дизайнером Simon Bethune. Лампи над столами на системі блоків і противаг з підйомним важелем, що нагадує кран, безпосередньо посилаються на її промислове минуле. Концепція трансляції виробничих процесів реалізована на виборі меблів для громадських зон. Матеріалом для більшості стільців та табуретів виступає метал – як символічний показчик на часи Другої промислової революції, коли було зведено будівлю складу [86].

Таблиця 3.12

Характеристика застосування автентичних будівельних конструкцій в інтер'єрах butik- готелю «1888 Ovolo» Сідней (Австралія)

	<p>Функція інтер'єру, де збережені автентичні конструкції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бар; - вестибюль; <p>Дизайнерські прийоми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - збережені характерні дерев'яні конструкції від старої споруди; - підкреслено виявлена цегляна кладка стіни; - загалом рішення інтер'єрів побудовано на нюансі;
--	---

Еклектично підібрані меблі в об'єднаному просторі лобі, бару та ресторану поєднують сьогодення з минулим, здійснюючи зв'язок через три століття. Це стільці з хромованим трубчасто-сітчастим металевим каркасом Minotti (2006 р., Design by Gordon Guillaumier), стільці з гнутої фанери 60-х

років ХХ століття та виразний акцент – пара, виконаних на замовлення, диванів Chesterfield, характерних для меблевого мистецтва ХІХ століття. Поява останніх у громадській зоні готелю символічна. Масивні, з високими підлокітниками і тафтинговою шкіряною оббивкою, вони, як і 300 років тому, є символом розкоші та якості.

Прямою цитатою з минулого є дерев'яна вставка на бетонній підлозі першого поверху. Вона позначає шлях, яким коні тягли вози, навантажені тюками вовни. Також матеріалом, що характеризує специфіку колишньої функції будівлі, є повсть, яка використана в оформленні коридорів.

Контрастне поєднання матеріалів, таких як натуральне дерево та метал, посилено кольоровими контрастами тканинної оббивки м'яких меблів, що є яскравими синіми, жовтими та фіолетовими акцентами в загальній охристо-золотистій гамі інтер'єру.

Приклади реновації історичних будівель у сучасні готелі свідчать про творчий підхід до готельного бізнесу як ефективний інструмент збереження культурно-історичної спадщини. Креативні дизайнерські рішення та філософія продовження культурного життя об'єкта дозволяють створювати нові, затребувані суспільством об'єкти, активізуючи соціальні процеси у деградованих міських районах, відповідаючи вимогам сучасної екологічної парадигми.

3.2 Дизайн житлових інтер'єрів бутик-готелів: система прийомів, що обумовлюють ідентичність місця

Старі виробничі споруди, що втратили свою первісну функцію, наразі є частиною архітектурної, історичної та культурної спадщини місцевих спільнот, збереження якої на сьогодні є актуальним завданням. Основні фактори, що формують значущість такої спадщини відповідно до Мадридського, можуть полягати у її матеріальних атрибутах, включаючи розташування, пов'язаний з нею ландшафт, дизайнерські рішення, будівельні системи та технічне обладнання, а також естетичні якості, укладені в

нематеріальних цінностях, включаючи історичні або культурні асоціації [111]. У висновках конференції ЮНЕСКО щодо «зв'язування місцевих та універсальних цінностей», яка відбулася в Амстердамі у 2003 році, відзначено, що універсальні та місцеві цінності є частиною розвитку процесу наступності [104].

З моменту формування так званої «економіки вражень», такі категорії як культура та спадщина міцно вкоренилися в науковому словнику. Цей термін став популярним завдяки американським вченим Дж. Пайну та Дж. Гілмору, позначеному в їхній відомій книзі «Економіка вражень» та заснований на проведеному аналізі споживчої поведінки [26]. У книзі стверджується, що існують міцні зв'язки не тільки між якістю предметів чи послуг, але й змістом пережитого досвіду, що пов'язаний із цим предметом чи обслуговуванням. Саме цей фактор стає одним із провідних у сучасній індустрії туризму, де набувають цінності враження й переживання. Так, відтворення історичних періодів та подій часто визначається як «спроба людей імітувати життя в іншому часі» [98]. Вони будуються як на участі, так і на досвіді вражень, що формуються від контакту з об'єктами, що несуть характеристики спадщини. У цьому контексті в усьому західному світі у період з 1980-х по 1990-ті роки старі промислові будівлі стали набувати дедалі більшого значення як об'єкти спадщини. При цьому традиційне ставлення до культурної спадщини лише як до матеріального історичного свідчення все більше заміщається розумінням спадщини як живого динамічного явища [90; 85]. Таким чином, створюється можливість формувати минуле як уявне, як передчуття певного стану в майбутньому [54].

Початок формування сьогоднішньої індустріальної спадщини позначився третьою промисловою революцією: в цей час були створені численні будівлі, чия міцність, величезний розмір та естетика мали глибокий вплив як на ландшафти, так і на людей [94]. Після промислової революції стрімка деіндустріалізація призвела до появи покинутих і таких, що не

використовуються, будівель. Однак, колишні промислові будівлі є важливою формою спадщини, в якій люди бачать регіональні культурні цінності. Одним із компонентів повторного використання таких об'єктів стала своєрідна реіндустріалізація у сфері індустрії туризму, де важливу роль щодо позитивної оцінки закладу відпочинку відіграє організація як громадських, так і житлових інтер'єрів [141]. У той час як зовнішній вигляд будівлі є його найбільш помітним аспектом, його інтер'єр може бути ще важливішим у процесі передачі історії будівлі та її розвитку з часом. Компоненти інтер'єру, що заслуговують на збереження, включають не тільки послідовність просторів і схеми руху, приміщення будівлі (приміщення та об'єми), окремі архітектурні особливості, а також характеристики різних оздоблень і матеріалів стін, підлог і стель, оскільки вони є частиною історії та характеру інтер'єру. Риси та оздоблення промислових споруд, які навіть не демонструють високої майстерності, визначають специфічний характер будівель, що особливо чуттєво сприймається у камерних житлових просторах, де рівень взаємодії з елементами інтер'єру набагато вищий.

Будівля віденського заводу з виробництва оцту, пивоварні та маслодавильні була адаптована під невеликий бутик-готель «Wiener Gäste Zimmer» (Відень, Австрія) [155]. Власник та натхненник цього проєкту Е.Гегенбауер вирішив модернізувати цю історичну пивоварню оцту, розміщену в будівлі 1929 року. Дизайнерський прийом, завдяки якому була реалізована екологічна концепція проєкту, розробленого архітектурною групою Heri&Salli, було відкриття оригінальних цегляних стін, дерев'яних стель та сталевих балок, що розкривають історію будинку. Технічне обладнання не приховувалось від очей, а стало відкритим: зі стелі звисають кабелі, по кімнатах проходять водопровідні труби (Дод.Рис.3.14).

Розроблено два типи номерів, де центральним елементом є гостьове ліжко. У першому ліжко розміщене на дерев'яних піддонах. Воно виконано з модрина – тієї ж деревини, з якої робились діжки для виробництва. Складені один на одного штабелем бруси створюють у центрі кімнати спальну зону з

декількома рівнями для полиці та письмового столу. У цій зоні сконцентровані всі функції готельного номера, що робить непотрібними додаткові меблі. В інших номерах дизайн будувався на використанні тюків із пресованої соломи, які стали основою ліжка та матеріалом для перегородок, що створило комфортну звукоізоляцію в приміщеннях. Широке використання соломи у коридорах та гостьових кімнатах надало інтер'єрам відчуття затишку. За задумом дизайнерів «використовуючи солому як історичний елемент ліжка, ми вирішуємо проблему людської присутності як тимчасової втечі від повсякденного життя» [57]. Хоча заможні представники древніх цивілізацій спали у ліжках, натомість до середньовіччя більшість людей розміщувалась на підлозі, поверх якої клався матрац або солома. Межі кімнати та спальних зон також позначені за допомогою будівельних сталевих ґрат, що заповнені соломою. Особливістю екологічного дизайну цього готелю також є те, що такий незвичний для сучасності матеріал – солома, стає не тільки видимим, але й відчутним за особливим натуральним запахом, що доповнює палітру вражень. Червоні та жовті перегородки додають яскравості кімнатам, не відволікаючи від сприйняття головного матеріалу. Стримане та продумане освітлення робить номери затишними та сучасними. У дизайні світильників використане скло колишніх вікон. Але лампи не мають класичного вимикача. Для цього зі стелі звисають товсті ланцюги, що вмикають світло, якщо за них сильно потягти (Табл. 3.15).

Ідея економіки замкненого циклу була вирішальною для солом'яних кімнат: у нових інтер'єрах використовуються матеріали, які більше не потрібні деінде, і тут вони набувають нової функції. Йдеться не лише про такі будівельні матеріали, що повторно використовуються, а й про обладнання пивоварного заводу, таке як баки для оцту, які також отримують нове призначення. Старі бочки, у яких раніше витримувався бальзамічний оцет, тепер служать кріслами та умивальниками. Концептуальна ідея проєктного рішення дизайну інтер'єрів готелю, за задумом засновника,

відповідає його підходу до життя і полягає у наступному: «Наші номери у віденському стилі – це чисте скорочення найнеобхіднішого» [135].

Іншим прикладом є вже згаданий «21c Museum Hotels Oklahoma City» (Оклахома, США, 2006), який розташований у будівлі старого заводу Ford Motor Company.

Таблиця 3.15

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі бутик-готелю «Wiener Gäste Zimmer» Відень (Австрія)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - виявлена характерна червона цегляна кладка стін; - бочки для оцту в якості умивальників та крісел; - порода деревини для ліжка та сама з якої робились діжки.
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пофарбовані конструкції стелі мають виявлену структуру будівельних плит; - вторинне використання матеріалів; - технічне обладнання відкрите: зі стелі звисають кабелі та ланцюги, по кімнатах проходять водопровідні труби.

У процесі адаптації, з метою покращення освітленості внутрішнього простору, в бетонних плитах перекриттів зроблено три світлові колодязі для

забезпечення природним освітленням приміщень, розташованих у середині будівлі. Просторі вітальні з високими стелями і великими вікнами отримують багато денного світла. Архітектурний мінімалізм, характерний для промислових будівель, переноситься на житлову територію і відображається у формоутворенні меблів та застосуванні знакових матеріалів: квадратний диван, обтягнутий м'яким твідом, стіл із регенованої деревини у чорному металевому каркасі. Два шкіряні крісла з м'якими синіми подушками. Сталеві вікна зберігають оригінальний профіль і нагадують про промислове минуле цих інтер'єрів (Дод.Рис.3.15).

У колірній гамі переважають білий і сірий, це стіни, стеля, підлога та окремі поверхні меблів, але на цьому нейтральному тлі позначені виразні акценти в якості світлого дерева в узголів'ях ліжок і яскравого кольору тканин м'яких меблів. Високі стелі, штори від підлоги до стелі та унікальні твори сучасного мистецтва на стіні створюють атмосферу сучасності в індустріальному просторі (Табл.3.16).

Таблиця 3.16

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі «**21c Museum Hotels Oklahoma City**» Оклахома (США)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<p>- стрічкове промислове скління; - металеві профілі у меблях;</p>
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<p>- фарбування цегляних та бетонних поверхонь; - вторинне використання матеріалів (каркас столу); - застосування колірних акцентів;</p>

Також завод, але вже з виготовлення вина, на узбережжі Пелопонеса у Греції, було обрано для перепрофілювання у «Dexamenes Seaside Hotel». Післявоєнний винний завод у 2020 році перетворився на розкішний курорт на пляжі Курута неподалік міста Амаліада. Історія створення заводу сягає початку ХІХ століття, коли у Греції вирощування смородини досягнуло значних масштабів, і смородина стала основним експортним продуктом Грецького королівства. Але у 1910 році в Греції вибухнула «смородинова криза», торгівля смородиною впала, і виникла потреба перетворити непродані запаси смородини на альтернативні продукти, такі як вино. Саме тоді були створені перші виноробні та винокурні. «Dexamenes» був побудований на морі, щоб судна можна було завантажувати вином безпосередньо з цистерн [77] (Дод.Рис.3.16).

Занедбані промислові споруди, які характеризують це місце, залишилися відносно недоторканими з 20-х років ХХ століття, розташувались на одній із найнезайманіших і найкрасивіших ділянок узбережжя західного Пелопоннесу. Проектна концепція архітектурної групи K-Studio ґрунтувалася на тому, що історія та первісний вигляд існуючих будівель мають бути не лише збережені, а й продемонстровані у дизайні, який вдихне нове життя у їхні стіни. «Нам потрібно було зіграти на голій естетиці території, працювати з нею і не вводити якісь чужі їй елементи чи матеріали... Ключем до дизайну готелю був контраст та баланс між старим та новим за допомогою елегантного використання індустріальної палітри» [76].

Обране дизайнерське рішення готелю доповнює бруталність споруд, що збереглися, і перетворює їх безпосередню функціональність на місце спокою, комфорту та релаксації. Провідним матеріалом у всіх інтер'єрах готелю є бетон, доповнений елементами зі сталі, дерева та скла. Дизайнерська концепція дозволила залишити існуючі будівлі відносно недоторканими та зберегти їхню міцну присутність.

Домінантою архітектурного рішення є два бетонні резервуари, до одного з яких прибудований павільйон, що виконує роль вхідної групи. Завдяки відкритим скляним перегородкам відвідувачі потрапляють у зону ресепшен. Стару споруду представляють два бетонні блоки, кожен з яких розділений за довжиною на два ряди по десять резервуарів для зберігання вина. Ці резервуари, розміром приблизно 5х6 м, ідеально підійшли за розміром як готельні номери, кожен з ванною кімнатою та затіненим патіо. Простір між двома блоками організовано як сад у дворі. Неглибокий басейн розділяє два ряди кімнат, відбиваючи світло та забезпечуючи прохолоду в спекотні дні.

Велетенські сталеві цистерни, які надають готелю характерного вигляду, були збережені й стоять у воді. До них можна підійти по воді, зайти всередину, щоб відчувати, як світло і звук грають на їх увігнутих стінах протягом дня. На резервуарах збережені такі оригінальні елементи, як люки та труби, а також патина на внутрішніх поверхнях стін.

У житлових інтер'єрах тонкий чорний сталевий каркас збирає докладно деталізовані елементи. Текстуроване скло пропускає світло через спальню та вбиральню у ванну кімнату. Полірований террасо в душових кімнатах є візуальним зв'язком з барвистою текстурою заповнювачів пляжної гальки, яка проявляється там, де старі стіни були розрізані, щоб створити нові отвори. Житлові інтер'єри є ретельно організованим і деталізованим простором, спроектованим у такий спосіб, щоб розташовуватися всередині оголених бетонних стін резервуара, зберігаючи їх унікальну текстуру і патину. Внутрішнє планування збережених резервуарів, де розмістилися номери з видом на море, дозволяє максимально використовувати їх безпосередній зв'язок з пляжем: ліжка розташовані в центрі навпроти великого розсувного вікна, що виходить прямо на воду. Намір проекту полягав у тому, щоб зберегти якомога більше оригінальних структур як для сталості, так і з поваги до історії місця. Окрім перепрофілювання самих будівель, в інтер'єрі готелю є відновлені елементи – журнальні столики з

оригінального бетону з винних резервуарів та відновлена глиняна цегла, які зараз знаходяться на підлозі ресторану.

Сталеві точкові світильники розташовані на каркасі з чорних труб, що об'єднує різні елементи кімнати. Він виходить з ванної кімнати у спальню і назовні, щоб з'єднатися з каркасом, який підтримує екран, що затіняє від сонця, і навіс у внутрішньому дворіку. Потім він продовжується, з'єднуючи кожен резервуар перед тим, як обернутися навколо кінця блоку, щоб стати каркасом у вітальні, барі та стійці реєстрації. Ця рамка виступає як тонке чорне підкреслення нових втручань, демонструючи делікатний підхід до теплої гостинності на промисловому майданчику (Табл.3.17).

Таблиця 3.17

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі «Dexamenes Seaside Hotel» Пелопонес (Греція)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - бетонні поверхні стін із їх текстурою і патиною часу; - металеві конструкції, що є залишками іригаційної системи.
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - фактурні поверхні бетонних стін контрастують із гладкими площинами скляних перегородок та підлоги; - вторинне використання матеріалів; - нюансе колористичне рішення;

Житлові номери з'єднує широка доріжка, піднята над піском, що веде до інших частин готелю і спускається до пляжу. Навіть перила променаду відіграють свою роль в дизайні, бо є частинами відновленої системи іригації, спочатку встановленої на дахах резервуарів.

Патина відкритих внутрішніх бетонних стін контрастує з перегородками з інженерного скла та полірованими підлогами з террацо, тоді як елементи з дерева додають штрихи тепла, натякаючи на морську історію цього району.

Наступним прикладом є «Refinery Hotel» (Нью-Йорк, США) який було відкрито у 2013 році у 12-поверховій фабричній неоготичній споруді. Побудована у 1912 році, вона спочатку служила млином, а потім фабрикою з пошиття капелюхів. На першому поверсі розмістились магазин з великими вітринами та чайний салон; тоді як верхні були віддані під виробництво. Район, де знаходилась фабрика, що отримав назву Garment District, швидко став виробником майже всього готового одягу в Сполучених Штатах. Ошатний фасад споруди виконано з цегляної кладки на сталевому каркасі з декоративним теракотовим каменем та мідними панелями. Проект адаптації промислового будинку було розроблено архітекторами Л.Собрал, К.Кампос, Т.Новаїс у співдружності з дизайнерською фірмою «Stonehill & Taylor» (Дод.Рис.3.17, 3.18).

У вестибюлі збережено особливу довгу аркаду з білими склепінчастими стелями та стійку реєстрації, виконану з деревини й оснащену спеціальними інструментами для виготовлення капелюхів. Це вказує на те, що будівля використовувалася як фабрика. Залишено автентичні деталі, такі як антикварні індикатори ліфта на лицьовій панелі та мотиви із зображенням знарядь мірошника. У прилеглому до вестибюлю лобі-барі розмістилися шоколадно-коричневі шкіряні дивани та настільні лампи, обладнані ременями зі шкіри.

Вишуканий та витончений дизайн вестибюлю контрастує з грубішою естетикою номерів. На думку Ч.Айні, співвласника готелю, «ідея лофта

приваблива, оскільки створює відчуття житлового приміщення – кімнати просторі та індивідуальні» [106]. Тому 197 номерів нагадують класичні горища Нью-Йорка, з високими стелями, темними пофарбованими підлогами з твердих порід дерева, величезними вікнами, що відкривають вид на місто. Дизайн кімнат було розроблено таким, щоб у житлових приміщеннях зберегти дух фабричної обстановки, завдяки відкритим бетонним стелям, дерев'яним дощатим зістареним підлогам. Натяком на горище художника стали великі полотна із живописними зображеннями, що стоять на підлозі. В окремих номерах витончені графічні жіночі образи написані безпосередньо на стінах.

Меблі в номерах також розвивають тематику швейного виробництва. Столи обладнані ніжками-опорами старих швейних машин відомої фірми Singer, журнальні столики відсилають нас до старих фабричних візків на важких металевих колесах. Орієнтація на роботу з деталями була важливою, оскільки, на думку співвласника готелю, «у світі моди кожна деталь має значення, і ми використовували цей хід думок» [106]. Продовжують промислово розповідь сталеві та шкіряні узголів'я ліжок з латунними пряжками та оббивкою з оверлочними швами, торшери, що нагадують ліхтарі модних фотографів. У кімнатах сталеві елементи та шкіряні узголів'я зміцнюють індустріальну обстановку, а дерев'яні тумбочки доповнюють її. Але теплоти у сприйнятті просторів додає застосування шкіряних деталей насиченого шоколадного кольору та килимки, виготовлені за індивідуальним замовленням. Шоколадний та білий формують домінуючу колірну гаму житлових інтер'єрів (Табл.3.18).

Естетика індустріального шику готелю перейнята ностальгією за його місцем розташування – декор із чистими, простими лініями у просторих кімнатах, на стінах яких намальовані модні фігури.

У будівлі визнаної історичної та естетичної цінності, однієї з найкрасивіших пам'яток промислової архітектури Італії, розташувався бутик-готель «Hilton Molino Stucky» у Венеції. Побудований між 1884 та

1895 роками, завод «Molino Stucky» переробляв пшеницю, з якої робили борошно та макаронні вироби. Спочатку в ньому розташовувався млин, кілька силосів, склади та приміщення для роботи [70] (Дод.Рис.3.19).

Таблиця 3.18

Характеристика засобів трасляції ідентичності місця у житловому середовищі «Refinery Hotel» Нью-Йорк (США)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - фарбовані стельові конструкції мають виявлену структуру бетонних плит; - деталі старого обладнання: опори столів, колеса візків;
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - контраст у тональному вирішенні інтер'єрів; - вторинне використання елементів минулого виробництва;

Концепт проєкту, який виконаний студією креативу «Caberlon Caporri», народився з наміру зміцнити історичні цінності [69]. Дизайн середовища доповнено декоративними та графічними деталями, при цьому особлива увага приділена фігуративним елементам. Вони розвивають тему шестерень та зерна, основних елементів, що характеризують попередню функцію приміщення. У коридорах м'які кольори стін, елегантні світильники

та килим із геометричною текстурою поєднуються з чавунними колонами, що характеризують архітектурну споруду.

Кольорова палітра, що застосована в номерах готелю, нагадує про історію і специфіку виробництва, що проходило в ньому. Білий і бежевий асоціюються із кольором борошна, латунь нагадує метали промислових машин, а темний паркет, скло і тканини з їхньою золотистою текстурою, що переливається, нагадують про характер міста (Табл.3.19).

Таблиця 3.19

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі бутик-готелю «Hilton Molino Stucky» Венеція (Італія)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дерев'яні балки та дошки стелі; - чавунні литі опори;
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - балки та дошки тонально контрастують із оточенням; - вторинне використання матеріалів; - нюансе колористичне рішення.

Промислова історія будівлі розказана за допомогою спеціально розроблених декоративних та графічних деталей, що виконані вручну. Так, на стіні біля ліжка зображені лопаті старого млина, а на його узголів'ї повторюється стилізований шип. Цей символ також використовується для прикраси килима та дзеркала у ванній кімнаті. Таким чином, дизайнерським методом трансляції історичного минулого у вирішенні житлових просторів

готелю «Hilton Molino Stucky» є не лише асоціація, а й звернення до безпосередніх образотворчих прийомів.

Досить поширеним типом споруд, простір яких адаптується під функцію готелю є склади. Так, колишній склад для зберігання спецій та чаю, що побудований з цегли у 1804 році на набережній Нюхавн у Копенгагені (Данія), розмістив бутик-готель «71 Nyhavn». Готельні споруди – це два склади 19-го століття (один червоний, один жовтий), з'єднані між собою, де були збережені автентичні старовинні архітектурні деталі (Дод.Рис.3.20).

Дизайн інтер'єрів побудований на навмисному контрасті темних морених соснових стельових балок і опор – конструкцій з білими поверхнями стін і стелі. У окремих номерах підтримують промислову тематику внутрішні віконниці, що мають відкритий металевий розсувний механізм. У тональному контрасті до білих поверхонь виступають меблі зі шкіри кольору коньяку та тканини оздоблення. Скандинавської автентичності додає меблева дизайнерська класика: крісла Swan та Grand Prix від А.Якобсена, а також дивани Fly від «Space Copenhagen» [126] (Табл.3.20).

Також у споруді складу вугілля для газового заводу, що забезпечував енергопостачання Гамбурга у XIX сторіччі, розміщено «Gastwerk Hotel» (Німеччина) [45]. Споруда заводу була збудована між 1892 та 1895 рр. за проектом архітектора та інженера-будівельника А.Шаара. Висока будівля з червоним цегляним фасадом, могутньою вежею та великими вікнами була типовим прикладом поєднання стильових характеристик функціоналізму та модерну, що було характерним для промислової архітектури межі століть. У 2013 році у відреставрованому промисловому будинку розташувався перший дизайн-готель в Гамбурзі, згідно ідеї готельєра К.Холлманн. Проектувальникам Р.Швельтхайм, Сібілле ван Хейден та А.Фішеру вдалося досягти симбіозу промислової архітектури та сучасного дизайну [102] (Дод.Рис.3.21).

Таблиця 3.20

Характеристика засобів трасляції ідентичності місця у житловому середовищі бутик-готелю «71 Nyhavn» Копенгаген (Данія)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дерев'яні балки на стелі; - опори з дерева; - характерні для складського приміщення маленькі вікна
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тональний контраст балок та опор із білою поверхнею стін та селі; - контраст фактур: старого дерева з гладкою поверхнею стін та меблів

У процесі адаптації промислового простору, де в минулому зберігалось 5000 тон вугілля, створено п'ятирусний атриум, наповнений світлом, завдяки двом величезним арковим вікнам та скляному даху. Колишній промисловий інтер'єр оперізують металеві мости навколо акцентної промислової установки, і з'єднують різні рівні та частини будівлі [74].

Дизайнери Regine Schwethelm і Sybille з Heyden зберегли цегляне ядро будівлі, що забезпечило тепле тло для лаконічних за формоутворенням меблів, великих крісел та вкрапленням орієнтальних деталей, що є поширеним у цьому приморському місті. Кімнати, що знаходяться в будівлі газових залів, отримують денне світло крізь характерні автентичні аркові вікна. Деякі вікна надзвичайно глибокі, що лише посилює враження від лофту та концепції перетворення. Кольорова гама побудована на нюансі: відтінки золотавого, бежевого та коричневого. Теплі кольори, виразна

фактура деревини та якісна тканина контрастують із холодною сталлю та бетоном (Табл.3.21).

Таким чином, номери з високими стелями поєднують промислові елементи, такі як відкриті труби та облицьована цегла із сучасним дизайном. Натяком на попередню функцію споруди є також вентилятори з пропелером на стелях житлових інтер'єрів, що асоціюються із механічними пристроями електростанції.

Таблиця 3.21

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі «Gastwerk Hotel» Гамбург (Німеччина)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дерев'яні балки стелі; - цегляна кладка; - великі вікна із характерними віконними ґратами
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тональний контраст балок та опор із поверхнею стін та селі; - кольоровий нюанс; - контраст фактур: цегляної кладки із гладкою поверхнею стін та меблів.

У приміщенні колишнього складу металу розмістився бутик-готель «Armazém Luxury Housing» у Порто (2013-2016 рр.) (Португалія), запроєктований місцевою архітектурною студією «Pedra Líquida». Його назва

походить від слова «armazém», що португальською і означає «склад» [53]. Дизайн середовища готелю натхненний спадщиною з використанням великої кількості старого металу, оздобленням з деревини, полірованої бетонної підлоги та оголеної поверхні кам'яних стін.

Характер готелю у якості «складу вражень» задають вже на вході металеві сходи з іржавим покриттям та вивіска з великими залізними літерами. Найбільш яскраво індустриальне минуле простежується у вирішенні металевих сходових маршів готельного середовища із мінімалістичним дизайном, а також у бетонних поверхнях стін та стелі з виявленою фактурою (Дод.Рис.3.22).

Дизайнерське рішення засноване на виборі матеріалів, які підкреслюють й посилюють цю двоїстість між складом та готелем. Це холодні та грубі за відчуттями залізо та бетон, що протиставлені світлому дереву, тонким тканинам, оксамиту та яскравим килимкам. Середовище житлових інтер'єрів побудовано на поєднанні сірих поверхонь стін і стелі або фактурної стіни з каменю зі світлою деревиною меблів (Табл.3.22).

Дизайн деяких номерів відрізняється завдяки спеціально розробленому зі світлого дерева поліфункціональному острівному обладнанню, що включає ліжку і місця для зберігання, створеному на замовлення архітектором готелю Л.Собралом.

Створений як «склад вражень», готель об'єднує два дуже контрастні світи: з одного боку, будівля в минулому – склад металу, що надає інтер'єрам готелю промислового характеру, з іншого – комфортабельне житлове середовище.

Інший приклад – «The Paper Factory Hotel» (Нью-Йорк, США, 2014 г.) у Лонг-Айленд-Сіті, отримав назву від свого попереднього життя у якості паперової фабрики (автори проєкту: «DHD» та «Design Project») [157]. Концепція проєктного рішення полягала у збереженні та демонстрації елементів промислового минулого: бетонна підлога, колони будівлі, цегляні стіни та відкриті конструкції стелі. В основу дизайну суспільних просторів

покладено символи передових складових промисловості минулої епохи – старовинна папероробна машина, металеві салазки, що стали основою журнальних столиків, металеві елементи стін в лобі від старого ліфта (Дод.Рис.3.23).

Таблиця 3.22

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі бутик-готелю «Armazém Luxury Housing» Порто (Португалія)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - бетонні стелі та стіни зі слідами опалубки; - пофарбовані стіни з каменю; - металеві елементи меблів
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - контраст фактур між поверхнями стін та стелі; - контраст між грубими поверхнями будівельних конструкцій та дерев'яними меблями

Вхід у готель позначений величезними дверима, зробленими з металу оригінальної підлоги, що йде до вестибюлю, де виразний стовп барвистих книг складається між вигнутими сходами та стелею на три поверхи вгору. На нижньому поверсі використано частини старої деревини, мармурова плита та столи, що обертаються на чавунних основах. Підлога вестибюлю готелю отримала унікальну обробку завдяки вмонтованим сторінкам газети «Нью-Йорк», що відображає історію виготовлення паперу в будівлі.

Багата палітра литого бетону, чорного металу та мореного дерева була використана для роботи з цими оригінальними деталями. Барвисті витвори мистецтва, розкішні меблі та щедрі насадження привносять у простір тепло та життя.

Інтер'єри житлових кімнат, що отримують денне світло крізь великі фабричні вікна, просторі за вирішенням. Концепція кімнат заснована на ідеї міського горища, де немає місця жорсткому поділу на зони. Особливі знакові елементи архітектури будівлі збережені у інтер'єрах, це, у першу чергу, гранчасті бетонні колони із виразними капітелями (Табл.3.23).

Таблиця 3.23

Характеристика засобів трансляції ідентичності місця у житловому середовищі бутик-готелю «The Paper Factory Hotel» Нью-Йорк (США)

	<p>Елементи старої архітектури та обладнання, що збереглися</p>	<ul style="list-style-type: none"> - виразні за формоутворенням колони; - великі вікна з характерним членуванням; - дерев'яні дошки.
	<p>Дизайнерські прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тональний контраст для виділення автентичних конструктивних елементів; - контраст між гладкими поверхнями будівельних конструкцій та фактурними меблями з регенованої деревини; - застосування меблів з регенованої деревини на металевому каркасі

Окрім того, атмосферу минулого підтримують оригінальні дерев'яні мостини підлоги із шрами минулого. Колористичне рішення ґрунтується на бежевих тонах з теплими акцентами з цегли та дерева.

Кожна кімната містить не тільки екзотичні предмети та меблі, але й унікальні комоди, столи та тумби, що виконані із вторинно переробленої деревини на металевому каркасі. Низькі ліжка – імітують версію матраца на піддонах у стилі хіпі – розташовані поруч із пухкими шкіряними диванами, промисловими лампами, абстрактними витворами мистецтва. Вони забезпечують відчуття, наче вдома, але далеко від дому [81]. Дизайн простору побудований на поєднанні старого та нового, де його складові вписуються у приглушені кольори, формуючи невимушену своєрідну атмосферу готелю на старій паперовій фабриці [157].

Висновки до розділу

1. Обґрунтовано, що фізичні аспекти середовища перепрофільованих споруд є важливими джерелами ідентичності, оскільки вони виступають **символами**, що транслують певні значення. Промислові будівлі, завдяки своєму історичному та соціальному характеру, належать до важливої архітектурної спадщини, яка містить історичні, технологічні, соціальні та архітектурні здобутки певного періоду. У сучасну епоху глобалізації та уніфікації дуже важливо застосовувати характерні елементи, які є носіями особливих та унікальних ознак матеріальної культури. Доведено, що стосовно формування середовища, найбільш цікавими дизайнерськими рішеннями у спорудах адаптивної архітектури є ті, що створюють відчуття місця завдяки збереженню минулого цього місця. Вихідні характеристики внутрішнього простору споруд, позначені будівельними матеріалами та конструкціями, не тільки визначають цей простір, а й виражають культурний сенс місця, що дозволяє створювати привабливе готельне середовище. Важливо, що ці фізичні характеристики промислового середовища стають універсальним інструментарієм дизайнерів

для розкриття ідентичності місця як у суспільних готельних інтер'єрах, так і тих, що призначені для особистого користування. Саме відчуття місця, що формує асоціативний зв'язок із минулим та розкриває історію та культуру регіону, є актуальним для сучасних відвідувачів готелів.

2. У процесі здійсненого аналізу систематизовано, що до суспільних просторів готелів, у яких використовуються можливості будівельних матеріалів та конструкцій, належать лобі з лаунж-зонами, конференц-зали, коридори, бари та ресторани. Аналіз дозволив визначити низку знакових характеристик старих споруд, що застосовуються у процесі їхнього перепрофілювання і відбивають як історичну, так і функціональну їхню специфіку. До них належать автентичні будівельні матеріали та технології, а також конструктивні особливості, що характеризують час будівництва.

Низка прикладів адаптивного проектування суспільних інтер'єрів готелів демонструє приклади організації їх просторів, що зберігають характерний для промислової архітектури поздовжній або висотний розвиток інтер'єрного простору. Це організація атриумів, що визначають зону лобі на першому поверсі та мають галереї і переходи на вищих ярусах, а також проектування функціональних зон готелю із наявністю транзитної центральної частини, що підкреслює типове для промислових споруд видовження об'ємного рішення.

Щодо застосування будівельних матеріалів, в першу чергу, найбільш поширеним засобом є виявлення стінових конструкцій з червоної цегли. Домінуючим прийомом є представлення її кольорових та фактурних характеристик з ознаками плину часу на поверхнях. Зазвичай такі акценти представляються на тлі оточуючих білих поверхонь, або ж таких, що мають теплу вохристу кольорову гаму.

Також до будівельних матеріалів, що визначають архітектуру промислових споруд, належать метал та бетон. Бетонні стіни, перекриття та опори визначають інтер'єри більшості промислових будівель. Вивчення його

застосування дозволяє зробити висновок, що у суспільних інтер'єрах готелів бетон виступає потужним носієм індустріального минулого споруди. Брутальні поверхні стін, стель та колони переважно існують у монохромному оточенні, натомість присутні нечисленні приклади яскравого колористичного рішення. Унікальні зразки промислової архітектури початку ХХ ст. дають нам приклади виразного нетипового формоутворення бетонних колон, що у сучасному дизайнерському рішенні підкреслюється штучним світлом.

У суспільних просторах готелів металеві конструкції збережені у вигляді опорних елементів, що можуть мати як лаконічне формоутворення, так і ставати виразним оздобленням у вигляді литих чавунних колон. Також конструкції відкритих ферм, що підтримують перекриття, та металеві балки створюють атмосферу індустріальності у середовищі сучасних бутик-готелів. Ці елементи можуть бути законсервованими та передавати характеристики матеріалу, а також зберігати позначки часу у вигляді іржі та корозії на їхніх поверхнях.

Меншого застосування, аніж попередні матеріали, у промисловому будівництві набула деревина. Прикладами її використання в інтер'єрах, що зазнали трансформацій, є балки перекриття та опорні конструкції у вигляді стовпів. Дерев'яні поверхні цих конструкцій зберігають не тільки характерні для матеріалу колір, текстуру та фактуру, але і набуті з часом деформації та фарбові нашарування.

3. Обґрунтовано, що провідним засобом побудови композиції суспільних просторів готелів із використанням автентичних конструкцій і матеріалів є контраст, що працює на зіставленні фактур та колірних/тональних відносин.

Контраст фактур реалізується на протиставленні ідеально гладких поверхонь інтер'єру, набутих в результаті рефункціоналізації середовища, із виразними цегляними та бетонними конструкціями, які є частиною історії та характеру промислової споруди. Тональний контраст застосовано

здебільшого для підкреслення старих опорних конструкцій, ферм та стельових балок з металу.

Засіб кольорового контрасту не є дуже затребуваним у дизайнерських рішеннях. Свідченням його застосування є приклад середовища, де провідним матеріалом є бетон, на тлі якого виступають яскраві меблі та обладнання інтер'єру. Слід зауважити, що у такому випадку акцент сприйняття переміщується вже на наповнення інтер'єру, послаблюючи відчуття загальної атмосфери, що створюють автентичні матеріали.

Приклади суспільних просторів готелів, де провідним композиційним засобом є нюанс, також не належать до широко вживаних. В існуючих прикладах таке рішення вирішується відносно колористичної гами інтер'єрів. Таке нюансне рішення може вирішуватись двома шляхами: до існуючих автентичних дерев'яних конструкцій обирається відповідна тепла колірна гама для усього середовища, якщо ж у інтер'єрі є присутньою цегляна кладка стіни, то вона фарбується у білий колір.

4. Доведено, що характер матеріалів, конструкцій та оздоблення промислових споруд, які навіть не демонструють високої майстерності, визначають специфічний характер цих будівель. Ці їхні властивості особливо виразно сприймаються у житлових інтер'єрах готелів, завдяки їх камерності, де рівень взаємодії з елементами інтер'єру набагато вищий, зважаючи на їх менші обсяги.

У процесі аналізу встановлені матеріальні характеристики промислових споруд, що використовуються у житловому просторі сучасного готелю. Це – цегляна кладка або бетонна поверхня стін, оголена структура бетонних плит перекриття, великі вікна із характерним членуванням, дерев'яні балки стелі, дерев'яні, бетонні або чавунні литі опори, матеріал підлоги.

Отримані результати свідчать, що у переважній більшості, провідним композиційним засобом, за допомогою якого відбувається робота із артефактами минулого у житловому просторі готелів – є контраст. З його

допомогою при сприйнятті інтер'єру відбувається акцентуація саме на характерних складових, що є символами історичної спадщини. Одним із провідних є контраст фактур: виразні бетонні та цегляні структурні елементи інтер'єру, що несуть на собі відбитки технологічних процесів їх виготовлення, або ж плину часу, вирізняються на тлі гладких поверхонь стелі, підлоги, меблів. Тональний контраст у переважній більшості стосується виявлення несучих конструктивних складових будівлі: опорних колон, темних дерев'яних балок перекриття на тлі білої стелі та стін. У той же час засобом пом'якшення акцентної ролі будівельних матеріалів їх фарбування (переважно у білий) з метою їх об'єднання у єдину колористичну гаму інтер'єру.

Закцентовано, що середовище житлового інтер'єру є також місцем, де дизайнери формують уяву відвідувачів про попередню функцію споруди завдяки залученню деталей або елементів промислового обладнання. Нагадуванням про минуле виробництво стають діжки, з яких створено умивальники та крісла, колеса візків, що є основою журнальних столиків, металеві труби іригаційної системи, як каркас ліжка тощо.

ВИСНОВКИ

У процесі аналізу дизайнерських рішень бутик-готелів, розташованих у спорудах адаптивного повторного використання, було встановлено прийоми та засоби, які характеризують процедури вирішення проектних задач, що виникають у процесі їх перепрофілювання.

1. Опрацювання наукових джерел щодо повторного використання будівель, що не функціонують, свідчить про те, що цей процес є актуальним способом гуманізації міського середовища. Висвітлено, що перепрофілювання, зокрема промислових споруд, є ключовим і важливим етапом у розвитку міст. Їх великі площі та розташування у межах міської забудови з розвиненою транспортною інфраструктурою визначають потенціал щодо набуття нового актуального суспільного призначення, і, як наслідок, покращення якості міської території.

Підґрунтям для визначення термінологічного апарату, пов'язаного із об'єктом дослідження, була обрана публікація канадійських вчених Ш. Шахі, М. Есфакані, К. Бахманн і К. Хаас, які вивчили широкий перелік термінів, пов'язаних з процесами надання нової функції старим будівлям та виокремили найбільш поширені й вживані. Дослідники розрізнили зміст терміну «адаптивне повторне використання споруд» від «відновлення» чи «збереження». Проведене нами дослідження ґрунтується на розумінні того, що адаптивне використання споруди є процесом зміни її функції з максимальним збереженням і використанням існуючих у ній матеріалів та конструкцій. Характеристики процедур адаптивного повторного використання викладено у публікаціях вітчизняних та закордонних науковців, зокрема: О. Кащенко, Д. Чайко, Б. Черкеса, Н. Нетужилова, Д. Місірлісой, К. Генса, П. Черчі, Л. Євремівича, М. Васича, М. Йордановича, С. Рандхави, К. Дзуси та ін.

У роботі стисло представлено історичний огляд виникнення та розвитку архітектури споруд, у яких відбувалось промислове виробництво з

характеристикою формальних якостей цієї типології будівель. Відмічено, що, зважаючи на історичний та соціальний їхній характер, вони є частиною архітектурної спадщини, і представляють історичні, технологічні, соціальні, архітектурні та наукові цінності промислової культури певного періоду. Позначено витoki та формування сучасної тенденції перетворення колишніх промислових будівель у суспільні та житлові простори. Наведено приклади успішної реалізації цієї практики і на території України.

Систематизовано наукові публікації щодо класифікації методів адаптації промислових будівель і споруд. Так, з позицій архітектурної організації, ці процеси розкрито українськими науковцями Ю. Гайко, Є. Гнатченко, О. Завальним, Е. Шишкіним, О. Олійник, М. Шкарапутою; проблематика вирішення інтер'єрного простору висвітлена китайськими дослідниками В. Тем і Дж. Хао; критерії щодо успішності проєкту адаптивного повторного використання обґрунтовані доктором Сінгапурського університету Ш. Конехос.

2. У роботі означено переваги повторного використання історичних споруд в контексті реалізації концепції сталого розвитку, яка набула остаточного формулювання на Саміті ООН в Нью-Йорку у 2015 р. Вона передбачає збалансований економічний, соціальний та екологічний розвиток із збереженням умов існування екосистем і біосфери, на чому зосередили увагу в наукових розвідках низка закордонних дослідників, зокрема, Х. Кунья, Л. Фариа, Э. Гарситано, Дж. Кальвано, Э. Кавальканти та ін. Відмічено роль екосистемної парадигми та окремих її питань, що отримало своє розкриття у публікаціях С. Рин, С. Коуэн, Х. Кунья, Л. Фариа, К. Йеанг. Інноваційні підходи до міського планування, архітектури та об'єктів дизайну в межах сталого розвитку, обумовили формування концепції «сталого поновлення». Вона передбачає реалізацію проєктів з адаптації будівель, що не функціонують, дозволяє експлуатувати споруду протягом більш тривалого часу. Це дає вагомий економічний ефект завдяки збереженню існуючого

об'єкта та скороченню витрат на вартісних процедурах знесення та нового будівництва.

Схарактеризовано низку соціокультурних переваг, що надає повторне використання. Більшість з означених споруд є пам'ятками промислової архітектури і спадщиною індустріального минулого, завдяки чому в сучасній міській тканині стають своєрідними історичними персонажами. Доцільність їх рефункціоналізації, згідно концепції сталого розвитку, обґрунтовується наступними чинниками:

- фіксація історичного минулого в архітектурному вигляді споруди, формування шанобливого ставлення до культурного контексту будівлі;
- економія ресурсів завдяки повторному використанню;
- використання кращих, аніж у сучасних, за екологічними та естетичними характеристиками, будівельних матеріалів;
- підтримання культурної самобутності соціальної спільноти та формування відчуття її приналежності до певного місця.

Обґрунтовано, що на тлі активізації цікавості до місцевої та національної культур, відбувається процес відкриття у всьому світі сучасних готелів в історичних спорудах, які стають джерелом нових вражень та натхнення. Така трансформація історичної будівлі в музей-готель сприяє активізації залучення туристів.

З'ясовано, що на сьогодні у Китаї, як і в усьому світі, є актуальними процеси збереження промислової спадщини. Зазначено, що початок ХХІ сторіччя позначив перехід до заходів, що містять і збереження об'єктів промисловості. Сучасний підхід до роботи зі старими спорудами у Китаї ґрунтується на розумінні того, що міські історичні будівлі є провідними елементами соціального розвитку територій. Архітектура споруд та їхній художній образ мають істотний вплив на місцеву економіку, оскільки знакова будівля може стимулювати інвестиції у певний район.

3. Виходячи зі специфіки об'єкта дослідження, висвітлено проблематику існування конструкта «ідентичність місця» у середовищному

дизайні. Його розуміння відіграє значну роль у дизайнерських пропозиціях щодо адаптивного повторного використання будівель, особливо тих, де створюються сучасні готелі. Історичні будівлі є виразниками культурної спадщини як носії інформації про архітектуру, культуру, мистецтво, традиції, звичаї та спосіб життя суспільства. При взаємодії людини з довкіллям, особливі риси середовища відіграють вагомую роль у процесі творення ідентичності. Її характеристики містять категорію «місця», що розуміється як особливий простір, який наповнюється змістом та цінностями користувачів. Гуманістичний аспект цього поняття ґрунтується на наявній прихильності людей до певних місць, що характеризуються своєю ідентичністю.

Позначено, що концептуалізував феномен ідентичності місця американський психолог Г. Прошанський, представивши його як суміш спогадів, концепцій, інтерпретацій, ідей та пов'язаних з ними почуттів щодо конкретних фізичних налаштувань. Початок ХХІ століття відзначений широким спектром інтерпретацій цього терміну в гуманітарних дисциплінах, і це доводить, що ідентичність, за рахунок цього різноманіття, здатна відповідати на дуже широке коло питань. Виходячи з середовищної проблематики цього дослідження, зазначено, що емоційний аспект щодо відчуття приналежності й прихильності до місця є ваговою складовою ідентичності місця. Як наслідок, у процесі сприйняття середовища у людини формується особиста відповідь – відчуття місця. Його визначають як фізичні характеристики середовища і характер діяльності, що в ньому відбувається, так і емоційні складові – спогади та асоціації. Зважаючи, що концепт «відчуття місця» є суб'єктивною оцінкою середовища, необхідно зазначити його важливість для змістовних характеристик дизайну архітектурного простору. Найбільш суттєвим є те, що в процесі адаптації історичних будівель саме під сучасні готелі є важливим застосовувати конкретні дизайнерські засоби, які дозволять зберегти ідентичність місця не приховуючи його історичного минулого. Як результат, у відвідувачів має сформуватись особливе відчуття місця, і цей емоційний стан є актуальним

для мандрівників, які подорожують задля сприйняття обстановки, яка відрізняється від звичайної.

4. Вивчення готелів, розташованих в об'єктах адаптивної архітектури, доводить, що більшість з них належать саме до категорії бутик-готелів. За своїми характеристиками – це вишуканий готель, особливою ознакою якого є своєрідний тематичний дизайн середовища, а цілісний художній образ будується на певній театралізації. Дизайн інтер'єрів бутик-готелю ґрунтується на творчому підході, образності та увазі до деталей.

З'ясовано, що мета дизайнерського рішення бутик-готелю полягає у створенні унікального простору, що запам'ятовується. Професійні прийоми її досягнення полягають у концептуалізації проектного рішення, зорієнтованого на історію будівлі, місцеву культуру або конкретну тему; раціональності об'ємно-планувальної розробки, що створює баланс між приватністю житлових приміщень та комунікативністю суспільних просторів; особливому дизайні інтер'єрів завдяки обладнанню, меблям, характеру оздоблення та деталям, що відображають індивідуальність готелю.

Встановлено, що бутик-готелі, у відповідності до концепції їхнього існування, досить часто організовуються в історичних спорудах, які у минулому мали інше функціональне призначення. Такі готелі орієнтовані на формування у клієнтів відчуття ексклюзивності значною мірою завдяки засобам дизайну, де останні мають розкривати історію та індивідуальні характеристики споруд, що дозволяє здобувати таку необхідну цим закладам самобутність.

5. У роботі аргументовано, що характеристика матеріальних складових інтер'єрів промислових будівель є надзвичайно важливою для їхнього повторного використання. Демонстрація елементів виробничого обладнання та особливості будівельних характеристик споруд формують у відвідувачів символічну асоціацію з минулим її призначенням. Обґрунтовано, що збережене оригінальне промислове обладнання у середовищі сучасних готелів, завдяки дизайнерським прийомам, виступає як

інструмент розкриття історичної спадщини будівель, даниною поваги технічному прогресу. В роботі систематизовано найбільш поширені споруди, які характеризуються збереженістю обладнання. До них належать: електростанції, фабрики з виготовлення промислової і харчової продукції.

Доведено, що інтеграція виробничого обладнання у середовище суспільного користування є дизайнерським підходом, який дозволяє наочно продемонструвати у середовищі сучасного готелю попередню функцію споруди (Дод.Табл.1). Такими місцями є, в першу чергу, лобі готелю, що досить часто розміщується у зоні атріуму, об'ємно-просторові характеристики якого дозволяють встановлювати великогабаритні об'єкти. Також це може бути середовище бару чи ресторану.

У підсумку здійсненого аналізу проектної практики, виокремлені професійні прийоми застосування виробничого обладнання у середовищі бутик-готелю:

- збереження суцільного обладнання як системи, що інтегрована в інтер'єр (друкарський станок, резервуари для варіння пива, парова машина, турбіни тощо);

- використання частин або окремих елементів індустріального обладнання, яке розміщується у певних зонах (інсталяції з металевих труб і кранів, конструкції кран-балок, колеса та шестерні тощо), а також адаптація обладнання під нові функції.

Встановлено, що інтеграція збереженого обладнання відбувається в процесі застосування таких композиційних засобів, як контраст та нюанс. Аналіз довів, що засіб кольорового/тонального контрасту є найбільш затребуваним для виділення автентичного обладнання при роботі з середовищем, що перепрофільовується. Кольоровий контраст досягається за допомогою виділення яскраво пофарбованого обладнання (червоний, зелений, жовтий) на тлі білого архітектурного оточення, тоді як тональний забезпечується обладнанням темно-сірого або чорного кольору. Щодо нюансу, то він досягається застосуванням єдиної колірної гами як стінових

конструкцій, предметного наповнення інтер'єру, так і промислового обладнання, що у ньому розташовується.

б. У роботі аргументовано, що фізичні ознаки архітектури промислових споруд є важливими носіями ідентичності, виражають культурний сенс місця й відіграють роль маркерів у середовищі, що перепрофілюється. Вони мають вплив на формування відчуття місця у відвідувачів, дозволяють вибудувати асоціативний зв'язок із минулим й обумовлюють привабливість готельного середовища. Обґрунтовано, що характеристики будівельних матеріалів та конструкцій споруд є універсальним інструментарієм для розкриття ідентичності місця як у суспільних готельних інтер'єрах, так і тих, що призначені для особистого користування (Дод.Табл.2).

На основі аналізу систематизовано прийоми та засоби, що характеризують дизайн суспільних зон бутик-готелів. Встановлено, що у середовищі лобі з лаунж-зонами, конференц-залів, коридорів, барів та ресторанів використовуються можливості об'ємно-просторової побудови, будівельних матеріалів та конструкцій адаптованих промислових споруд. Визначено знакові атрибути архітектури споруд, що застосовуються у процесі їх перепрофілювання: автентичні конструктивні рішення, будівельні матеріали та технології.

З'ясовано, що особливим прийомом організації функціонально-просторових характеристик готелю є збереження та виявлення унікального характеру будівлі. Це може бути створення поздовжнього або висотного розвитку інтер'єрного простору у вигляді атриумів із галереями та переходами, або ж наявність транзитної центральної частини, що підкреслює видовженість об'ємно-просторової побудови.

Визначено, що у середовищі бутик-готелів відтворення ідентичності відбувається шляхом збереження абрису та характерних розкладок вікон, залучення характерних для споруд таких будівельних матеріалів: цегли, бетону, металу та деревини. Серед них найбільш поширеним прийомом стало акцентування стінових конструкцій з червоної цегли з ознаками плину часу.

Також доведено, що потужним носієм індустріальних характеристик споруди виступає бетон. Брутальні поверхні стін, стель та колони існують переважно у монохромному оточенні, натомість приклади яскравого колористичного рішення є нечисленними. Видатні зразки промислової архітектури початку ХХ ст. характеризуються особливим формоутворенням опорних бетонних конструкцій. У дизайнерському рішенні сучасного готельного середовища на них акцентується увага, завдяки застосуванню штучного світла, збереженню відбитків часу на їх поверхнях. Також атмосферу індустріальності підтримують збережені елементи з металу у вигляді опорних конструкцій, відкритих ферм та металевих балок. Металеві опори є різноманітними за своїм формоутворенням: від литих чавунних колон до лаконічних опор. Ці складові інтер'єру можуть бути законсервованими і передавати характеристики матеріалу, а також зберігати позначки часу у вигляді іржі та корозії на їх поверхнях.

Позначено, що істотно меншого застосування, аніж попередні матеріали, у промисловому будівництві набула деревина. Прикладами її використання є відкриті балки перекриття та опорні стовпи з навскісними підкосами. Дерев'яні поверхні цих конструкцій зберігають не тільки характерні для матеріалу колір, текстуру та фактуру, але і набуті з часом деформації та фарбові нашарування.

Встановлено, що у дизайні суспільних просторів, що позначені збереженням автентичних конструкцій і матеріалів, розповсюдженим композиційним засобом виступає контраст у вигляді протиставлення:

- фактур новоутворених ідеально гладких поверхонь інтер'єру із виразними цегляними та бетонними конструкціями, які відображають характер промислової споруди (Дод.Табл.3);

- тональних відношень, що здебільшого залучається для підкреслення старих опорних конструкцій, ферм та стельових балок з металу (Дод.Табл.4);

- кольорових ознак, обумовлених характеристиками матеріалу. Широко вживається щодо акцентуації червоних цегляних стін на тлі оточуючих білих або вохристих поверхонь (Дод.Табл.4).

Нюанс, як композиційний засіб, не належить до широко вживаних і залучається при вирішенні колористичної гами інтер'єрів. В першу чергу, це фарбування цегляної кладки стіни у колір, що є притаманний іншим поверхням певного інтер'єру. Також при наявності автентичних дерев'яних конструкцій може обиратись відповідна тепла колірна гама для усього середовища.

7. Встановлено, що характеристики матеріалів та конструкцій промислових споруд широко застосовуються у дизайнерських розробках житлового середовища готелів, зважаючи на високий рівень взаємодії відвідувачів з елементами інтер'єру. Це – цегляна кладка або бетонна поверхня стін, оголена структура бетонних плит перекриття, великі вікна з характерним членуванням, дерев'яні балки стелі, дерев'яні, бетонні або чавунні литі опори, матеріал підлоги.

Композиційний аналіз свідчить, що превалюючим засобом опрацювання артефактів минулого в інтер'єрах житла готелів є контраст. У першу чергу, це контраст між фактурами автентичних будівельних матеріалів (бетонні та цегляні структурні складові інтер'єру з відбитками технологічних процесів їх виготовлення, або ж плину часу) та сучасними гладкими поверхнями стелі, підлоги, меблів. Тональний контраст у переважній більшості стосується виявлення несучих конструктивних складових будівлі: опорних колон, темних дерев'яних балок перекриття на тлі білої стелі та стін. Значно ширше, аніж у суспільних просторах, є засіб пом'якшення акцентної ролі автентичних будівельних матеріалів завдяки фарбуванню (переважно у білий) з метою їх об'єднання в єдину колористичну гаму інтер'єру.

З'ясовано, що у середовищі житлового інтер'єру так, як і для суспільних просторів, застосовується прийом вторинного використання деталей або елементів промислового обладнання для створення асоціацій з

попередньою функцією споруди. Це невеликі об'єкти, як-то: діжки, колеса візків, металеві труби тощо, які стають у переважній більшості складовими меблів та обладнання.

8. Подальші дослідження щодо дизайну середовища у спорудах повторного адаптивного використання можуть стосуватись широкого спектру новоутворених об'єктів, відповідно до їхнього функціонального призначення. Зокрема, цікавим та актуальним є аналіз рекреаційних та культурних просторів. Вивчення того, у який спосіб має бути організовано середовище будівель, що не функціонують, під центри для рекреації, культурних подій, галерей мистецтва чи інших заходів дозволить оптимізувати проєктну діяльність у сфері дизайну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко О. А., Бондаренко І. В. Сучасні концепції екологічного дизайну у формуванні офісного середовища. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2015. № 4. С. 4–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2015_4_3 (дата звернення: 24.04.2020).
2. Бармашина Л., Кисіль С. Напрями реновації морально та фізично застарілих промислових будівель. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2010. Вип. 24. С. 380–392.
3. Боднар О. Експериментальні напрями в дизайні архітектурного середовища в Україні другої пол. ХХ століття. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2023. Вип. 48. С. 117–124. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282473>
4. Бондаренко Б.К., Кравець В. Й. Корпоративний стиль готельних мереж у дизайні інтер'єрів: порівняльний аспект. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2016. № 6. С. 9–13 URL: <http://www.visnik.org.ua/pdf/v2016-06-02-bondarenko-kravetc.pdf> (дата звернення : 25.01.2020).
5. Брижаченко Н. С. Сучасні інтер'єрні арт-об'єкти. Класифікація та особливості створення. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. № 2, вип. 41. С. 121–127. URL : http://catalog.library.tnpu.edu.ua/naukovi_zapusku/mistectvoznnavstvo/Must_19_2.pdf (дата звернення : 01.09.2021).
6. Бурчак І., Шмельов В. Сучасні тенденції в дизайні житлових інтер'єрів. *Теорія та практика дизайну*. 2022. Вип. 26. С. 133–139. DOI : <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2022.26.16>
7. Вербицька П. Культурна пам'ять як чинник конструювання ідентичності в умовах трансформації українського суспільства. *Historical and Cultural Studies*. 2018. Vol. 5, no. 1. С. 17–19.

8. Владимир О. Еволюція дизайну об'єктів готельно-ресторанного бізнесу: від функціонального до системного підходу. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2021. Т. 4, вип. 1. С. 45–58. DOI : <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.1.2021.236119>
9. Галасюк С. С., Будніков О. В. Сутність та специфічні ознаки концепції «бютік-готель». *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 218–224. URL : market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/25_2018.pdf (дата звернення: 04.04.2020).
10. Гардабхадзе І. А. Тенденції розвитку дизайну доби постіндустріального суспільства. *Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство*. 2019. Вип. 41. С. 176–184. DOI : 10.31866/2410-1176.41.2019.188689
11. Демессіє М. К. Сучасні тенденції та перспективні напрямки у формуванні дизайну інтер'єрів. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2017. № 2. С. 138–142. URL : <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/317/1/v2017-02-21-demysse.pdf> (дата звернення: 08.04.2020).
12. Драницький Ю. Дизайн інтер'єрів сучасних готельних комплексів України: концептуальні підходи до проектування. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2015. Вип. 26. С. 180–187.
13. Захарова С. О. Дизайн як культурний феномен: теоретико-методологічний аналіз. *Гуманітарний вісник [Запорізької державної інженерної академії]*. 2010. Вип. 42. С. 80–88. URL : https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/VISNIK_42_9.pdf (дата звернення: 16.10.2021).
14. Коренець Ю. М., Клевцов Є. Г. Дизайн об'єктів та інтер'єр приміщень закладів готельно-ресторанного бізнесу : навч. посібник. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2020. 162 с.
15. Кривуц С., Полякова Є. Трансформація сучасних багатофункціональних меблів як фактор вирішення дизайну житлового простору (на прикладі творчості Джо Чезаре Коломбо). *Збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного*

- педагогічного університету ім. Івана Франка. Дрогобич : Посвіт, 2023. № 68. С. 119–125 DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-19>*
16. Легенький Ю. Г. Дизайн: культурологія та естетика. Київ : КДУТД, 2000. 272 с.
  17. Линч К. Образ города / перевод с англ. В. Л. Глазычева ; сост. А. В. Иконников ; под ред. А. В. Иконникова. Москва : Стройиздат, 1982. 328 с.
  18. Мигаль С. П. Дизайн середовища: проблеми та перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 728. С. 197–202.
  19. Мигаль С. П. Дизайн та сталий розвиток: проблеми і перспективи. *Україна: Схід–Захід – проблеми сталого розвитку: матеріали другого туру Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Львів, 24–25 листопада 2011 р. Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. Т. 1. С. 204–206.
  20. Мигаль С. П., Сомар Г. В., Сомар Т. А. Екологічний чинник у дизайні просторово-предметного середовища. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Т. 21, № 14. С. 366–372. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/ekologichniy-chinnik-u-dizayni-prostorovo-predmetnogo-seredovischa> (дата звернення : 03.02.2022).
  21. Миколаєнко Н. (Напів)ревіталізовані: 4 приклади переосмислення індустріальних просторів в Україні. *Mistosite*. 30 січня 2019. URL : <https://mistosite.org.ua/articles/napivrevitalizovani-4-pryklady-pereosmyslennia-industrialnykh-prostoriv-v-ukraini> (дата звернення: 26.07.2022).
  22. Михайлова Р. Д., Плисюк Ю. О. Українські етнічні елементи в дизайні сучасного готельного інтер'єру: витоки та особливості. *Art and Design*. 2019. № 4(08). С. 58–67. DOI : 10.30857/2617-0272.2019.4.5
  23. Олійник О., Шкарапута М. Методи адаптації промислової архітектури до сучасних містобудівних умов. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 64. С. 53–62.

24. Орлова О. О. Екологічний фактор формоутворення в дизайні : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 05.01.03 / Харківська державна академія дизайну і мистецтв. Харків, 2003. 20 с.
25. Оршанський Л. В., Курач М. С. Дизайн як культурно-ціннісна універсалія. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. Вип. 27. С. 138–140. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/1858/1/ДИЗАЙН%20ЯК%20КУЛЬТУРНО-ЦІННІСНА%20УНІВЕРСАЛІЯ.pdf> (дата звернення : 03.02.2022).
26. Пайн Д. В. П., Джеймс Г. Г. Економіка вражень: битва за час, увагу та гроші клієнта / пер. з англ. А. Цвіри. Харків : Віват, 2021. 416 с.
27. Рижова І. С. Дизайн як культурна універсалія цивілізації. *Гуманітарний вісник* [Запорізької державної інженерної академії]. 2010. Вип. 43. С. 196–208.
28. Реновація промислової забудови та її адаптація до сучасного міського середовища : монографія / [Ю. І. Гайко, Є. Ю. Гнатченко, О. В. Завальний, Е. А. Шишкін ; за заг. ред. Ю. І. Гайка, Е. А. Шишкіна] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 353 с.
29. Риндюк С. В., Гаврилюк А. В. Ландшафтний дизайн, як естетична складова благоустрою території готелів. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. 2020. Т. 27, вип. 2. С. 155–159. DOI : 10.31649/2311-1429-2019-2-155-159
30. Сидоренко А. Актуальні проблеми українського дизайну та їх зв'язок із культурно-історичним контекстом ХХ – початку ХХІ ст. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 20 квітня 2018 р. : у 2-х т. Київ : КНУТД, 2018. Т. 1. С. 112–115. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/10068/1/APSD2018_V1_P112-115.pdf (дата звернення: 08.04.2021).

31. Субін-Кожевнікова А. С., Хороша О. І., Голосенко А. С. Основні принципи та прийоми реновації промислової забудови на прикладі м. Вінниці. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. 2021. Т. 31, № 2. С. 67–72. DOI: <https://doi.org/10.31649/2311-1429-2021-2-67-72>
32. Терещук Н. В Інноваційні технології в індустрії гостинності. *Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища*. 2022. Вип. 69. С. 155–162. DOI : <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-28>
33. Третьяк Ю. В., Кузнецова І. О., Сивовід М. М. Особливості формування інтер'єрів апартаментів готелів за допомогою колористичних засобів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2017. Вип. 48. С. 457–464. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c14e2fc7-a081-4b77-b75a-fdeb648cff0a/content> (дата звернення: 16.10.2021).
34. Хе С. Актуальність конверсії промислових будівель у КНР. *Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Херсон, 8–10 вересня 2021 р. / Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2021. С. 202–205.
35. Хе С. Переваги процесу реновації архітектурних споруд у контексті запровадження концепції сталого розвитку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Т. 2, вип. 33. С. 84–88. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/33.215785>
36. Хе С. Суспільні простори готелів в об'єктах реноваційної архітектури: прийоми інтеграції виробничого обладнання в дизайн сучасного інтер'єру. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2022. № 1. С. 29–38. DOI : [10.33625/visnik2022.01.029](https://doi.org/10.33625/visnik2022.01.029)
37. Черкес Б. С., Нетужилова Н. В. Вплив архітектури промислової спадщини на визначення ідентичності соціальних груп. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 728.

- С. 42–46. URL : <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/15581> (дата звернення : 06.10.2020).
38. Шикіна О. В., Фадєєва Г. І. Теоретичні основи діяльності концептуальних готелів та їх класифікація. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Т. 11, № 6. С. 207–214.
39. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ, 2007. 368 с.
40. 6 Reasons Hotel Refurbishment Is the Latest Sustainable Design Trend. *RMJM*. November 22, 2019. URL : <https://rmjm.com/hotel-refurbishment-and-sustainability/> (дата звернення: 05.11.2020).
41. A definition framework for building adaptation projects / S. Shahi, M. Esfahani, C. Bachmann, C. Haas. *Sustainable Cities and Society*. 2020. Vol. 63(102345). P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scs.2020.102345>
42. A Four-Star Sugar Factory an Old Sugar Factory in Žnin Has Been Transformed into a Hotel Complex With Two Hotels, a Restaurant, and Fitness Areas : Bulak Projekt. *The Plan*. April 15, 2022. URL: https://www-theplan-it.translate.goog/architecture/a-four-star-sugar-factory?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=op,sc (дата звернення: 05.12.2019).
43. Abdullahi N. Shangri-La Shougang Park: industrial building turned fantastical hotel. *Wallpaper*. August 18, 2022. URL: <https://www.wallpaper.com/architecture/shangri-la-shougang-park-lissoni-and-partners-beijing-china> (дата звернення: 08.12.2019).
44. Adaptive Reuse. Preserving our past, building our future. Canberra, 2004. URL: <http://www.environment.gov.au/system/files/resources/3845f27a-ad2c-4d40-8827-18c643c7adcd/files/adaptive-reuse.pdf> (дата звернення: 05.01.2020).
45. Ahlsdorff C. Gastwerk Hotel : Industrial Design par excellence. *Creme Guides*. November 29, 2013. URL: <https://www.cremeguides.com/en/hamburg/gastwerk-hotel-industrial-design-par-excellence/> (дата звернення: 16.01.2020).

46. Alarcón C. This Iconic Brewery In San Antonio Is The City's Most Romantic Hotel. *Forbes*. February 10, 2019. URL: <https://www.forbes.com/sites/claudiaalarcon/2019/02/10/this-iconic-brewery-in-san-antonio-is-the-citys-most-romantic-hotel/#3bb7c8376c66> (дата звернення: 17.01.2020).
47. Alila Yangshuo Hotel / Vector Architects. *ArchDaily*. November 24, 2020. URL: <https://www.archdaily.com/928950/alila-yangshuo-vector-architects> (дата звернення: 16.01.2020).
48. An Adaptively Re-Used Queens Paper Factory. URL: <http://www.paperfactoryhotel.com/our-hotel/press-room/> (дата звернення: 18.03.2020).
49. An Inside Look at Oklahoma City's 21c Museum Hotel. *Travelzoo*. December 8, 2017. URL: <https://www.travelzoo.com/blog/inside-look-oklahoma-citys-21c-museum-hotel/> (дата звернення: 16.01.2020).
50. Andel's Hotel Lodz. *Uniqhotels*. [N. d.] URL: <https://www.uniqhotels.com/andels-hotel-lodz> (дата звернення: 07.03.2020).
51. Arlotta C. J. Adaptive-reuse: Transforming old buildings to new hotels. *Hotel Business*. August 7, 2017. URL: <https://togo.hotelbusiness.com/article/adaptive-reuse-transforming-old-buildings-to-new-hotels/> (дата звернення: 07.01.2020).
52. Arnheim R. Art and visual perception: a psychology of the creative eye. Berkeley ; Los Angeles ; London : University of California Press, 1954. 485 p.
53. *Armazém Luxury Housing*. [2022]. URL: <https://armazemluxuryhousing.com/en/> (дата звернення: 16.03.2020).
54. Ashworth G. J., Graham B., Tunbridge J. E. Pluralising Pasts: Heritage, Identity and Place in Multicultural Societies. London : Pluto Press, 2007. 248 p. DOI : <https://doi.org/10.2307/j.ctt18mvnhw>

55. Avery P. Born Again: from Dock Cities to Cities of Culture. *Tourism, Culture & Regeneration* / edited by M. Smith. Cabi, Oxfordshire, 2007. P. 151–162.
56. Baek J., Ok C. M. (2017). The Power of Design: How Does Design Affect Consumers' Online Hotel Booking? *International Journal of Hospitality Management*. 2017. No. 65. P. 1–10.
57. Benkö L. Alles Stroh! Ubm Magazin. [2021]. URL: <https://www.ubm-development.com/magazin/wiener-stroh-zimmer/> (дата звернення : 19.04.2020).
58. Bondarenko I., He X. Hotels in objects of adaptive architecture: design as a means of transferring the image of the past. *Architecture Civil Engineering Environment*. 2021. No. 1. P. 5–14. DOI : 10.21307/ACEE-2021-001
59. Botta M. Towards Sustainable Renovation – Three Research Projects. *Doctoral Dissertation*. School of Architecture, Royal Institute of Technology. Stockholm, 2005. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:14564/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 17.05.2021).
60. Building pathology, maintenance and refurbishment / Zahiruddin Fitri Abu Hassan, Azlan Shah Ali, Shirley Jin Lin Chua, Mohd Rizal Baharum. *Building Design, Construction and Performance in Tropical Climates* / edited by M. Riley, A. Cotgrave, M. Farragher. London : Routledge, 2017. P. 188–217. DOI : <https://doi.org/10.4324/9781315470535>
61. Bürklein C. «La Dolce Vita» in an old sugar factory. *Floornature Architecture & Surfase*. May 10, 2022. <https://www.floornature.com/blog/la-dolce-vita-old-sugar-factory-17061/>Campbell K. What Is a Boutique Hotel? *Cvent*. August 13, 2021. URL: <https://www.cvent.com/en/blog/hospitality/what-is-a-boutique-hotel> (дата звернення : 05.05.2020).
62. Catchpole K., Mohl E. The Singular Patagonia – Torres del Paine, Chile. *Luxury Latin America*. URL:

- https://www.luxurylatinamerica.com/chile/singular_patagonia.html (дата звернення: 18.05.2020).
63. Chan T. F. Hotel Ottilia – Copenhagen, Denmark. Wallpaper. October 19, 2022. URL: <https://www.wallpaper.com/travel/denmark/copenhagen/hotels/hotel-ottilia> (дата звернення: 27.03.2020).
64. Cherchi, P. F. Adaptive Reuse of Abandoned Monumental Buildings as a Strategy for Urban Liveability. *Athens Journal of Architecture*. 2015. Vol. 1, issue 4. P. 253–270. DOI: 10.30958/aja.1-4-1
65. Chhabra D. A cultural hospitality framework for heritage accommodations. *Journal of Heritage Tourism*. 2015. Vol. 10, no. 2. P. 184–190.
66. Cobb G. The fascinating and tragic history of the Wythe hotel. January 29, 2018. *Greenpointers*. URL: <https://greenpointers.com/2018/01/29/fascinating-tragic-history-wythe-hotel/> (дата звернення: 18.03.2020).
67. Connolly F. White Heat in Brooklyn: The Wythe Hotel. *Remodelista*. May 22, 2012. URL: <https://www.remodelista.com/posts/white-heat-in-brooklyn-the-wythe-hotel/> (дата звернення: 18.03.2020).
68. Conejos S., Langston C., Smith J. AdaptSTAR model: A climate-friendly strategy to promote built environment sustainability. *Habitat International*. 2013. Vol. 37. P. 95–103. DOI: 10.1016/j.habitatint.2011.12.003
69. Concreta | Hilton Molino Stucky – Eng : Industrial archeology becomes a prestigious hotel. *Ogs*. [N. d.]. URL: <https://press.ogscommunication.com/96223-concreta-hilton-molino-stucky-eng> (дата звернення: 08.12.2019).
70. Concreta renovates the interiors of the Hilton Molino Stucky in Venice. *Design Diffusion*. November 6, 2020. URL: <https://designdiffusion.com/en/2020/11/06/concreta-renovates-the-interiors-of-the-hilton-molino-stucky-in-venice/> (дата звернення: 17.06.2021).

71. Craven J. Giving Old Buildings New Life Through Adaptive Reuse. *ThoughtCo*. August 29, 2019. URL: <https://www.thoughtco.com/adaptive-reuse-repurposing-old-buildings-178242> (дата звернення: 08.12.2019).
72. Cunha H., Faria L. The New Ecological-Architectural Imperative. *Revista de Arquitetura e Urbanismo da Universidade Fernando Pessoa*. 2014. No. 8. P. 59–75.
73. David E. Alila Yangshuo: A Retreat of Exquisite Craftsmanship, Modern Elegance and Spectacular. *Yatzer*. February 28, 2018. URL: <https://www.yatzer.com/hotel-alila-yangshuo-china> (дата звернення: 20.02.2021).
74. Design Hotel: Gastwerk Hotel Hamburg. *Design Hotels*. [N. d.]. URL: <https://www.designhotels.com/hotels/germany/hamburg/gastwerk-hotel-hamburg> (дата звернення : 15.10.2021).
75. Designing a Boutique Hotel: Practical Guide. International Hotel Consultings Services. [N. d.]. URL: <https://www.ihcshotelconsulting.com/blog/designing-a-boutique-hotel-practical-guide/> (дата звернення: 12.11.2020).
76. Dexamenes Seaside Hotel by K-studio; Greece. *Big See*. April 10, 2019. <https://bigsee.eu/dexamenes-seaside-hotel-by-k-studio-greece/> (дата звернення: 07.03.2021).
77. Dexamenes Seaside Hotel. *Design Hotels*. [N. d.]. <https://www.designhotels.com/hotels/greece/kourouta-peloponnese/dexamenes-seaside-hotel/> (дата звернення: 07.03.2021).
78. Di. The Turbine Hotel And Spa. A Visionary's Masterpiece. *The Roaming Giraffe*. June 6, 2016. URL: <https://theroaminggiraffe.co.za/the-turbine-hotel-and-spa-a-visionarys-masterpiece/> (дата звернення: 12.11.2020).
79. European Charter of the Architectural Heritage – 1975 / Adopted by the Council of Europe. *International Council on Monuments and Site*. October, 1975 URL: <https://www.icomos.org/en/resources/charters-and-texts/179->

- articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/170-european-charter-of-the-architectural-heritage (дата звернення : 07.03.2021).
80. European Union. Report on the evaluation of the Community Action Plan to Assist Tourism 1993–95. Council Decision 92/421EEC. April 30, 1996. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7779db0a-43f0-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en> (дата звернення: 21.06.2021)
  81. Fitzgerald M. Is The Paper Factory the hippest hotel in Queens? *Onoffice*. December 10, 2014. URL: <https://www.onofficemagazine.com/interiors/is-paper-factory-the-hippest-hotel-in-queens> (дата звернення : 17.06.2020).
  82. Gong Z., Bridnia L. Analysis of the experience of renovating industrial enterprises into hotels in China. *E3S Web of Conferences*. 2021. Vol. 237, id.04007 : *Proceedings of the 3rd International Symposium on Architecture Research Frontiers and Ecological Environment (ARFEE 2020)*, Zhangjiajie, China / edited by R. Weerasinghe, C Fang. DOI : <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202123704007>
  83. GreenerBuildings Staff. Starwood's Aloft Brand Transforms Historic Dallas Freight Terminal into Hotel. September 10, 2009. URL: <https://www.greenbiz.com/article/starwoods-aloft-brand-transforms-historic-dallas-freight-terminal-hotel> (дата звернення : 07.03.2021).
  84. Hansen C. 1888 Hotel, Sydney. *Architectureau*. September 10, 2013. URL: <https://architectureau.com/articles/1888-hotel/> (дата звернення : 10.05.2020).
  85. Harrison R. *Heritage: Critical Approaches*. London ; New York : Routledge, 2012. 288 p. DOI : <https://doi.org/10.4324/9780203108857>
  86. He X. An Old Warehouse – a Modern Hotel: Design Techniques in Renovation Design (Using the Example of «Ovolo 1888» Hotel in Sydney) *Development of Modern Science under Global Changes : proceedings of the International Scientific Conference*, Riga, Latvia, May 22, 2020. Riga, Latvia: Baltija Publishing. P. 1–3. DOI : <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-52-5-1>

87. *Heritance Tea Factory* : official site. URL: <https://www.heritancehotels.com/teafactory/> (дата звернення : 13.10.2021).
88. Hotel Otilia, A Unique Luxury Boutique Hotel in Denmark. *Hotel Interior Design*. 3 de March, 2021. URL: <https://hoteliinteriordesigns.eu/hotel-ottilia-a-unique-luxury-boutique-hotel-in-denmark/> (дата звернення : 05.03.2020).
89. Hotel Room Mate Bruno / Teresa Sapey + Partners. *ArchDaily*. June 01, 2020. URL: <https://www.archdaily.com/940468/hotel-room-mate-bruno-teresa-sapey-plus-partners> (дата звернення : 08.04.2020).
90. Howard P. *Heritage. Management, Interpretation, Identity* London : Continuum, 2003. 278 p. DOI : 10.1002/jtr.508
91. Howarth D. Soho House Nashville opens in Music City hosiery factory. *Dezeen*. February 26, 2022. URL: <https://www.dezeen.com/2022/02/26/soho-house-nashville-may-hosiery-building-hotel-members-club/> (дата звернення: 18.05.2022).
92. ICOMOS. New Zealand charter for the conservation of places of cultural heritage value. *The International Council on Monuments and Sites*. 2010. URL: https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/ICOMOS_NZ_Charter_2010_FINAL_11_Oct_2010.pdf (дата звернення : 07.01.2020).
93. Iconic moments from history that inspired the design of Soho House Nashville. *Soho Home*. April 29, 2022. URL: <https://www.sohohome.com/inspiration/ideas/houses/behind-the-design-soho-house-nashville> (дата звернення: 16.06.2020).
94. Isacson M, Morell M. *Industrialismens tid: Ekonomisk-historiska perspektiv på svensk industriell omvandling under 200 år*. Stockholm : SNS Förlag, 2002. 368 s.
95. Jevremovic L., Vasić M., Milojkovic A. Aesthetics of industrial architecture in the context of industrial buildings conversion. *Proceedings of IV International Symposium for Students of Doctoral Studies in the Fields of Civil Engineering, Architecture and Environmental Protection*, Niš, Serbia,

- 27–28 September 2012. Niš, 2012. P. 80–88. URL: <https://www.academia.edu/1977965/> (дата звернення: 15.03.2020).
96. Jencks C. Theories and manifestos of Contemporary Architecture. Chichester West Sussex : Academy Edition, 1997. 312 p.
97. Kępczyńska-Walczak A., Bartosz Marek Walczak B. M. Built heritage perception through representation of its atmosphere. *Ambiances*. 2015. Issue 1. 15 p. DOI : <https://doi.org/10.4000/ambiances.640>
98. Kruse T., Warring A. Reenactment og historiebrug – indledning. *Fortidertur/retur. Reenactment og historiebrug* / edited by Anette Warring, Tove Kruse. Fredriksberg : Samfundslitteratur, 2015. P. 9–14.
99. Kurtovic F. N., Alihodzic R. Phenomenon of perceiving and memorizing historical buildings and sites. *Facta Universitatis*. Series: Architecture and Civil Engineering 2009. Vol. 7, no. 2. P. 107–120. URL: https://www.academia.edu/23770720/PHENOMENON_OF_PERCEIVING_AND_MEMORIZING_HISTORICAL_BUILDINGS_AND_SITES (дата звернення: 01.04.2021).
100. Kwok N. Hassell Reinvigorates Sydney’s Ovolo Hotel with Dynamic Overhaul. *Designboom*. March 8, 2016. URL: <https://www.designboom.com/architecture/hassell-ovolo-woolloomooloo-hotel-sydney-03-08-2016/> (дата звернення: 27.03.2020).
101. Lee S. A. (2020). Investigating the Importance of Positive Hotel Design. *International Journal of Hospitality Management*. 2020. No. 88. P. 102523. DOI : 10.1016/j.ijhm.2020.102523
102. Lehmann D. Voraus: leuchtendes Beispiel, industriedenkmal, Design Hotel – das Gastwerk. *Gastwerk Hotel Hamburg*. 28. Juli 2022. URL: <https://www.gastwerk.com/hotel-hamburg/blog/loftstory/design-hotel-industriedenkmal-gastwerk/> (дата звернення: 20.03.2020).
103. Lindsay C. Soviet publishing house in Tbilisi transformed into Stamba Hotel. *Dezeen*. December 14, 2018 <https://www.dezeen.com/2018/12/14/video-stamba-hotel-tbilisi->

- georgia/?li_source=LI&li_medium=rhs_block_1 (дата звернення: 08.05.2020).
104. Linking Universal and Local Values: Managing a Sustainable Future for World Heritage: A Conference organized by the Netherlands National Commission for UNESCO, in Collaboration with the Netherlands Ministry of Education, Culture and Science, Amsterdam, May 22–24, 2003 / editors : Eléonore de Merode, Rieks Smeets and Carol Westrik. Amsterdam : UNESCO World Heritage Centre, 2004. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000137777> (дата звернення: 07.12.2019).
  105. Lissoni & Partners Converts Abandoned Building into a Hotel By Using Industrial Elements in Beijing. World Architecture Community. November 22, 2022. URL: <https://worldarchitecture.org/architecture-news/engpg/lissoni-partners-adds-sculptural-red-colored-staircase-to-renovated-shangri-la-shougang-park-hotel.html> (дата звернення: 07.12.2022).
  106. Lodging Staff. From Hat Factory to Hotel. *Lodging*. June 19, 2012. <https://lodgingmagazine.com/from-hat-factory-to-hotel/> (дата звернення: 18.03.2021).
  107. Low S. M., Altman I. (1992). Place Attachment. *Place Attachment. Human Behavior and Environment* / edited by Irwin Altman, Setha M. Low. Boston, MA : Springer, 1992. Vol. 12. 336 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-1-4684-8753-4_1
  108. Lu Z. Evolution of Cultural Heritage Conservation Philosophy Through the Lens of the Revised China Principles. *International Principles and Local Practices of Cultural Heritage Conservation* : conference proceedings, Beijing, May 4th–5th, 2014. Beijing : THU-NHC ; ICOMOS China, 2014. P. 1–10. URL: https://www.getty.edu/conservation/our_projects/field_projects/china/tsinghua_conf.pdf (дата звернення: 17.04.2020).

109. Lyon D., Harris P. This New Museum Hotel in Oklahoma City Promises to Surprise and Delight from plastic penguins to a mist-producing tree, the art at 21c's new hotel will entice you to stay. RobbReport. November 5, 2016. URL: <https://robbreport.com/travel/destinations/new-museum-hotel-oklahoma-city-promises-surprise-and-delight-233021/> (дата звернення: 01.06.2020).
110. Macdonald S. *Memorylands: Heritage and identity in Europe today*. London, 2013. 293 p.
111. Madrid Document. Approaches for the Conservation of Twentieth-Century Architectural Heritage. Madrid, June 2011. URL: <https://www.aeppas20.org/wp-content/uploads/2015/10/03-DM-ingles.pdf> (дата звернення: 05.01.2020).
112. Mairs J. Suppose Design Office creates Hiroshima hotel complex targeted at cyclists. Dezeen. September 7, 2014. URL: <https://www.dezeen.com/2014/09/07/hotel-cycle-onomichi-u2-japan-suppose-design-office> (дата звернення: 12.09.2020).
113. Mansouri R. P., Torabi Z. Explaining the concept of identity and sense of place in residential environment and lifestyle. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*. 2015. Vol. 4, no. 5. P. 27–43.
114. Martin O. Deborah Berke redesigns an old Albert Kahn factory into a hip hotel. *The Architect's Newspaper*. August 1, 2016. URL: <https://archpaper.com/2016/08/deborah-berke-oklahoma-city-21c-museum-hotel/#gallery-0-slide-0> (дата звернення: 02.06.2020).
115. Misirlisoy D., Günçe K. Adaptive reuse strategies for heritage buildings: A holistic approach. *Sustainable Cities and Society*. 2016. Vol. 26. P. 91–98. DOI : <https://doi.org/10.1016/j.scs.2016.05.017>
116. Modern boutique hotel in a historical setting: Hotel Ottilia. *Arkitema*. URL: <https://www.arkitema.com/en/project/hotel-ottilia> (дата звернення: 10.09.2020).

117. Monroe R. (2016). A Little R & Art at the 21c Museum Hotel in Oklahoma City. *Art Desk*. 2016. Issue 7. URL: <https://readartdesk.com/feature/a-modern-inn-artstay> (дата звернення: 18.09.2020).
118. Najafi M., Shariff M. K. B. M. The Concept of Place and Sense of Place In Architectural Studies. *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Humanities and Social Sciences*. 2011. Vol. 5, no. 8. P. 1054–1060. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1082223>
119. Nikolic M., Kurtović-Folić N., Milojković A. Hotel design and adaptive reuse: from historic palaces to the city's dilapidated structures. *Facta Universitatis. Series: Architecture and Civil Engineering*. 2014. Vol. 12, no. 1. P. 97–112. URL: <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUArchCivEng/article/view/655> (дата звернення: 18.04.2020).
120. Old Mill Hotel Belgrade / Graft Architects. *ArchDaily*. 2014. <https://www.archdaily.com/618428/old-mill-hotel-belgrade-graft-architects> (дата звернення: 23.10.2020).
121. O'Rorke G. The Singular Patagonia. URL: <https://www.afar.com/places/the-singular-patagonia> (дата звернення: 14.05.2020).
122. Othman A. A. E., Heba E. Adaptive reuse: An innovative approach for generating sustainable values for historic buildings in developing countries. *Organization, Technology and Management in Construction*. 2018. Vol. 10, issue 1. P. 1704–1718. DOI: 10.2478/otmcj-2018-0002
123. Ovolo Woolloomooloo, Australia. *Darc*. May 4, 2016. <https://www.darcmagazine.com/ovolo-woolloomooloo-australia/> (дата звернення: 12.01.2020).
124. Plevoets B., Sowińska-Heim J. Community initiatives as a catalyst for regeneration of heritage sites: Vernacular transformation and its influence on the formal adaptive reuse practice. *Cities*. 2018. Vol. 78, P. 128–139. DOI: 10.1016/j.cities.2018.02.007

125. Prevalent Replacement / Discontinuity: The functional program is predominantly a new program. *Grid Second Life*. [2019]. URL: <https://www.gridsecondlife.it/progetto/alila-yangshuo/> (дата звернення: 22.03.2021).
126. Projects. 71 Nyhavn Hotel. *Interior Gruppen A/S*. [N. d.]. URL: <https://interior-gruppen.com/projects/sunday-hotel/> (дата звернення: 15.04.2020).
127. Proshansky H. M. The City and Self-Identity. *Environment and Behavior*. 1978. Vol. 10, issue 2. P. 147–169.
128. Proshansky H. M., Fabian A. K., Kaminoff R. Place-identity: Physical world socialization of the self. *Journal of Environmental Psychology*. 1983. No. 3. P. 57–83.
129. Randhawa S. Why warehouse conversions are sweeping the globe. *CNN*. October 26, 2017. URL: <https://edition.cnn.com/2017/10/26/world/industrial-renovation-one-square-meter/index.html> (дата звернення: 02.10.2020).
130. Relph E. C Place and Placelessness. London : Pion, 1976. 156 p.
131. Ryn S., Cowan S. *Ecological Design*. Washington: Island Press, 1996. 238 p.
132. Rapoport A. *The meaning of the built environment: A nonverbal communication approach*. Tucson: The University of Arizona Press, 1990. 253 p.
133. Sapey T. Hotel Room Mate Bruno, Rotterdam. *Frame*. October 11, 2018. URL: <https://frameweb.com/project/hotel-room-mate-bruno-rotterdam> (дата звернення: 19.12.2020).
134. Schmarsow A. *Grundbegriffe der Kunstwissenschaft*. Leipzig; Berlin : B. G. Teubner, 1905. 350 S.
135. Seitz D. *Die Wiener Gästezimmer: Abenteuerurlaub in der Essigfabrik. Schlaraffenwelt – Expedition Genuss Impressum*. [2017]. URL:

- <https://schlaraffenwelt.de/wiener-gaestezimmer-gegenbauer/> (дата звернення: 29.04.2020).
136. Shangri-La Shougang Park – Beijing. Lissoni & Partners. [2021]. URL: <https://www.lissoniandpartners.com/en/architecture/hotels-resorts/asia/completed/shangri-la-shougang-park-beijing/1287> (дата звернення: 19.12.2021).
137. Soho House Nashville *Soho Home*. [N. d.]. URL: <https://www.sohohome.com/inspiration/houses/soho-house-nashville> (дата звернення: 02.11.2020).
138. Smith L. *Uses of heritage*. London ; New York : Routledge, 2006. 368 p. DOI : <https://doi.org/10.4324/9780203602263>
139. Stamba Hotel / Adjara Arch Group. *ArchDaily*. November 18, 2019. URL: <https://www.archdaily.com/928510/stamba-hotel-adjara-arch-group> (дата звернення: 18.11.2020).
140. Starwood’s Aloft Brand Transforms Historic Dallas Freight Terminal into Hotel. *GreenBiz*. September 10, 2009. URL: <https://www.greenbiz.com/article/starwoods-aloft-brand-transforms-historic-dallas-freight-terminal-hotel> (дата звернення: 27.04.2020).
141. Statista Research Department. Global tourism industry – statistics & facts. *Statista*. December 12, 2023. URL: <http://www.statista.com/topics/962/global-tourism/> (дата звернення: 18.02.2020).
142. Stedman R. C. Toward a Social Psychology of Place: Predicting Behavior from Place-Based Cognitions, Attitude, and Identity. *Environment and Behavior*. 2002. Vol. 34, issue 5. P. 561–581.
143. Steele F. *The sense of place*. Boston, Mass. : CBI Pub. Co., 1981. 216 p.
144. Strategic assessment of Building Adaptive Reuse opportunities in Hong Kong / C. Langston, F. K. W. Wong, E. C. M. Hui , L. Y. Shen. *Building and Environment*. 2018. Vol. 43, no. 10, P. 1709–1718. DOI : [10.1016/j.buildenv.2007.10.017](https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2007.10.017)

145. Tam V. W., Hao J. J. Adaptive reuse in sustainable development. *International Journal of Construction Management*. 2019. Vol. 19, issue 6. P. 509–521. DOI: 10.1080/15623599.2018.1459154
146. Tarsitano E., Calvano G., Cavalcanti E. The Mediterranean Way a model to achieve the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDGs). *Journal of Sustainable Development*. 2019. Vol. 12, no. 1. P. 108–119. DOI:10.5539/jsd.v12n1p108
147. Temporal and Spatial Distribution Characteristics and Influencing Factors of Industrial Heritage in China: A Case Study of the Four Batches of Industrial Heritage Lists / Zeng Can, Liu Peilin, Li Bohua, Huang Xiaojie, Cao Yangyi. *Tropical Geography*. 2022. Vol. 42, issue 5. P. 740–750. DOI: 10.13284/j.cnki.rddl.003477
148. The Henry Jones Art Hotel. *Art Gallery In Hobart*: website. 2023. URL: <https://www.thehenryjones.com/hobart-gallery/> (дата звернення: 10.06.2020).
149. The Role of Aesthetics and Design in Hotelscape: A Phenomenological Investigation of Cosmopolitan Consumers / D. Alfakhri, D. Harness, J. Nicholson, T. Harness. *Journal of Business Research*. 2018. No. 85. P. 523–531.
150. The role of stakeholders and their participation network in decision-making of urban renewal in China: The case of Chongqing / Taozhi Zhuang, Queena K. Qian, Henk J. Visscher, Marja G. Elsinga, Wendong Wu. *Cities*. 2019. P. 47–58. DOI: 10.1016/j.cities.2019.03.014
151. *The Singular Patagonia – Chile*. URL: <https://www.thesingular.com/patagonia/rooms> (дата звернення: 12.09.2020).
152. *Threatened Identities* / edited by G. Breakwell. Chichester, England: Wiley, 1983. 271 p. URL: https://revistia.com/files/articles/ejser_v1_i1_14/ShukranQ.pdf (дата звернення: 26.05.2020).

153. Torabi Z, Brahman S. Effective Factors in Shaping the Identity of Architecture. *Middle-East Journal of Scientific Research*. 2013. Vol. 15, no. 1. P. 106–113. DOI : 10.5829/idosi.mejsr.2013.15.1.2357
154. Twigger-Ross C. L., Bonaiuto M., Breakwell G. (2003). Identity Theories and Environmental Psychology. *Psychological Theories for Environmental Issues* / edited by M. Bonnes, T. Lee & M. Bonaiuto. Aldershot, England: Ashgate, 2003. P. 203–233.
155. Vienna Straw Room: Heri & Salli as Architects. Archello. 2021. URL: <https://www.archilovers.com/projects/290066/vienna-straw-room.html> (дата звернення: 30.10.2020).
156. Villanueva C. Get The Look: The Wythe Hotel, Brooklyn, NY. *Luxe Decor*. [N. d.] URL: <https://www.luxedecor.com/style-studio/get-the-look-wythe-hotel-new-york> (дата звернення: 23.05.2020).
157. Welcome to New York’s latest urban hideaway. [N. d.]. URL: <http://www.ligastudios.com/new-york/the-paper-factory-hotel-new-york-long-island-city-urban-hideaway> (дата звернення: 13.10.2021).
158. What is a Boutique Hotel? 6 Requirements and How to Find Beautiful Hotels. *Les Boutique Hotels*. August 25, 2021. URL: <https://lesboutiquehotels.com/what-is-a-boutique-hotel-requirements> (дата звернення: 27.06.2020).
159. What is a Boutique Hotel: Meaning and Requirements. *Sun’s*. [N. d.]. URL: <https://sanhotelseries.com/what-is-a-boutique-hotel-meaning-requirements/> (дата звернення: 27.06.2020).
160. Where do you belong? Space and identity. *Bureau 105*. [2022]. URL: <https://bureau105.studio/where-do-you-belong-space-and-identity> (дата звернення: 29.10.2020).
161. Xie P. F., Shi W. L. Authenticating a heritage hotel: co-creating a new identity. *Journal of Heritage Tourism*. 2019. Vol. 14, no. 1. P. 67–80.
162. Xu Y. (1995). Sense of place and identity. *Background Research Reports : LA 437/465*. Urbana, IL : East St. Louis Action Research Project, University

- of Illinois at Urbana – Champaign, 1995. P. 437–465. URL: <http://www.eslarp.uiuc.edu/la/la437-f95/reports/yards/main.html> (дата звернення: 17.04.2020).
163. Yabancı O. Historic architecture in tourism consumption. *Tourism Critiques: Practice and Theory*. 2022. Vol. 3, no. 1. P. 2–15. DOI: 10.1108/TRC-04-2021-0008
164. Yanqiu Xu. Reflections on Industrial Heritage Protection in China. *e-Phaistos*. 2012. Vol. I, no. 1. P. 111–119. DOI :10.4000/ephaistos.300
165. Yeang K. *Designing with nature: The ecological basis for architectural design*. New York: McGraw-Hill, 1995. 256 p.
166. Yi J. Research on the Renovation of Old Industrial Buildings in China – Take Haoke Industrial Park (Baoding, China) as an Example. *Proceedings of the 2nd International Conference on Economy, Management and Education Technology (ICEMET 2016)*. Series Advances in Social Science, Education and Humanities Research, Chongqing, China on May 28–29, 2016. [Netherlands], 2016. P. 1758–1761. DOI: 10.2991/icemet-16.2016.403
167. Zushi K. Potential Residential Buildings for Adaptive Reuse – Cincinnati’s CBD. Master’s thesis. Cincinnati: University of Cincinnati, 2005. URL: http://rave.ohiolink.edu/etdc/view?acc_num=ucin1116013015 (дата звернення: 27.06.2020).

ДОДАТКИ

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

Рис.2.1 Фасад та середовище лобі бутик-готелю «Емма» у Сан-Антоніо (США) (у минулому пивоварня)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

Рис.2.2 Фасад та середовище ресторану бутик-готелю «Vienna House Andel's» у Лодзі (Польща) (у минулому ткацька фабрика)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

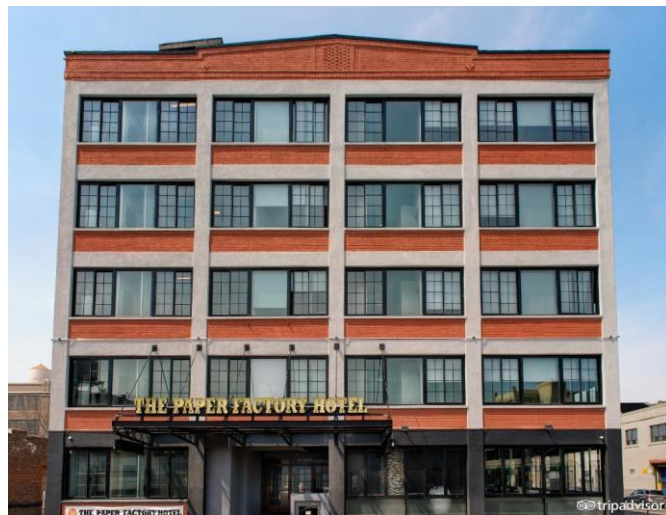

Рис.2.3 Фасад та середовище лобі й бару «The Paper Factory Hotel» у Нью-Йорку (США) (у минулому фабрика з виготовлення паперу)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

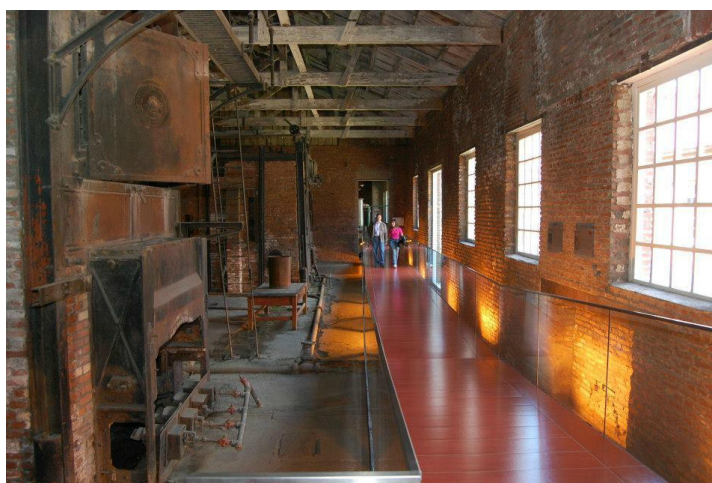

Рис.2.4 Фасад та середовище бару та музею-переходу «The Singular Patagonia Hotel» (Чілі) (у минулому холодильний склад)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

Рис.2.5 Середовище бару та музею-переходу «The Singular Patagonia Hotel» (Чілі) (у минулому холодильний склад)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

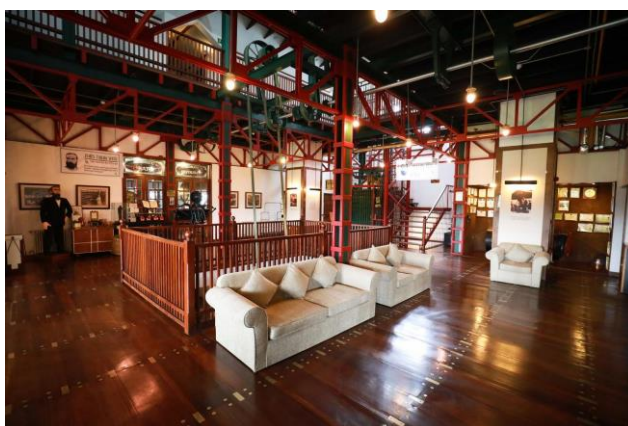

Рис.2.6 Середовище лобі та ресторану бутик-готелю «Tea Factory»
(Шрі-Ланка) (у минулому чайна фабрика)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

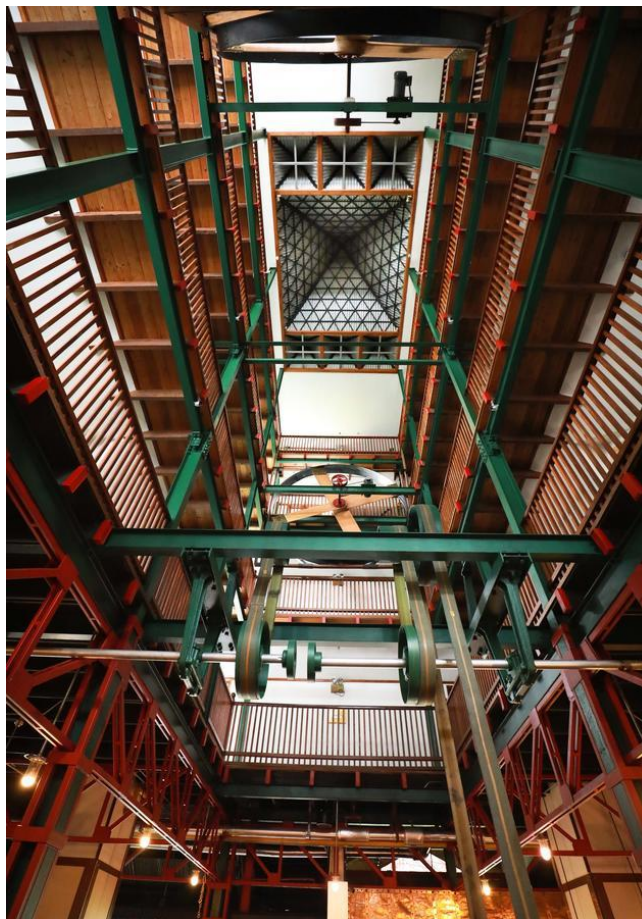

Рис.2.7 Середовище лобі та ресторану готелю «Tea Factory» (Шрі-Ланка) (у минулому чайна фабрика)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

Рис.2.8 Фасад та середовище лобі бутик-готелю «Turbine» (о.Тесен, Південна Африка) (у минулому електростанція)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

Рис.2.9 Інтер'єри ресторану бутик-готелю «Turbine» (о.Тесен, Південна Африка) (у минулому електростанція)

ВИРОБНИЧЕ ОБЛАДНАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БУДІВЛІ
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТІК-ГОТЕЛЮ

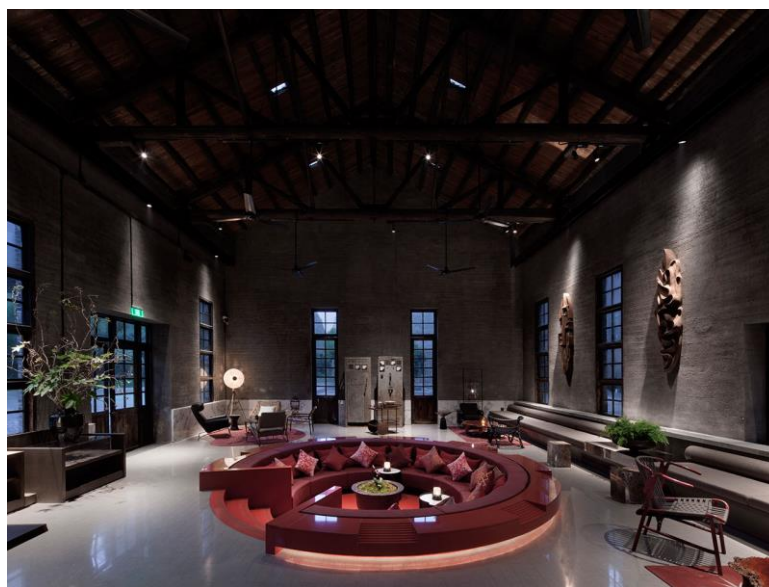

Рис.2.10 Фасад та середовище лобі й бару бутик-готелю «Alila Yangshuo» (Китай) (у минулому цукровий завод)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

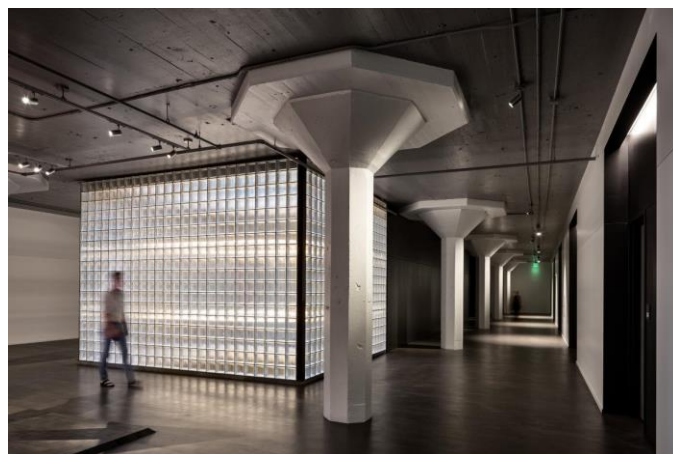

Рис.3.1 Фасад та середовище коридору й бару у «21c Museum Hotels Oklahoma City» (Оклахома, США) (у минулому завод «Ford Motor Company»)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

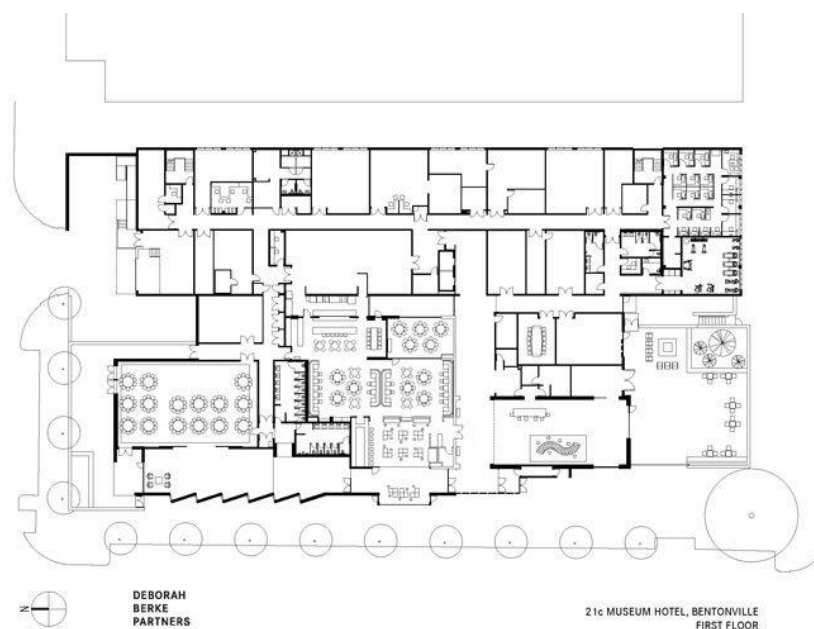
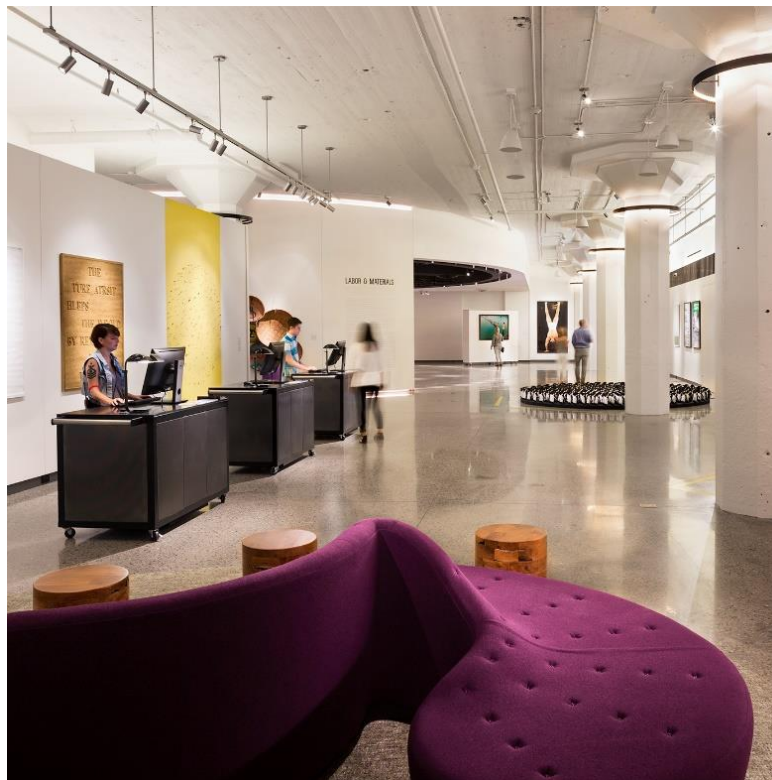

Рис.3.2 Середовище вестибюлю та план першого поверху «21c Museum Hotels Oklahoma City» (Оклахома, США) (у минулому старий завод «Ford Motor Company»)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

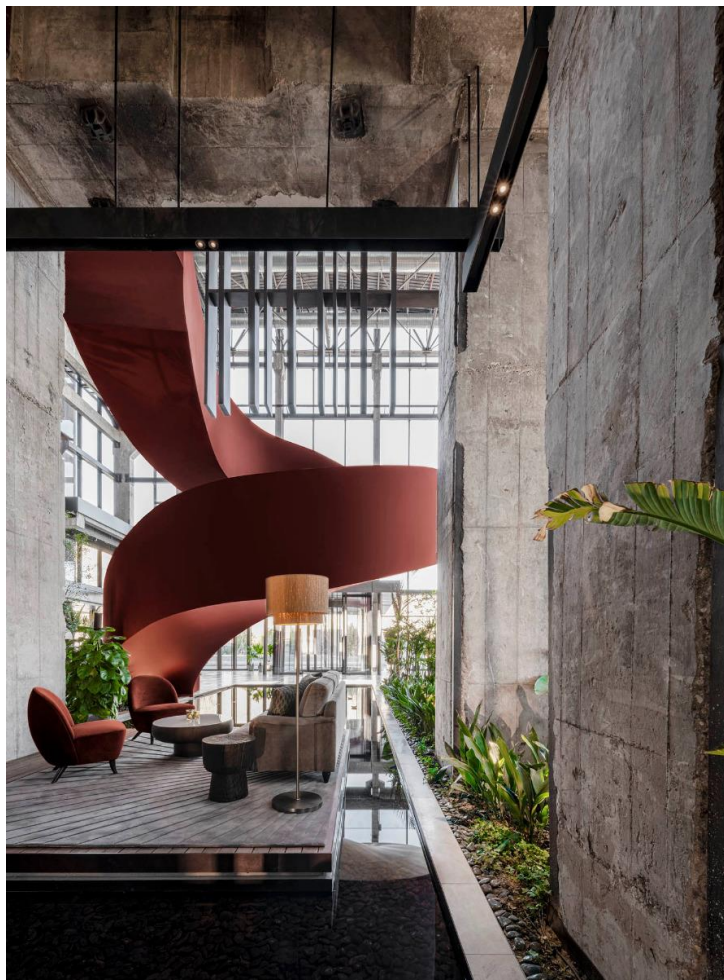

Рис.3.3 Середовище лобі у бутик-готелю «Shangri-La» (Пекин, Китай)
(у минулому металургійний завод)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

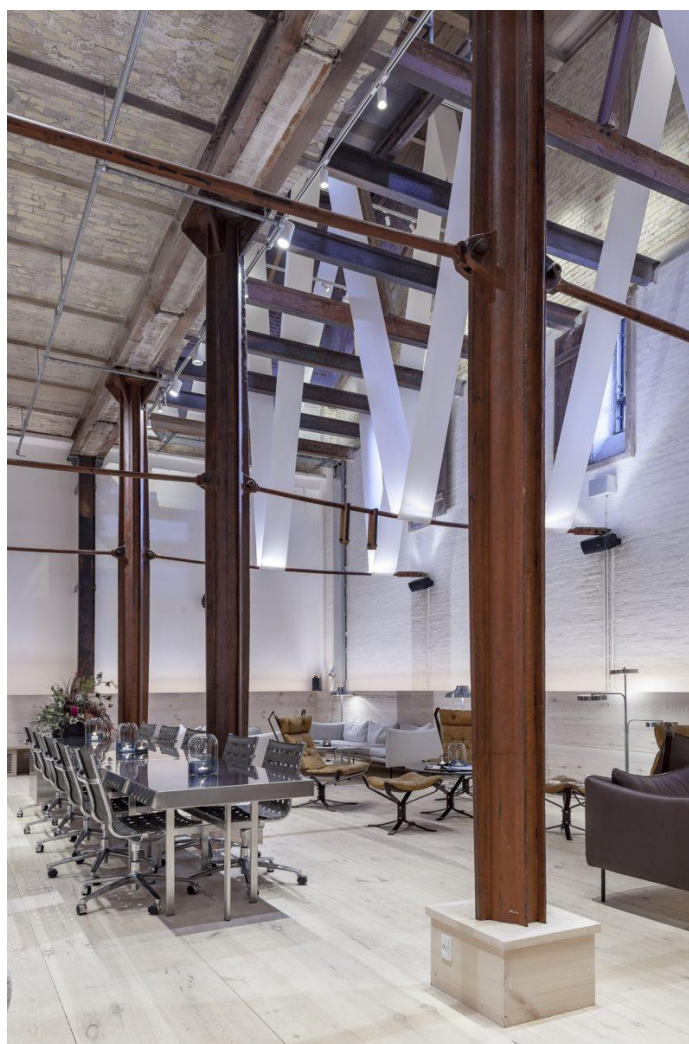

Рис.3.4 Фасад та середовище конференц-зали бутик-готелю «Ottilia»
(Копенгаген, Голландія) (у минулому комплекс пивоварні)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

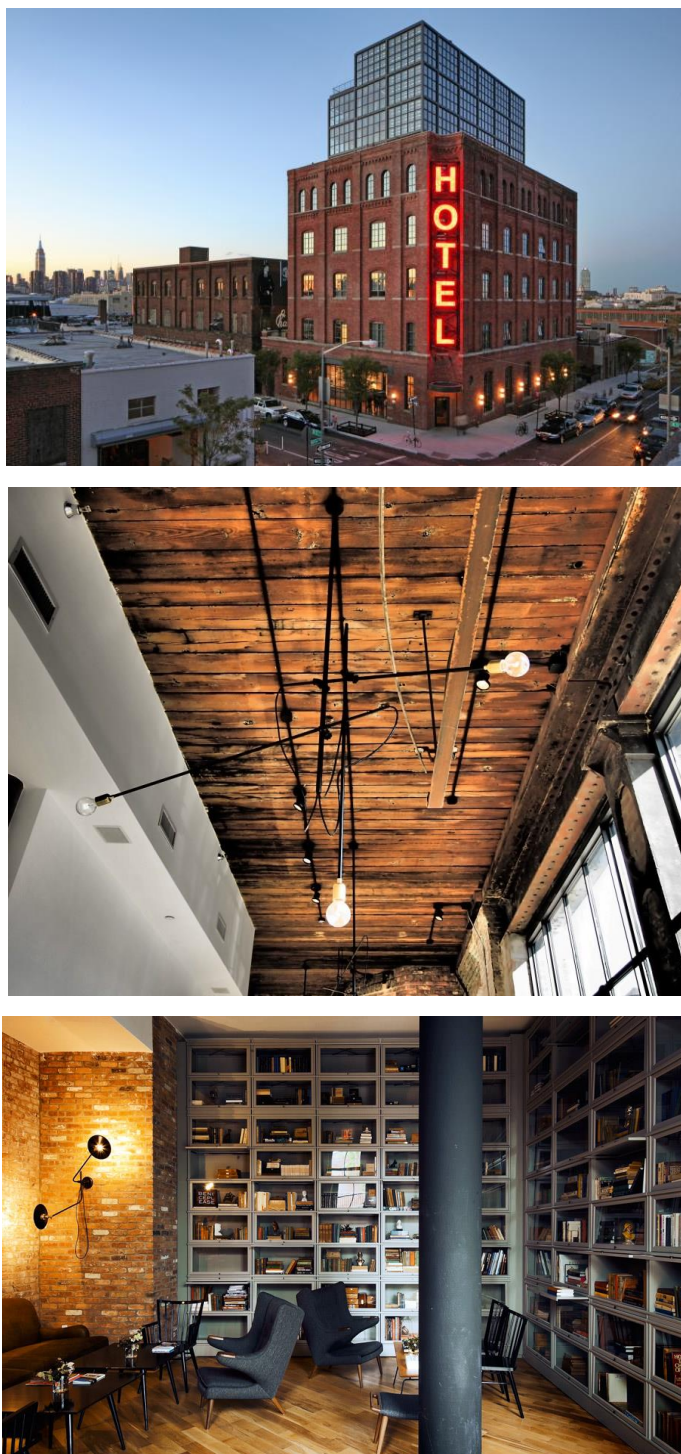

Рис.3.5 Фасад, деталь інтер'єру вестибюлю та лаунж-зона бутик-готелю «Wythe Hotel Brooklyn» (Нью-Йорк, США) (у минулому бондарня)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

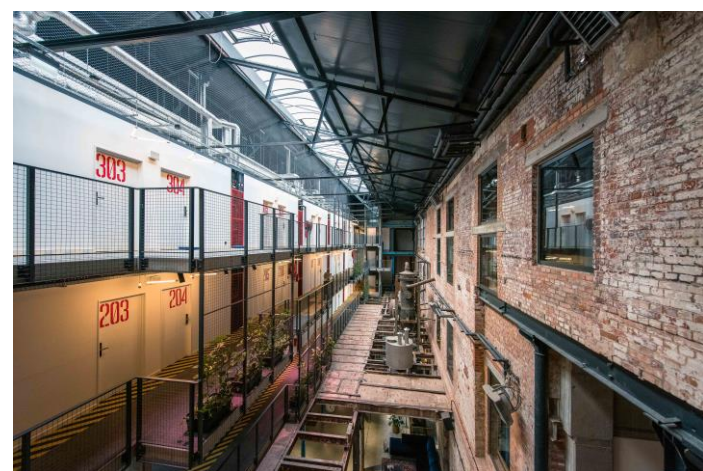
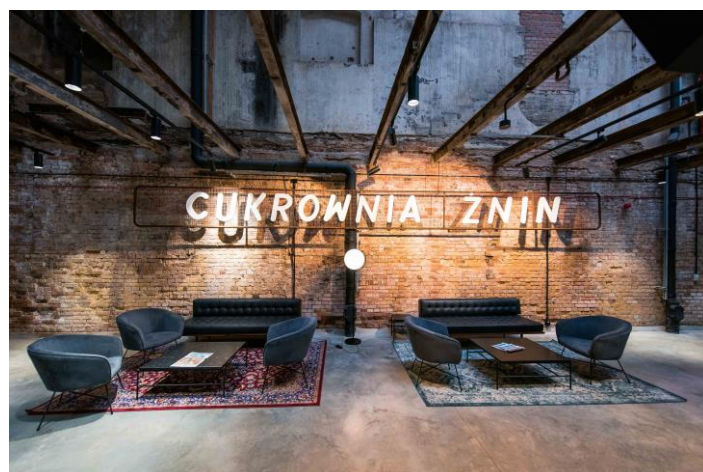

Рис.3.6 Фасад, інтер'єр лаунж-зони та вестибюлю бутик-готелю «Sugar Factory Hotel» (Жнін, Польща) (у минулому цукровий завод)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

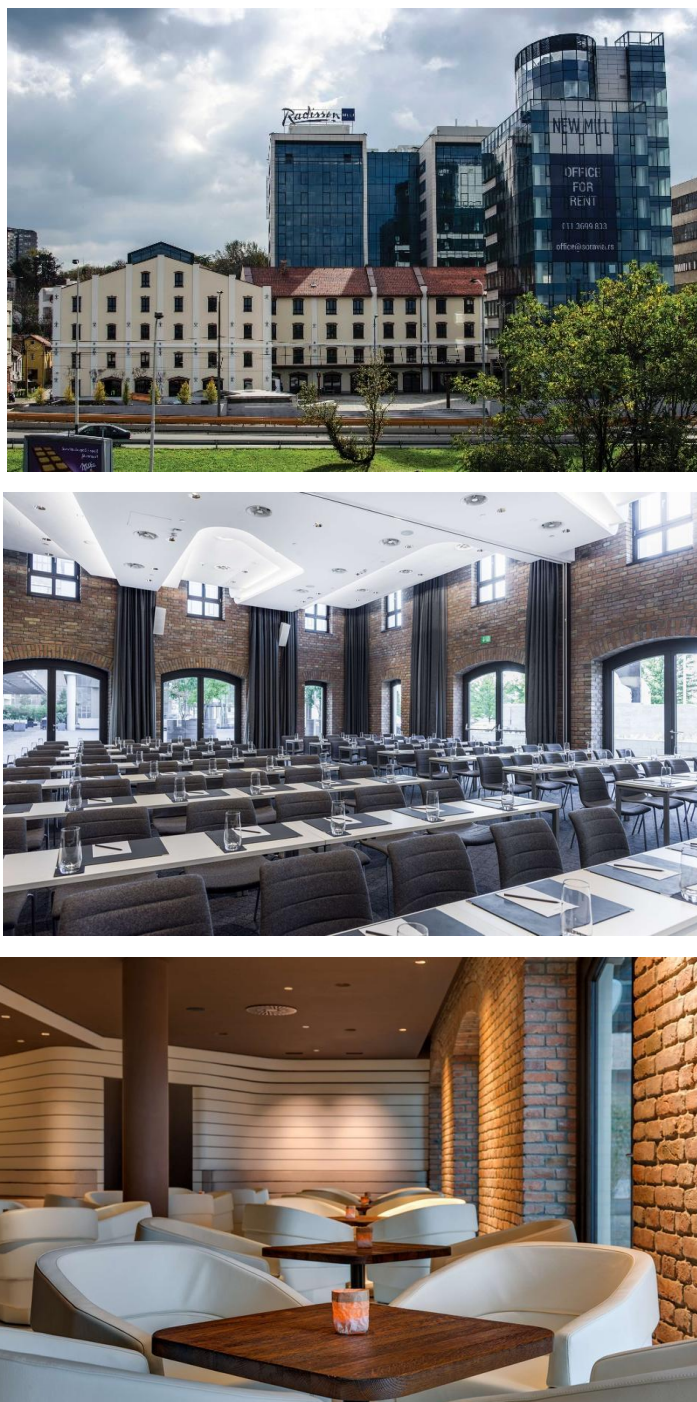

Рис.3.7 Фасад, інтер'єр конференц-зали та бару готелю «Radisson Blu Old Mill» (Белград, Сербія) (у минулому паровий млин)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

Рис.3.8 Інтер'єри ресторану та бару бутик-готелю «Soho House» (Нешвіл, США) (у минулому панчішно-шкарпеткова фабрика)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

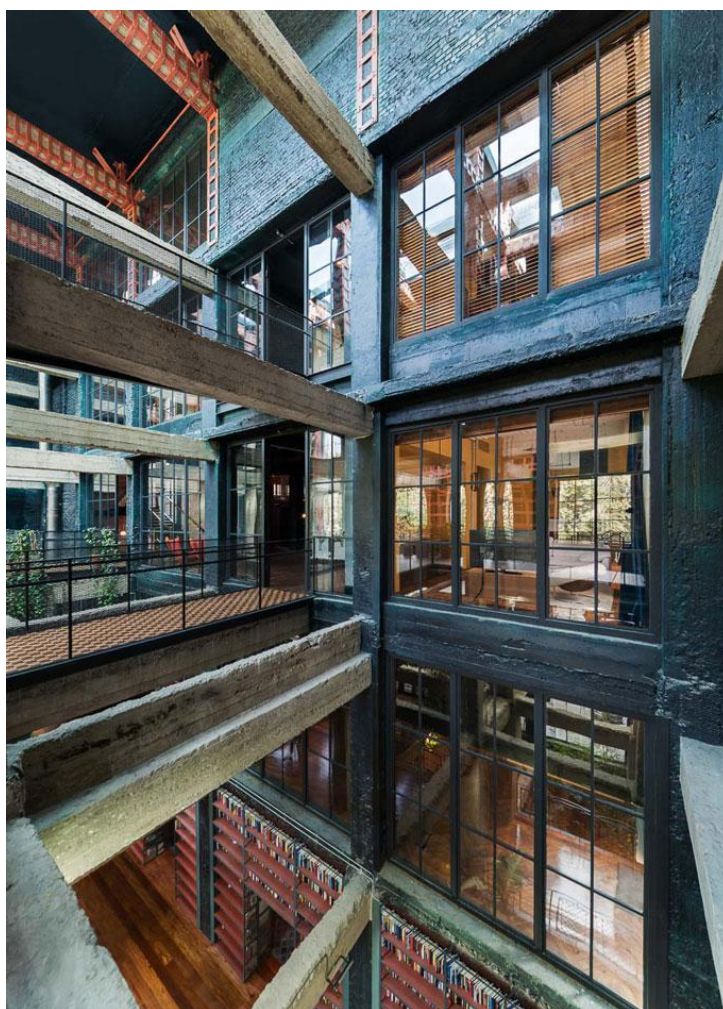

Рис.3.9 Інтер'єри суспільних зон бутик-готелю «Stamba» (Тбілісі, Грузія) (у минулому типографія)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

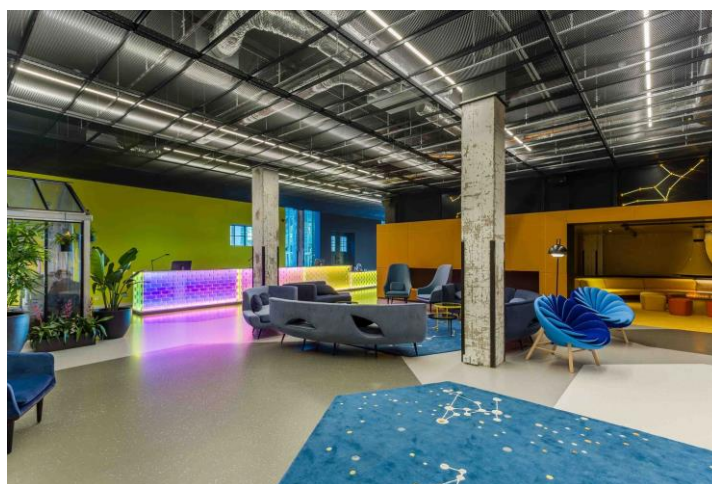

Рис.3.10 Інтер'єри суспільних зон бутик-готелю «Mate Bruno»
Роттердам (Голландія) (у минулому склад спецій)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

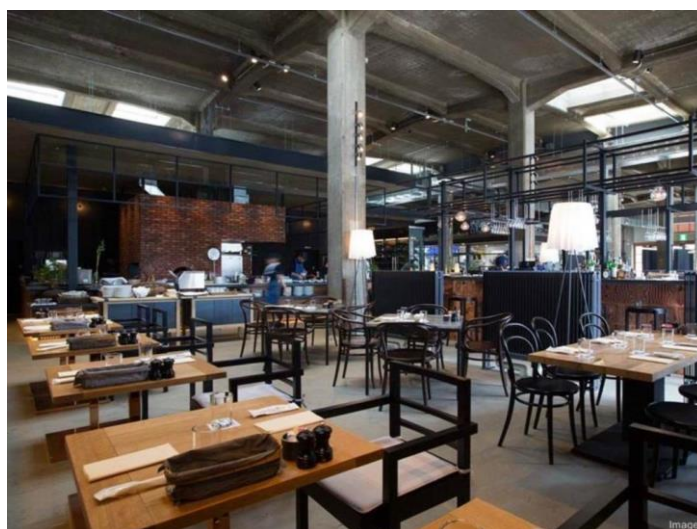
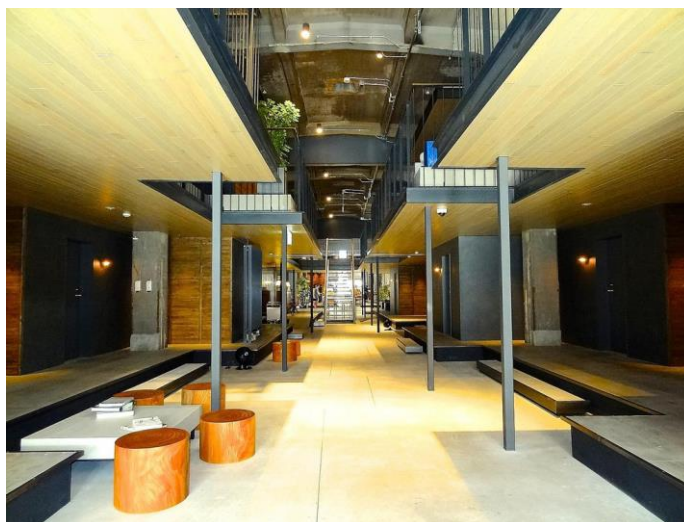

Рис.3.11 Інтер'єри суспільних зон бутик-готелю «Mate Bruno»
Роттердам (Голландія) (у минулому склад спецій)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

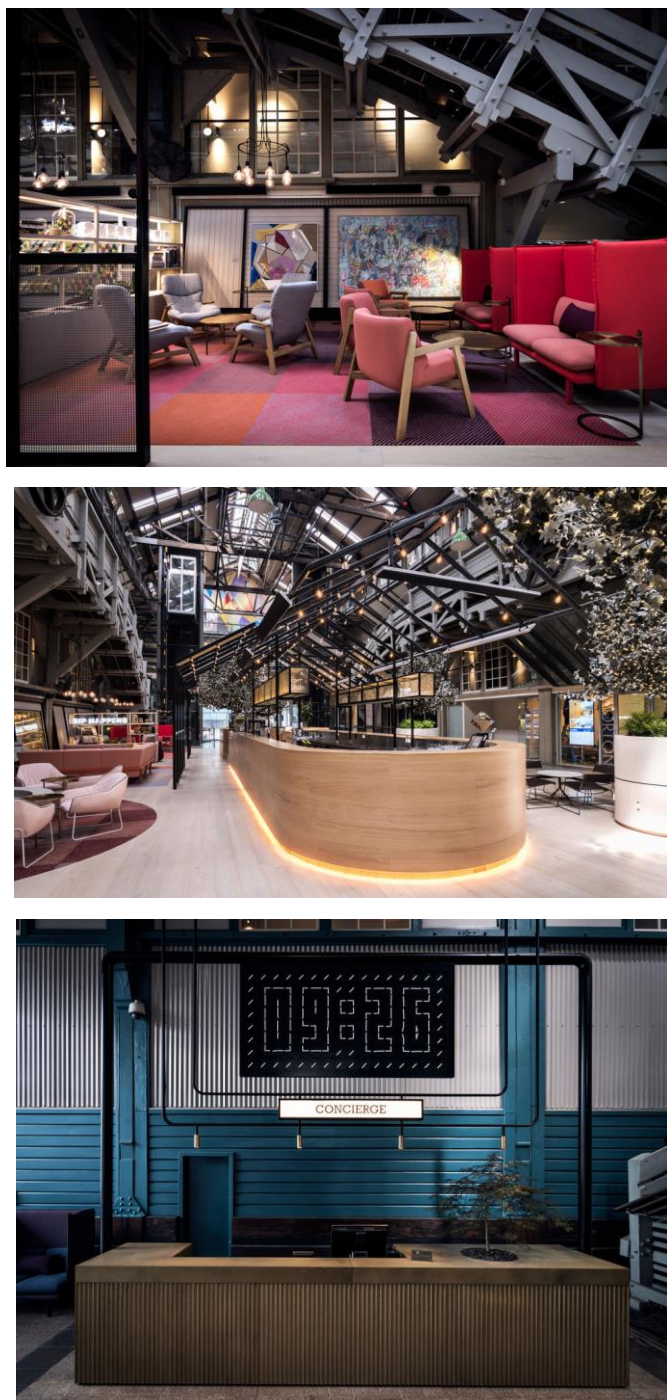

Рис.3.12 Інтер'єри бару та стійка консьєржа бутик-готелю «Ovolo Woolloomooloo» (Сідней, Австралія) (у минулому пірс)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА,
У СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ

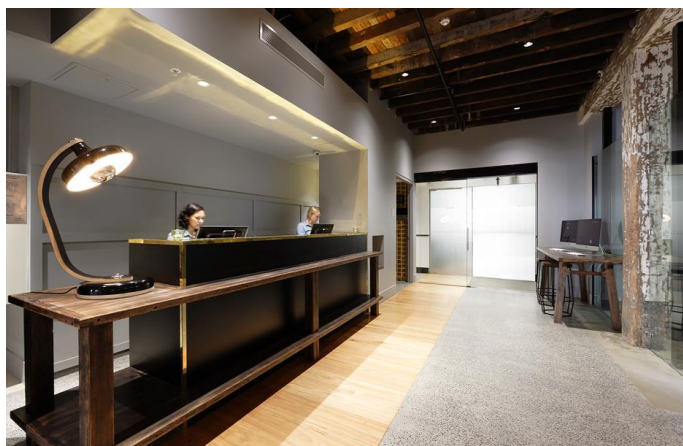

Рис.3.13 Інтер'єри лобі та бару бутик-готелю «1888 Ovolo» (Сідней, Австралія) (у минулому склад фабрики з обробки вовни)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

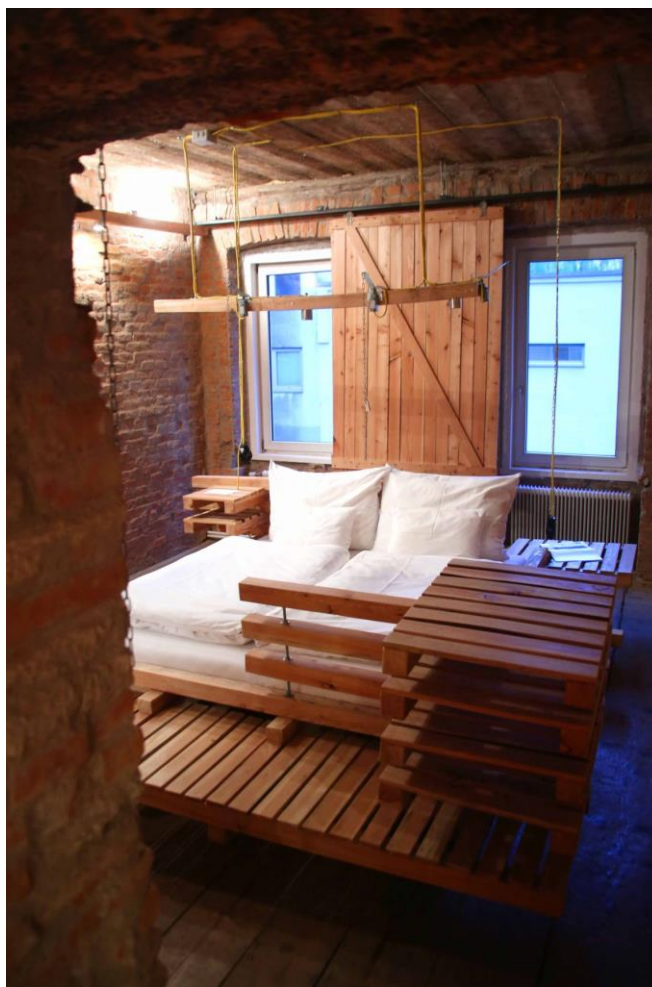

Рис.3.14 Інтер'єри лобі та бару бутик-готелю «Wiener Gäste Zimmer» (Відень, Австрія) (у минулому завод з виробництва оцту, пивоварня та олійниця)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

Рис.3.15 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «21c Museum Hotels Oklahoma City» (Оклахома, США) (у минулому завод Ford Motor Company)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

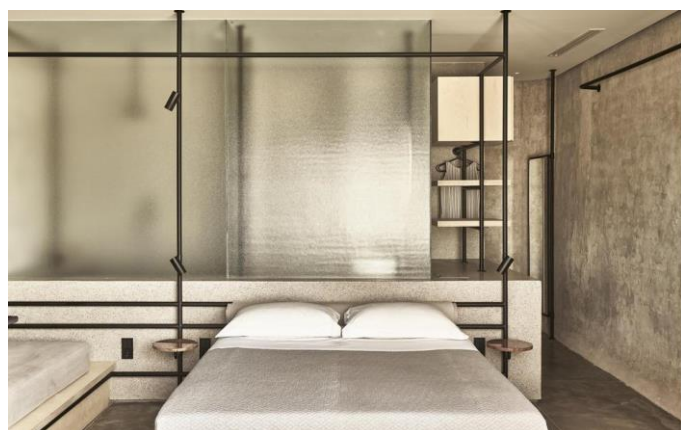
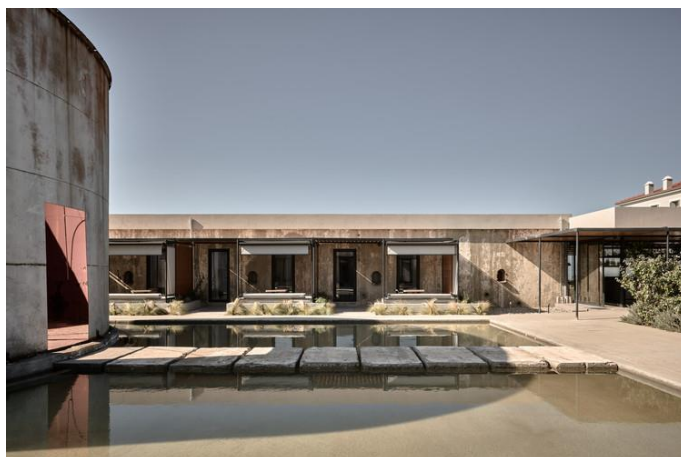

Рис.3.16 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «Dexamenes Seaside Hotel» (Пелопонес, Греція) (у минулому завод з виготовлення вина)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

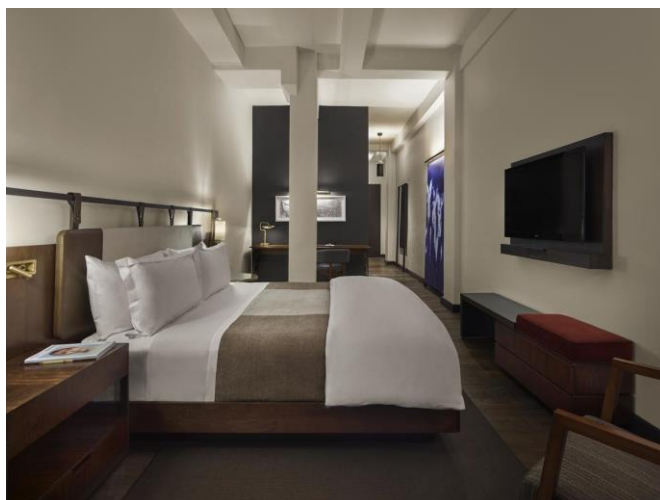

Рис.3.17 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «Refinery Hotel» (Нью-Йорк, США) (у минулому фабрика з пошиття капелюхів)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

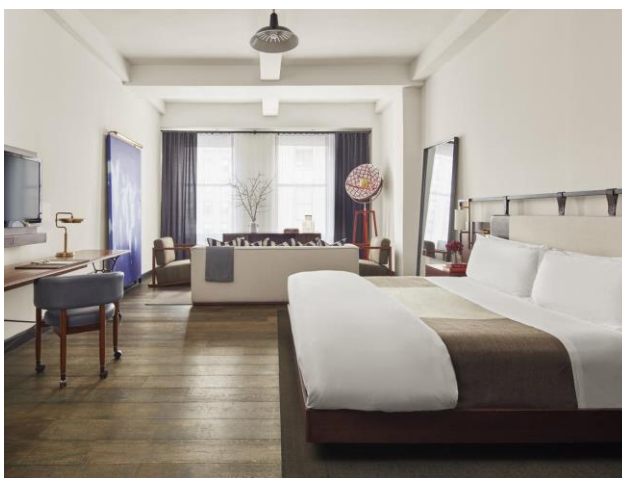

Рис.3.18 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «Refinery Hotel»
(Нью-Йорк, США) (у минулому фабрика з пошиття капелюхів)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

Рис.3.19 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «Hilton Molino Stucky» у Венеції (Італія) (у минулому млин та склади)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

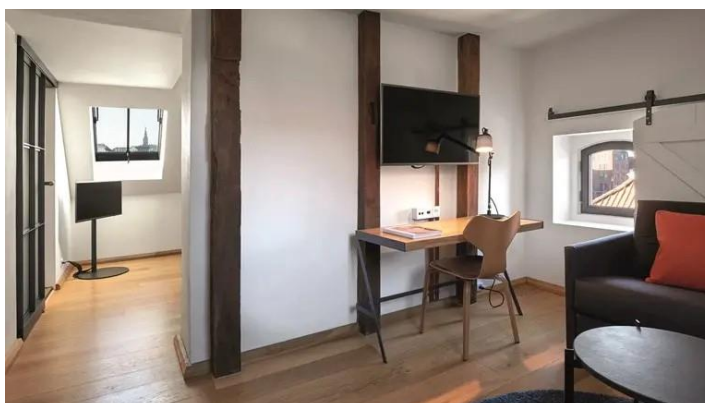

Рис.3.20 Інтер'єри житлових номерів бутик-готелю «71 Nyhavn» у Копенгагені (Данія) (у минулому склади)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

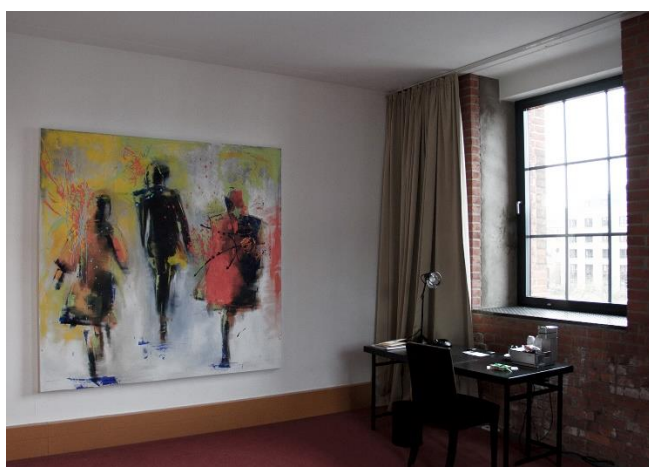

Рис.3.21 Інтер'єри житлових номерів «Gastwerk Hotel» у Гамбурзі (Німеччина) (у минулому склад вугілля)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

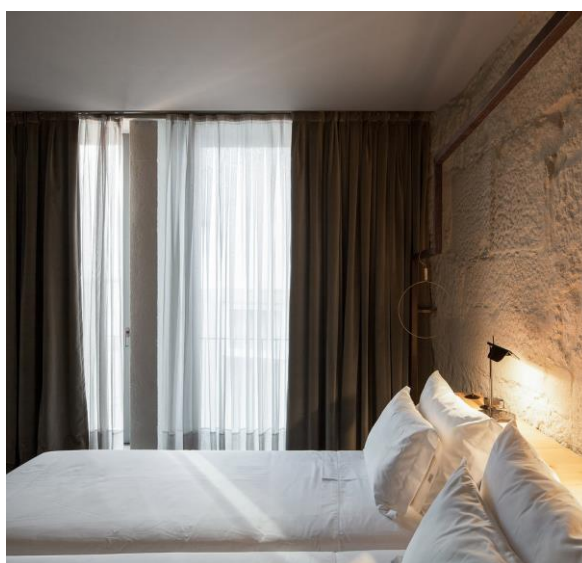

Рис.3.22 Інтер'єри житлових номерів «Armazém Luxury Housing» у Порто (Португалія) (у минулому склад заліза)

МАТЕРІАЛИ ТА КОНСТРУКЦІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ
У ЖИТЛОВИХ ІНТЕР'ЄРАХ БУТИК-ГОТЕЛЕЙ
ПОПЕРЕДНІЙ ХАРАКТЕР СЕРЕДОВИЩА

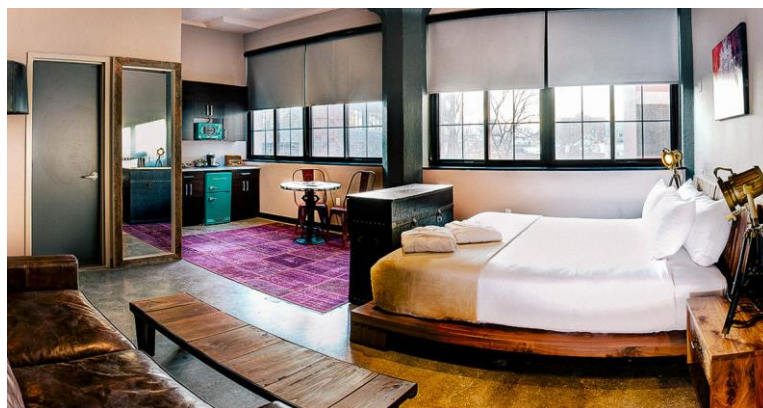

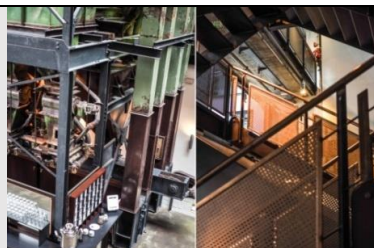
Рис.3.23 Інтер'єри житлових номерів «The Paper Factory Hotel» (Нью-Йорк, (США) (у минулому паперова фабрика)

ДОДАТКИ ТАБЛИЦІ

Прийоми інтеграції виробничого обладнання в дизайн сучасного butik-готелю

- Збереження цілісного обладнання в зонах загального користування

- Використання частини обладнання в якості перегородок

- Використання елементів обладнання як декор стійки бару

- Застосування елементів обладнання як декору вестибюльної зони

- Використання елементів обладнання як складових частин меблів у номерах

Дод. Табл.1 Прийоми інтеграції виробничого обладнання в дизайн сучасного butik-готелю

Прийоми розробки архітектурних конструкцій, що зберігають характер старої споруди

- Збереження цегляної поверхні стін у відреставрованому стані

- Виявлення зістареної цегляної або бетонної поверхні

- Фарбування фактурної цегляної або бетонної поверхні стін

- Збереження оригінальних архітектурно-будівельних конструкцій

- Збереження форм віконних прорізів і розкладок

Дод. Табл.2 Прийоми розробки архітектурних конструкцій,
що зберігають характер старої споруди

Прийоми контрасту фактур у дизайні інтер'єрів butik- готелів

- контраст виявленої фактури стіни та стелі з гладкими поверхнями меблів у номерах

- контраст фактурної старої стіни з гладкими поверхнями стелі та інших стін у номерах

- контраст виявленої фактури стіни та конструкцій з гладкими поверхнями обладнання в суспільних місцях

- контраст текстильних фактур з гладкими поверхнями стелі та стін у номерах

Дод. Табл.3 Прийоми контрасту фактур у дизайні інтер'єрів butik- готелів

Прийоми колірної і тональної контрастів в дизайні інтер'єрів бутик-готелів

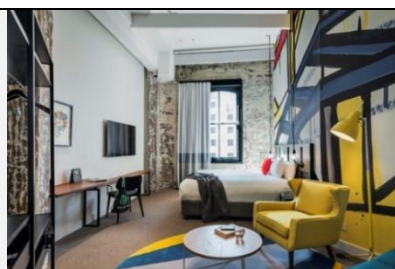
- контраст кольору для виділення обладнання; автентичного

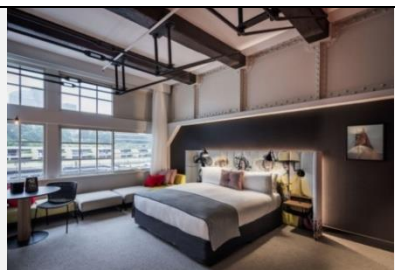
- контраст кольору у виборі меблів для рекреаційних зон;

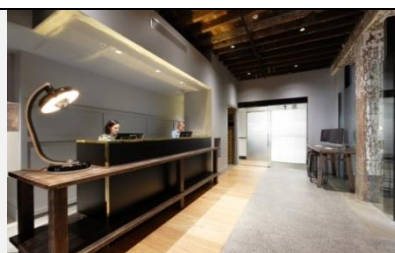
- контраст кольору у декоративній обробці стін в житлових номерах;

- тональний контраст у житлових номерах;

- тональний контраст у зоні вестибюля;

Дод. Табл.4 Прийоми колірної і тональної контрастів у дизайні інтер'єрів бутик-готелів